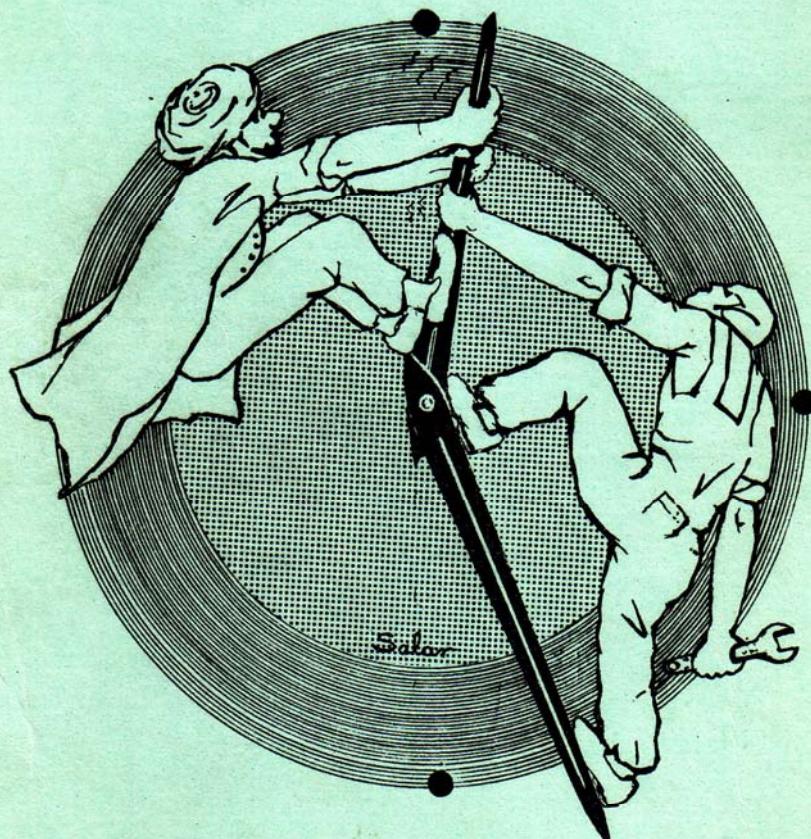

پیشنهادکن

پوشش ری ۱۳۶۹

کنونی هونه روئه دهیا ش کریکاری - کورستان

وینه‌کان

* شه بول ۶۹	سالار
ره‌سول سه‌بدا وابی ۷۰	وبته‌ی سربدرگ
* گر ۷۱	درم بخش
جنار ۷۲	مدریوان
* بلی دلت چی تیدا به ؟ ۷۳	سالار
هیوا ۷۴	درم بخش
* شه‌گر یه‌ک بی ۷۵	
محمد مصری ۷۶	
* من نا مه‌وی ۷۷	* را پورت به‌شده مین کوبیونه‌وهی
فیگوشه را نا مدریج ۷۸	گشتی ۳
هیوا کردوبیه به کوردی ۷۹	
* خوش‌وبستیت ۸۰	
سالار ۸۱	* فاشیزم
* دیاری ۸۲	برتولت برشت
نه‌وروز ۸۳	ع - احمدزا ده کردوبیه سه کوردی ۱۴۰۰
* سی شدرجه‌مه‌ی ریبوار ۸۴	
- بو نیلیون مان‌نیللا ۸۵	
- ناخیز ۸۶	
- بو ۸۷	

چیروک

* تا ئیوه‌هه ن ئیمه‌ش هه بین ۴۰
محمد مصری ۴۱

شانوگه‌ری

* ههق به زورش‌بی وەرتا گبیری ۳۰
وریا ناظری ۳۱
* بۇزه زېرىشە و ئاواتى شارى خوشبەختى ۳۲
بېزىنى هه مزە ۳۳
وەركىر : ئاواتى كەمالى ۴۵

شیعر

* قەلە میکى حەربەزە ۶۳
ح . . ح ۶۴
* بېزیولە گەررووی مەرگ دا کاکە ۶۵
بۇھە سەرت ۶۶
نامىنلىكى ۶۷

ستۇونى ئازاد

* ئایا كريکارا ن دەتۋا نن ؟ ۹۸
ریبوار ۹۹

*

راپورت به شه شه مین کوبونه وی گشتی

ها وریان! شم راپورته‌ی ٹیستا پیشکه شتان ده کری، راپورتی شم ده وره‌ی همه ل سوورانی کانونه که به له بدر چاو گرتني شه و شه رکانه پینجه مین کو بونه وه‌ی گشتی له سمر شانی دانا بووین، له لایه ن هه یئه تی مرکه زی یه وه له چوار به شادا ناماده کراوه و بریتین له :

- ۱ - شه و هه نگاوانه‌ی که بو بدربیوه بردنی شه رکه کانی کو بونه وه‌ی پینجه م همه ل گیراوه .
- ۲ - خاله به هیزه کانی هدلسورانی شم ده وره‌یه ما ن
- ۳ - ناسوی شه رکه کانی دا هاتومان و پیشیاره کان .

۱ - شه و هدنگا وانه‌ی که بو بدربیوه بردنی شه رکه کانی کو بونه وه‌ی پینجه م هه لکیراوه

په ره پیدانی هونر و شه ده بییا تی کریکاری له ریگای وه رگیران و خولقاندن و ره خنه گری یه وه یه کیک له و شه رکانه بوو که کو بونه وه‌ی پینجه م نابوریه سمه ر شانمان. له م با به ته وه شه و هه نگاوانه هه لکیراون :

---

* شه شه مین کوبونه وه‌ی گشتی کانونون له ره زبه‌ری سالی ۶۸ دا گیراوه شه م راپورته له لایه ن هه یئه تی مرکه زی یه وه پیشکه شی شم کوبونه وه یه کرا .

- لدم دهوره يه دا کتبيي ټلف و بي مnda لانې حيزبى ديسوکرات "پرومته در اوين "ي ايرج جنتي عطابي، و شيعري "بهيان" ي شيرکو بىكىس دراوهه بهـر ره خنه و ليکولينه وهـ. هملبـت هيـنـدـيـكـ لـهـ وـهـرـگـيرـدـراـهـ كـانـيـشـ وـهـ كـنـامـهـ يـهـ نـگـلـسـ بهـ مـارـگـارـتـ هـارـكـنـسـ وـ .ـ خـوـيـانـ بـهـ چـاوـيـكـيـ رـهـ خـنـهـ گـرـانـهـ يـ گـشـتـيـ تـرـهـ وـهـ نـوـسـرـاـونـ .ـ هـمـرـ وـهـاـ لـهـ مـاـوـهـ يـهـ دـاـ ۹ـ كـورـتـهـ چـيـروـكـ وـ شـانـوـگـهـ رـيـ كـهـ لـهـ لـايـهـنـ هـاـ وـرـيـاـ نـوـهـ نـوـسـرـاـونـ وـ ۲۵ـ پـاـرـچـهـ شـيعـرـيـ هـاـ وـرـيـاـنـ وـ خـوـيـنـهـ رـاـ لـهـ پـيـشـنـگـهـ كـانـدـاـ چـاـپـ كـراـونـ هـرـ وـهـاـ ۳ـ چـيـروـكـ وـ شـانـوـگـهـ رـيـشـ بـهـ جـيـاـواـزـ چـاـپـ كـراـونـ .ـ

یه کیکی تر له شرکه کانمان شوه بتو که له با سه هونه ری و شده بی یه کانندا به شداری بکین و به شیوهی ئیسپا تی بیبورای خومان ده بربین و ستونیکیش لسه پیشنه نگ بو شم کاره و هینانه گوری بیبورای خوبینه ران تدرخان بکین. به داخه وه لهم باره یه و به شیوهی ئیسپا تی نه زه ری خومان ده رنه ببریو به لام شم هنگا - وانه مان هدلگرتوه :

۱- ستونیکمان به نیوی "ستونی ٹازاد" له پیشنهنگ دا کردوهه ته وه کمه ها وریان و خوینه ران بتوانن ببرورای خویانی سه باره ت به هونه ر و شده بیات تیدا ده بر بن. تا شیستا ویرای راگه یاندنی ٹممه له پیشنهنگدا چند با سی کورتی خوینه ران له زیر سه دیری "له ده ربیجهدی را و سه رنجه دی خوینه رانی پیشنهنگمهوه" چاپ کراوه. با سیکیش به نیوی "ره مزی به هیز بوونمان بنا سینه وه" له پیشنهنگی ژماره ۹ دا هاتوه.

۲- سمینار یکمان له دوو کو بیونه وه دا سه باره ت به "ریبه وی کومه لایه تی شونه ری کریکاری " به ریوه بردوه که زماره یه کی بدر چاو له هاوریسانی ئه ندادام و هونه ره په روهه به شداری یان تیدا کردوه . همه ره ها کو بیونه وه یه کیش بو دوان له سره و زن و کیش له شیعری کوردی دا به ریوه چووه که زماره یه ک له هاوریسان به شداری یان تیدا کردوه .

۳ - ژماره‌یه ک له وه رگیرداوه کان ، وه ک "زیبا‌یی شناسی ..." ، "نان سیاه و شعر" و در باره ادبیات پرولتری " و ... که ههر کامیا ن گوشه‌یه کی هونمه و ئەدە بییاتی کریکاری یان باس کردوه چاپ کراوه
یە کیکی تر له و ئە رکان‌نهی کو بونه‌وهی پینجه‌م داینا بوبه سەر شانمان ناساندنی نووسه‌ران ، شاعیران و رەخنە‌گرانی لقە جورا و جورە کانی هونەر و ئەدە بییاتی کریکاری و ناساندنی شوینه‌وارە کانیا ن بوب . لەم باره‌یه وه ھیندیک کار کراوه و چەند کتیب نرایی دەستتۆر کە بنا سیندیین . بەلام تا ھیستا بیچگله ناساندنی

شیعیریک "جوهیل" ، ناساندنی "بابا گوریو" ای بالزاک و بلاو کردنده وه ی نهواریکی
شیعره کانی "جوهیل" لدم باره یه وه شیقچی تر بلاو نه کراوتده وه .
بو راکیشانی ها وکاری زیاتری هونه رمه ندان و هونه رناسان و شه و کور و کومه لـه
شده بـی و هونه رـی یـانه کـه سـه بـارهـت کـریـکارـان و جـهـماـوهـرـی زـحـمـهـتـکـیـشـدـهـنوـوسـنـ و
کـارـدـهـکـهـنـ ، نـاـوـنـیـشـانـیـکـیـ نـاـشـکـرـاـمـانـ بـوـ کـانـوـونـ دـانـاـ تـاـ لـهـمـ رـیـگـاـیـهـ وـهـ بـتوـانـانـ
پـهـ یـوـهـ نـدـیـکـیـ زـورـترـمـانـ لـهـ گـهـلـ بـگـرـنـ وـهـ نـاـسـانـیـ شـتـهـ کـانـیـانـمـانـ بـوـ بنـیـرـ . لـهـمـ
دواـیـانـهـشـ دـاـ نـاـوـنـیـشـانـیـ یـهـ کـیـ نـاـشـکـرـایـ تـرـ لـهـ لـایـنـ یـهـ کـیـکـ لـهـ هـاـوـرـیـیـانـیـ
دـهـ رـهـوـهـ وـلـاتـهـوـ درـاوـهـ بـهـ کـانـوـونـ کـهـ شـهـوـیـشـ لـهـ ژـمـارـهـ کـانـیـ دـاـ هـاتـوـوـ پـیـشـنـگـ نـاـ
چـاـپـ دـهـ کـهـنـ . دـانـانـیـ نـهـ نـیـشـانـیـ یـانـهـ پـهـ یـوـهـنـدـ گـرـتـنـیـ شـیـمـهـیـ سـادـهـ تـرـ
کـرـدـوـ مـتـهـوـ وـ ژـمـارـهـ یـهـکـ لـهـ شـاعـیرـانـ وـ نـوـسـهـرـانـ وـ هـونـهـ رـمـهـ نـدانـ لـهـمـ رـیـگـاـیـهـ وـهـ
پـهـ یـوـهـ نـدـیـانـ گـرـتـوـهـ وـ کـارـهـ کـانـیـانـ بـوـ نـاـرـدـوـوـینـ .

بیگنے لهوانه کانون چ له ریگاں په یوہند گرتی رہ سمی و چ له ریگاں په یوہند گرتی ٹهندامنهو له گکل نزیکه ۲۰ کس له هونه رمهندان و نوسهران یان کور و کومهملی شده بی په یوہندی گرتوه و نوسراوه کانی کانوونمناں بو ناردوون و دا امان لی کردوون ها و کاری مان بکن.

ئەم ھەنگاوانە بۇۋەتە هوى ئەوهى كە يەكىك لەڭوغاۋارە كوردى يە كانى چاپى سوئيد كە لە شىرانيش بە ئازادى بلاو دەبىتە وە ، پېشەنگى ناساندۇ و ناو نىشاسى يە كەمى چاپ كىردو و ئەمەش خوى بۇۋەتە هوى پە يۈون ندى پىك هيپانى ژمارە يەك لە ھونەرمەندان و شا عىبرانى كوردى ئىغرانى كە لە شارە كانى تاران و سەنە و مەھاباد و ورمىن و نامەيان بۇ نۇرسىيوبىن .

لهم ما واه يه دا زماره يه ک له نووسه ران و هونه مرمنداني کورد و شيرا نی ها و کاری
کانونیان کردوه . به شیوه‌ی شه خسی له لایهن ها و ریسیا نیشه و هیندیک هنگا و بو
په یوه ندی پیک هینان له گل شاعیران و نووسه ران و کور و کومه له سونره ری یه کان
هه لکیراوه و هه ولمان داوه که گفار و نووسراوه کانیانم ان بو بنیرن که هیشتا به
تداوای له ئا کامی ئه مهول و ته قلایه ئا گا دارښن .

سے بارہت به پیوہ ند پیک هینان لہ گھلے (کور و کومهلمه هونه ری و ٹھدہ بے یانہ کہ رنگہ لہ شیران هہ بن، تا نہ و جیگایہی به شیوهی جورا و جور سوراخمان کردوون، کور و کومهلمی و به شیوهی دایمی و پایدار نیه و یا ٹھگریش ببی ئیمه نہ مانتنایوہ ناگا داری ببوون و هلسوورا نیان بین .

لهم ما واه يه دا په یوهدندیکی زیاترمان له گل کوری موسیقای بانگه واز گرتوه .
زماره یه ک له هاروپیانیش به نیوی "کوری فیلم و شانوی بانگه واز" دهستیان داوهه
هیندیک کار . له پیشدا هدولمان دا چ له ریگای به شداری کردن و چ له ریگای
کومهک کردنیان به پیسی شیمکانما نه م حمره کهنه ته قویهت بکین . بهلام وا
وی - ده چی هه لسوورانی نه م هاروپیانه ش که م بسووبیته ووه .

بو یاریده دانی ٿم حره کتانه هه ولمان داوه هه والي هه لسوورانيان لـ

پیشنهنگ دا بلاو بکه بینه وه .

ش رکیکی تری که پنجه مین کوبونده و داینا سه ر شانمان تومار کردن و ب لاؤ
کردن و هی شانوگری ، چیروک ، سروود و شیعر له سه ر نهوار بیو . لهم با به تمه و
نه نگاوی به نرخمان هه لگرتوه . تا یستا ۱۰ نهوارمان تومار کردوه که له راده یه کی
به چاودا له لایهن هار بیانی کاتنوون له ده ره وهی ولات و له لایه نه شکیلاتی
شاره کانی کومله و هره وه ها هار بیانی پیشمره رگه کومله ج له عیران و ج لمه
ده ره وهی ولات ب لاؤ کراونده . شم نهوارانه بیرتین له :

۱- شانوگه‌ری "ریگا" روله‌که م" که له‌گدل راگه یاندنی کانوون سه‌باره‌ت به ئىيعدامى

به کومه‌لی زیندایانی سیاسی له نهواریک دا ،
۳. دمه که ته جرمک "لله داینه" و "سامارک لوسه، جاده" له نهواریک دا ،

۳- شاندگوی، " به کیهت، " له نهوا، ک دا،
۴- دوو سوون پپیرویی ده دریه و پی

۴- وه رگی درا وی سر و وده کانه، "جههیل" له نهواریک دا،

^۵ نهواری تایبہتی نه‌وروزی ۶۸ که چهند شیعرو کورته شانویه ،

^۶- ۵ نهواری شانوگه‌ری یه کان له ژماره‌ی ۲وه تا ژماره‌ی ۶.

جگه له وانه دوونه واري "كه فسنه اي شاري که روپيشکان" به شيكيان تومار کراوه و
خه ريکي ثا ما ده کردنیانين .

شتيکي ديكه ي که پنجه مين کوبونه وه گشتني قامكى له سر دانا شەوه بوبو کە هەر سى مانگ زمارە يەك پىشەنگى كوردى و زمارە يەكى فارسى بدرىتە دەر . لىم دەورە يە دا زمارە كانى ٧و٨٤ فارسى و ٨١ كوردى بلاو بۇونەتە وە . پىشەنگى زمارە ٩٥ كوردى و فارسیش ما وە يەكە لە زىرىز چاپ دايە بەلام بە هوى كەم بۇونى ئىمكانتىسى چاپلىتا ئىستاچاپ نەكراون . زمارە يى ١٥ كوردىش سو چاپ آمازەدە كراوه .

بیچنگه له وانه چیروکوکی "دادو ستد" و شانونگه ری "با هم بودن" به زمانی فارسی به شیوه‌ی جیاواز چاپ کراون . کومه‌لیک شیعر به دهستی پیشنهنگ گه پیشته به لام به هوی کدم بونوی لایره کانی پیشنهنگه و نه کراوه چاپ بین، ثم کومه‌له شیعـرـه ناماده کراوه که به جیاواز چاپ بکرین . کومه‌لیکیش کورته چیروک و چـیـرـوـکـ مندانـان و شیعـرـی مندانـان بـوـ چـاـپـ نـامـادـهـ کـراـوهـ .

هه رووه‌ها له م ده وره‌ييه دا ۳ راگدياندنی کانونون چاپ و بلاو کراوه‌ته وه‌که بریتین لـ:

۱- راگه یاندنی کانونون سه باره ت به مه حکوم کردنی ئىعدا مى به كومەلى زىندا نىانسى سىاپسى لە شارە كانى كوردىستان لە لايەن رئىمەوه.

۲- راگه‌یاندیک سه‌باره‌ت به مه‌حکوم کردنی فتوای خومه‌ینی له سه‌ر کوشتنی نووسه‌ری کتبی "نا‌یاتش شه‌یتانی" و شه‌و که‌سانه‌ی له چاپ کردنی دا ده خاله‌تیان بیووه.

پیشه‌نگ ۱۵

۳- راگه‌یاندیک سه‌باره‌ت به مه‌حکوم کردنی تروروی ها وری " صدیق کمانگر " شندامی ناوه‌ندی حیزبی کومونیستی ایران و شندامی کومیته‌ی ناوه‌ندی کومله . جگه لهوانه تا ئیستا چند وت و ویژمان له گەل‌ها وریباشی کانوون کردوه کە له پیشه‌نگی زماره ۹ و ۱۵ ای کوردی دا چاپ ده‌کرین . مه‌بەستمان له وت و ویژانه شده بوجه کە شم‌ها وریبانه و کاره‌کانیان به خوبینه‌رانی پیشه‌نگ بناسینین و ده رفه‌تیکیش بو ده ربریبنی بیرو رایان سه‌باره‌ت به مه‌سله هونه‌ری يه کان پییک بینیین .

زماره‌کانی ۷ و ۸ ای پیشه‌نگی کوردی و "دا ودستد" و "باهم بودن" له ده‌ره‌وهی - ولات سر له نوی چاپ کراونه‌وه . بو چاپ کردنه‌وهی زماره‌کانی پیشووت - رئی پیشه‌نگیش (۱ تا ۶) له ده‌زه‌وهی ولات هنگاوی سه‌ره‌تا بیمان هەلگرتوه و خره‌جه - کیمان ناردوه . به لام به داخوه يه پیشی ئیمکاناتمان تیرازه‌کەی کەم ده‌بی . بو بلاو کردنه‌وهی کاره شده‌بی و هونه‌ریه کانی کانوون (پیشه‌نگ ، نه‌واره ، ...) له شندامانی کانوون و هونه‌ر په رۆزانی دوستی کانوون لە ده‌ره‌وهی ولات ، پارمه‌تیان دا وین . نه‌واره کان له ۳ ناوه‌نده‌وه له سوئید و ئالمان و دانمارک ، بلده‌ره‌وهی ولات بلاو کراونه‌ته‌وه . دوو ناوه‌ندیش نووسراوه کان و نه‌واره کانیان له نیو شیرانیانی دانیشتیوی عیراق دا بلاو کردنه‌ته‌وه . هەر وە‌ها له ریگه‌ی دوستان و ئاشنا کانی شه‌ندامی کانوونه و هیندیک به‌سته بو کوردستان و شیران نارداره‌ته‌وه . بو پەیدا کردنی ئیمکاناتی چاپ و هەرروه‌ها تومارکردنی نه‌واریش هیندیک هەنگاو لهم ده‌وره‌یه دا هەلگیراوه . له گەل شندامان و دوستانی کانوون له ده‌ره‌وهی ولات تە‌مسان گرتوه کە پارمه‌تی مالی و بەرامدە فروشتنی پیشه‌نگ و نووسراوه کانی ترى کانوون ، ئیمکاناتی چاپ (تاپ و چاپ) بکرن . به داخوه کرینى شەمانه‌مان بو نه‌گونجا به لام به شیک له ئیمکاناتی چاپ و تومارکردنی سەر له نویی نه‌شربیات و نه‌واره کانی کانوون لهم ریگوه دابین کراوه .

به له‌بەر چا و گرتئى شە و مه‌سله‌یه کەلە هەل و مەرجى ئیستا دا جگه له ده‌ره‌وهی ولات ناتوتین نه‌شربیات و نه‌واره کانی کانوون بفروشین و ده‌راغه‌دى فروشی بەرەه مە کانی کانوون زور و کەم بوجه کە شەویش کراوه‌تە خەرجى چاپ کردنه‌وهی چاپه‌مەنی يە کان و نه‌رزاوه‌تە صندوققى کانوونه و . کە وا بى چاپی پیشه‌نگ و نووسراوه کان و توماری نه‌واره کان و خەرجە پیویسته کانی ترى کانوون له ریگه‌ی پارمه‌تی مالی شەندامان و دوستان و پارمه‌تى کومیتە ناوه‌ندی کومله‌وه دا بین کراوه کە سەر جەمى ۹۳۰ ۲۵ تەمن بوجه .

بیچگە‌لەمانه له وەلامی بانگه‌وازى کانووندا کە له پیشه‌نگه کاندا هاتوه زماره‌یەک له دوستان و هونه‌ر په روه‌ران ، کتیب و گۇثار و نه‌واریان بو ناردووین کە گەیشتنیان له پیشه‌نگ دا چاپ کراوه .

لەم ده‌وره‌یه دا هیندیک هەنگاوی تریشمان هەلگرتوه کە بېرىتىن لە :

- ها وکاری نزیک له گل دهنگی شورشی ئیران بو نووسین و تومار کردن و دهور گیران و کارگه ردانی شانوگه‌ری به کان، و هرگیرانی هیندیک له مانه و تومار کردنی دوو باره یان له سر نهوار و بلاو کردنوه یان . ده بی شه وه ش بلیم که هه ول و تیکوشانی ثیمه لهم باره یوه له دانانی بدرنا مه یه کی ثاوا دا که شیستا یه کیک له و بدرنا مانه یه که گویگریکی زوری بو لای خوی را کیشاوه، کارگر برووه . جهه ت گیری ثیمه له سرمه تاوه شوه ببو که له هدر راده یه ک دا که ده نگی شورشی شیران قه بولوی بکا ، تهنانه ت راده ئی ئاماوه که ش هیزی بو ترخان بکه بین . هدلبهت دهنگی شورشی ئیران بو زه مانه ت کردنی ئیدامه کاری بدرنا مه که ، خوی هیزی بو ته رخان کرد .

- بو پیشوازی له بیرو را و پیشنياره کانی ئه و هاوربیانه که سه باره ت به که م و کوری کار و شرکه کانی دا هاتومان ویستو ویانه لکه کوری ها وریان دا قسه و باسی خویان بکن، شم کو بونه وانه ش به ریوه چوون که ژماره یه ک له هاوربیان به شداری یان تیدا کردوه .

- کو بونه وه یه ک سه باره ت به هیندیک له لاینه لاوازه کانی کاری هونه رمه ندانی جریانی ثیمه .

- کو بونه وه یه ک سه باره ت به چلونایه تی گشه پیدانی کاری کانون و پیک هینانی ئیمکانات و هدل و مدرجی پیویستی شم کاره .

۳ - قسه و باسیک له سر شه و جهه ت گیری یانه که له وه به دوا ده بی کانون ره پیشی بگری به به شداری ژماره یه ک له ئه ندا مان هونه در دوستان .

- جگه له وانه ، ها وریانی کانون له کو بونه وه جوار و جوره هونه ره و - ئه ده بی یه کاندا و له شه وی شیعره کاندا که له لاین ها وریانی شاعیره وه دانساوه به شداری یان کردوه .

۲- خاله به هیزه کانی هه لسورانی شم ده وره یه مان

به چا و پیداخشاندنیکی کورت به سر هه لسورانی شم ده وره یه ماند، شم خاله به هیزه نه به شیوه یه کی ڈاشکرا وہ بدر چا و ده کون :

۱- نا وه روکی کاره هونه ری به کانمان لهم ده وره یه دا له چا و پیشوو، هم له باری هونه ری ئ وئه ده بی یه وه پوخت و پارا وتر بون و هم له باری شه وه وه که ما یهی له ژیان و خه باشی کریکاران و زه حممه تکیشان ، و هرگرتوه پیشره فتیکی بھر چاوی تیدا بوبه . به گشتی کاره هونه ری و شه ده بی یه کانی شم ده وره یه مان ، له و هرگرگ ران و شانوگه ری یه وه بگره تا چیروک و شیعر و ره خنه شه ده بی ، پتر له هه ره ده وره یه ک مور و نیشانی جه ره یانی ثیمه هی پیوه ببوه و به ئاسانی ده کری له کاری جه ره یاناتی تر جیا بکریست وه .

۲- به گشتی لهم ده وره یه دا نووسین خولقاندن سه رنجیکی زیارتی درا وه تی .

پیشہ نگ ۱۰

ها وریان نیکی زیاتر دهستیان بو قله م بردوه و خولقینه ری و لیها توویسی یه کی
بهر چا ویان له خویان نیشان داوه . شگهگر چا ویک له " کفشهای خواهرم " ، " یاران " خاطره پنچ روز نخست " بکهین راستی شم ثیددیعا یه ده ده کوی .

۳- سره رای هر کم و کوژری یه کنی که له هه لسوورانی نه م ده وره یه مان دا بی،
شیمه توانيومانه پی بنینه تاو میدانیکی گرینگی هه لسوورانی نه ده بی و هونه ریمان
که شه ویش بربیتی یه له میدانی ره خنه گری . شیمه بهم جهه ت گیری یه وه دهستمان
به کارکرد که پیویست ناکا هدر له هده له وه دهست بدنه ینه ره خنه گری یه کنی همه
لاینه نی وا که مووی له کله بهه ره وه نه چنی . بهلام هرچه ند هیشتا له سره تای
کاردا بین ره خنه نه ده بی یه کنامان پوخت و پاراوی بیویستارن هه بیه .

۴- نووسینی بیره و ریش یه کیک له و میدانانه یه که لهم دهوره یه دا دهستان
دایه . ژماره‌ی ۷ هم بیره و ریانه‌ی که تا ئیستا به دهستان گهیشتوه لسه ۵-۶
بیره و ری واوه ترنا چی ، به لام هیندیکیان به ئاییت " خاطرهء پنج روز نخست " و
" خاطرهء روز جهانی زن " هینده پوخنگ نووسرا بونون که له کورنه چیروک نزیک
بوونه ته ده .

۵- ترخان کردنی ستونیک له پیشنهنگ دا. بو ده رسبرینی بیر و رای جورا و جور، سرهه تای هدنگاوی شیمه یه بدهره و دوان له سمر باسی جورا و جوری هونهه ری به گشتی و هونهه و ئەدبیاتی کریکاری به تاییدت.

۶- وت و ویژ له گل ها وریانی کانوون و نوسمه ران و شاعیران و هونه رمه ندانی
جهره بانی شیمه ، ده رفه تمان ده داتی که هونه رمه ندانی جهريانی خومان بنا سینیین
و خوینه ران له گل بیر و رایان ثاشتا بکهین . له لایه کی بیکه شده و مه نیشانه هی
راشکاوی و دل قایمی شو و ها وریانه یه اکه ده بانه وی وه ک نوسمه ر و هونه رمه نسندی
نه ده بیات، برولتیری له کومهل دا بنا سرسین و خو بشان بدهن .

۷- حجمی کارمان له چاو پیشو زوری فرقه کردوه . ۵ ژماره پیشنهاد (که
یه کیانمان پیش پینجه مین کو بونه وهی گشتی به ئینتشارات سپاردوه ادو چیروک
و شانوگه ری که بچیواز چاپ کراون، تومار کردن و بلاؤ کردنه وهی ۱۰ نهوار-یانی
نزیکهی هدر مانگهی نهواریک ، و چندین تووسراوهی ئاماذه که له پیشدا باسی
کرا ، حجمیکی بره چاوه که شدگر له ئیمکاناتی چاپی دا دهست کورت نه بوایه ین
بیگوان زور له وهش زیارت ده بسو .

۸- سه باره ت به راکیشانی ها و کاری هونه رمه ندان و نووسه ران و شاعیران ، هنگاوی به نرخمان هد لگرتوه ، ها و کاری نووسه ران و هونه رمه ندانی تر جگه لمه و هی که پلهی هونه ری بر همه کان ده با ته سر و حجمی هه لسوورا نمان زیاد ده کا ، لمه هه مان کات دا له کان نوون و هک چهره یان یکی چیدیدی تر له ناستی کومه ل دا دینیتیه گور و پتر چهره یانی . یئمهم کومه لایه ت ، له کاتنه وه .

۹- هول و تیکوشانی شیمه بو به هیز کردنی کانوون و هلسوزورا وتر کردنی ها و ریسانی کانوون لد دره وه و لارات نه تیجه ه زوربر باری بو بدی هینا وین :

بیچگه له وهی ۳ ناوهند بو چاپ و بلاو کردنوه وی نه شریبات و نه واوه کانسوون
له ثالمان و سوئید و دانمارک دانراوه، ها وریبیانی ثیمه توانیوبیانه له دوو مه رکه ز
دا ریخراو بن و به کردهوه همنگاوی زور به کلک بو پیک هینانی بهشی دهه وهه
ولات هه لینته وه .

۱۵- به یارمه‌تی ها و ریانی کومیته‌ی ناوه‌ندی کومه‌له توانیومانه ئیمکاناتیکی زیاتر و باشتر بو تومار کردنی نهواره‌کان و چاپ کردنی نووسراوه‌کاسمان و دهست بینین :

۱۱- یه کیکی تر له جهه ت گیری یه کانی ئیمه له م ده وره یه دا شه و بوو که
پیشنهاد و نوسراوه و نهواره کانی کانون به شیوه یه کی برهینه نی و
جه ما وره خدلک و به تایبیت کریکاران و زه حمه تکیشان له م باره یه و هنگ وی
زو، کاریگه مان، هملینا و ته ووه .

روو و ریسکرهن سایرینه که اینها نه شریبات و نه وارهه کانمان به شیوه یه کی به ریسترج له شیران و ده رهه وی ولات
بلابو ووهه وله لایه خوینه ران و هونه دوستانه و پیشوازی یه کی زیارتی لی
کراوه . نووسینی نامه و ها وکاری خوینه ران له گل شیمه زیادی گردوه . نامه
نووسینی ژماره یه ک له تاران و سنه و ورمی هه ر چهند هیشتا زور به ره سکه
به لام نیشانه پیشره وی یه . که و ها وریبا نهی نه وارهه کانیان بردوهه و بوناوه وه ،
له گل پیشوازی گرمی کریکاران و زه حمه تکیش به رهه و روو بوبون . به کورتی کانوون
پیشنهنگ و نه وارهه کانمان زیارت له پیشوا په سهند کراوه و شده هیوا به خشنه .

سه راهی خاله به هیزه کانی کارمان که با سم کرد، کهم و کوریش له کارماندا بووه که گرینگترینان به کورتی شه مانه :

۳- پیشنهنگ، هیشتا هینده‌ی که پیویسته زیندwoo نیه . زور مسه‌له‌ی هونه‌ره
له کومهل دا ههن و قسیان له سمر ده کری که پیشنهنگ خوی لی نهداون . هه کام
له گوفار و روزنامه‌کان نمایش ده که کولیک شتی جورا و جوری تیدا باس کراوه . به لام
پیشنهنگ وا نیه .

۳- که رچی له نیوان و رگیر دراوه کان و نوسر اووه کانماندا زورمان ته ئیکی بـ
کردوهه سه رهونه ر و شده بیساتی کریکاری ، به لام هیشتا به شیوه ی ئیسپاتی و روو
به دهره ووه ، لەم روانگى يه ووه نه چوپینه سەرمەسەلەي ھونهري و شەدەبى . شـەم
بـەشە کارمان کـە دەبوايـه لـە باـسـە ھـونـهـرـى يـەـکـانـدا بـەـشـارـى ھـەـلـسـوـرـاـوـانـهـمانـ
ھـەـبـى ، بـەـرـیـوـهـ نـەـبـراـ .

پیشه نگ ۱۵

۴- ره خنه ئەدەبى يەكانى پیشه نگ زور كەم . هيشتاش ئەم خەيالە كە رەخنه کانمان هەمە لايەنە بن قورسايى دەختاتە سەر مېشىمان . ئىيمە دەتونانىي . . . نور رەخنه ئەدەبى و هونەرى بىنوسىين كە چەند خالى بىنەرە تىيدا گۈنجابسى .

- هەر كام لە هاوريستان بە دەيان و سەدان بىيرە وەرى بە نرخيان لە زىيان و خەباتىن جەما وەرى كېيكار و زە حەمە تكىش لە مىشك دايە بەلام نە نۇرساون . دەبى سەرنجىيکى زىاتر بىرىتە گىنگى نۇرسىق بىيرە وەرى يەكان . ئەم بىيرە وەرى ياسىئە كە رەسەيە كى زور گەورە و بە نرخن و زور مەيدان بولكار و هەلسۇورانى ئىيمە پېنىك دېين .

۶ - تەرەح کانى پیشه نگ هەم كەمن و هەم لە بارى ناوه روکەوە لە گەل كارە کانى تەرمان يەك ناگىرنە وە . هيىندىك لە تەرەح کان كە اه سەر مەسىھە کانى روز دەدوين زىاتر بە كەللىكى گۇفارى حەوتانە دىين و هيىندىكى تەرىشيان زور "انتزاعى" يەن . ئىيمە دەبى بە بى هېچ موقەدە سەركىنە و دىگم دا تاشىنيك بىگىنە ئاستىكى نىوان ئەم دوانە . تەرەح "انتزاغى" يە كان دەبى لايەنى خەباتكارا ئەزىز زىاتر بىرى و زىندىوتىر بىرىن .

۷ - هيشتاش نەوەعه "تنزە طلبى" و دوورە پەرىزى يەك لە پەيوەند لە گەل كور و كومەلە ئەدەبى يەكان و جەرەيانە بونەرى يەكاندا لە سەر زەينمان قورسايى دەكا . ئىيمە دەتونانىن پەيوەندىكى ھونەرى و فەرەنگى دىارى كراومان لە گەل گۇفار و نەشرييە کان و كور و كومەلە جورا و جورە ئەدەبى و ھونەرى يەكان ھەبى و دەبى بىمان بى جا چەم جەرەياناتە لە بارى بىر و باوهەرە وە لە ئىيمە دوور بىن يان نىزىك . ئەم پەيوەند گىرتە دىارە كە بە ماناي تەئىيد كردىن يان رەت كەردنە وە ئەم جەرەيان و كور و كومەلەن نىيە بەلام بولىمە پېيوېستە . ناساندىنى پیشه نگ لە فلان گۇفارە دا دەبىتە هوى ئەۋەرى كە خويىنەرمان زىاتر بى . هونەدر دوستانىكى زىاتر پەيوەندىمان لە گەل بىگىن . ئەو نامانەرى كە لە ئىرانە وە بە دەستمان گەيىشتوە و ھەمۆپيان ئەمەيان باس كردوە ئەم راستى يە دەسەلمىتى . شەگر جەھەت گىرى ئىيمە كومەلايەتى كەردنە وەرى ھەرچى زىاترى جەرەيانى خومانە دەبى زورتىرىن كەلىكىش لەم جورە پەيوەندى يانە وەرگىرىن .

۸ - بە داخۇوە لەم دەورە يەش دا نە ماشتىوانى پیشه نگ سى مانگە سەرى وە خىتى خوى دەركەين و بلاوى كەينە وە . ئەمە راستە كە ئىمکاناتى چاپىمان كەمە و دەمىت كورتىرىن بەلام پېيوېستە بولە دەست هييتانى ئىمکاناتىك كە وەلامدەرە وەرى نىازمان بىچ لىرىھ وچ لە دەرە وەرى ولات ھەولىكى زىاتر بىدەين .

۹ - لە نىيو هاوريستانى شىرىھى كانوون دا بىيىجەل وانەرى كە بولىپىشەنگ يىان شانوگەرە كە رادىيوبى يەكان كار دەكەن و تا ئىيىتا ھەلسۇوراون، ژمارە يەكى بىمەر چاولە هاوريستان ھەن كە لەم دوو بەش دىارى كراوە دا كاريان لە ئەستو نەبۇوە و لە هېچ بەشىكى دىيەش رېيك نەخراون .

- بە لە بەر چا و گىرتىنى ئەو ھەل و مەرجە لەبارەي كە ج لە كوردىستان و ئىزراں و ج لە دەرە وەي ولات و تەنانەت تەشكىلاتى كومەلەش دا ھەيە، دەبى ھەولېكىسى زىا تىز بۇ وەلامدانە وە بەنیازە مەعنە وەي يە كانى كريكاران و جە ما وەرى زە حەمەتكىش بەدەين .

بە گىشتى پېشەنگ دەبى لە گەل نىيازە مەعنە وەي يە كانى ئىستاي كىريكاران و خەلکى زە حەمەتكىش دا يەك بىگرىتە وە . بۇ ئەم كارە پېيوىستە پېش ھەموو شتىك شارە زايى يەكى زىيا تىز بە سەر مەسەلە ھونەرى يە كانى كومەلەدا پەيدا بىكەين و پاشان لە روانگە خۇمانە وە قىسىم يان لە سەر بىكەين .

زور گۇفار لە ئىرماق بلاو دەكىيەنە وە . ھەر وەها لە ۋوروپا شە تايىبەت لە لايەن اتحادىيە كريكارى يە كانى وە نەشرييانتىكى زور بلاو دە بىتە وە . لەرىگايى پەيەند گىرتىن لە گەل شەم اتحادىيائە، ئا بۇونە نەشرييانتىان دەبى دەرفەتى شارە زايى زىيا تىز بە سەر مەسەلە كانى كريكارانى ئىرماق اتحادىيە كانى ۋوروپا پەيدا بىكەين .

- بەرپىوه بىردىنى باسە نەزەر يە ھونەرى و ئەدەبى يە كانى، نۇوسيىنى رەخنەئى كورت و تىۋىش، ناساندىنى ئەو نۇوسەر و ھونەرمەندانەي كە سەبارەت بە چىنى كريكار دە نۇوسەن و كار دەكەن، ناساندىنى كارە كانىان تەنانەت شەگەرمەسەلەن ھەر بە كلىشە كىرىدىنى بەرگى كىتىپ و تەوزىچى كورتىشنى ، پىك ھىيانى وەت و وېزلىك گەل ھاورييائى كانۇون و ئەگەر بومان بىكى نۇوسەران و ھونەرمەندانى ترىيىش، ھەول و كوشش بۇ را كىشانى ھا و كارى زىاتى ھونەرمەندان و كور و كومەلى ئەدەبى ھونەرى، ھەر وا دەبى درىزە پى بىدرى .

- دەبى لەم دەورە يە دا ئىمكانا تى چا پى ھەر سى مانگ ژمارە بە كى پېشەنگ پىك بىنىن و بىپېرىنە وە . بۇ ئەم مەبەستە دەبى لە ئىمكانا تى دەرە وەي ولات، وەك ئىمكانا تىكى كە ھەر ئىستا بەشىكىما پىك ھىيانى، زورتىن كەلك وەر بىگرى .

- تەجرە بە نىشانى دا وە ئەو ھاورييائى كە لە شۇينى كارو ۋىيانى كريكار و زە حەمەتكىش پەرەردە بۇون، بە تايىبەت ھا ئىرماقى كريكار و زە حەمەتكىش، كاتىك دەست بۇ قەلەم دەبەن، لە بارى ما يە و كەرەسەي كارە وە لە بارى ناوه روکە وە كارە كەيان بەر زە و دەستييان پەر . بەلام لە بارى ھونەرى و فەننى يەوە پېيوىستى - يان بە كومەك و يارمەتى ھە يە . ئىمە تا ئىستا توانيمۇمان لە دەور و بەرى خۇمان ئەم مەبەستە، لە رىگايى ئامادە كىرىدىك مەتلەبە وە ھەول و كوششى خۇمان بۇ پەرەردە كىرىدى خۇلقىنەرى و ليها تووپى يە ھونەرى يە كانىان بە كار بېرىن . ئەم مەتلەبانە دەبى لە پېشەنگ و نەشرييانتى دىكە دا چاپ بىكىن . بە تايىبەت تەجرە بە ئىنۋاندىنى شانو لە لابەن كريكارانى سەنە و لە ھەول لى مانگىمى مەي دا، نىشان دە دا ئەم كارىكە كە دەكىرى و زور زۇوش دە توانىن قىير بىسىن.

پیشه نگ ۱۵

- ئەو ھا وریيانە کە ئەندامى کانۇون بەلام لە ھېچ بەشىكى دىيارى كراو دا رىك
نەخراون دەبى بە دەورى مەيدانىكى كارمان دا سازمان بىرىن . چا وەروانى ئىيمە
لەو ھا وریيانە ئەوهەي کە لەم دەورەيە دا بە پىز زەرقىيەت و لىھاتووپى و لىنى -
ھاتووپى و ئىستىدا دىيان لە يەكىك لە گورووھە كان دا رىكخراو بىن و كارى بولى
بۇ پىك هيئانى ئىمکاناتى بلاو كىرنە وەدى نەشرييات و نەوارەكانى کانۇون،
دەبى بىيىگەلەو رىگا و ئىمکاناتەي کە تا ئىستا كەلگمانلى وەر گىرتوون، ھەول
بىدە بىن لە رىگا يە رىگا نەندامى کانۇون لە دەرە وەدى ولات و تەنانەت دوستان
و ناشنايانى خومان، كارەكانى کانۇون بەشىوھەيە كى بەرىنتر بنېرىنە و ناو ئىران و
كوردىستان و بىيگەيە نىينە دەستى خوينەرانىكى زيا تىرى .

- رىكخستن ھا وریيانى دەرە وەدى ولاتى کانۇون لە چەند مەركەز دا و بە ھېزز
كىرىنما ن ، بۇ ئەوهەي بىتوانن نەشريياتى کانۇون سەر لە نوى چاپ كەنەوە و لە
دەرە وەدى ولات و ئىران بلاولىان بىكەنەوە بۇ ئىمە گۈينىگى يە كى تايىھتى ھەيىمە .
ھەلبەت خودى ھەلسۈورا و تەركىنى ئەندامانى کانۇون لە دەرە وە لانى كەم دەبىتە
ھوي ئەوهەي دەست بەرن بۇ كارى ھونەرى و ئەدەبى كە ئەمەش خوي يەكىك لە
جهەت گىرىي يە كانمانە . ھا وریيانى کانۇون دېتوانن و دەبى خويان گۇفارىيان ھەبى
و خوشىان بلاوى بىكەنەوە .

فَالشِّيزْم

" سوخته نرانی بر تولت بر شست له یه که مین کونگره‌ی جیهانی نووسه‌ران "

پارس - ژوئنی ۱۹۳۵

ع.احمدزاده

هاری پان !

پگیر دری و ، لهوی ئینسان ده کیشنه زیر شه لاق و سی حورمه‌تی پی ده کن . کـه نابی ژم کرده وانه دوچات بیته‌وه . ژم شتـانه ئیتر پیویستـی به لیکولینـهـو و لـه سـر روـیـشـتـیـکـی زـیـاـتـرـنـیـه . ئـیـنـسـانـ کـاسـهـیـ سـهـبـرـیـ پـرـ بـوـهـ وـ رـقـیـ هـانـیـ دـهـ ۱ـاـ وـ کـهـ هـهـلـدـهـ سـتـیـ ، دـهـ کـهـ وـیـتـهـ دـاـوـیـ جـهـلـادـاـنـهـ وـ هـاـوـرـیـ یـاـنـ ! ژـمـهـ ئـیـتـرـ پـیـوـیـسـتـیـ بهـ دـرـیـزـ پـیـ دـانـیـکـیـ زـیـاـتـرـنـیـه .

رهـنـگـهـ ئـیـنـسـانـ رـقـیـ دـاـگـیـرـسـیـ وـ رـاـپـهـ رـیـ . ژـمـهـ خـوـیـ کـارـیـکـیـ سـهـبـرـیـ نـیـهـ بـهـلامـ ئـاـکـامـیـ ژـمـ کـارـهـ ، کـهـ وـتـنـهـ دـاـوـیـ جـهـلـادـاـنـهـ وـ ، ژـمـهـ ئـیـتـرـ زـورـ سـهـبـرـهـ . رـقـ وـ قـینـ پـونـگـیـ خـواـردـوـهـ وـ ، دـوـژـمـنـیـشـ دـیـارـهـ کـیـ یـهـ . بـهـلامـ چـلوـنـ دـهـ کـرـیـ شـکـسـتـیـ بـدـهـیـ ؟ نـوـوسـمـ دـهـ تـوـانـیـ بـلـیـ : ئـهـ رـکـیـ سـرـ شـابـنـیـ منـ ژـهـوـهـیـ پـیـ شـیـلـ کـرـدـنـیـ مـاـفـ مـهـ حـکـومـ بـکـمـ . جـاـ شـیـتـرـ ژـهـوـهـ ئـهـ رـکـیـ سـرـ شـابـنـیـ خـوـینـرـهـ کـهـ چـیـ دـهـ کـاـ . بـهـلامـ بـهـ شـوـینـ ژـهـوـهـ دـاـ ، نـوـوسـرـ پـهـیـ بـهـ تـهـ جـرـهـ بـهـیـهـ کـیـ تـهـوـاـوـ تـایـیـتـ دـهـ باـ . نـوـوسـرـ پـهـیـ بـهـوـهـ دـهـ باـ ، کـهـ رـقـ وـ نـفـرـهـ تـیـشـ هـهـ وـهـ کـهـ هـاـوـ دـهـرـدـیـ ، شـتـیـکـهـ ئـهـنـدـازـهـ گـیـرـیـ دـهـ کـرـیـ . بـهـ رـاـدـهـیـ کـیـ دـیـارـیـ کـراـوـ هـدـیـهـ وـ ، بـهـ رـاـدـهـیـهـ کـیـ دـیـارـیـکـراـوـ دـهـ کـرـیـ خـوـیـ بـنـوـیـنـیـ . سـهـبـرـتـ لـهـ هـهـ مـوـ ژـهـ مـانـهـشـ ژـهـوـهـیـ ، کـهـ ژـمـ رـقـ وـ نـفـرـهـتـ هـهـ مـیـشـ بـهـ رـاـدـهـیـکـ کـهـ پـیـوـیـسـتـ بـیـ خـوـیـ دـهـ بـنـوـیـنـیـ .

کـسـانـیـکـ لـهـ هـاـوـکـارـانـ بـاـسـپـانـ بـوـ کـرـدوـومـ ، کـهـ وـخـتـیـکـ بـوـیـهـ کـمـجـارـ هـهـ وـالـیـ کـوـشـتـارـیـ بـهـ کـوـمـهـلـیـ هـاـوـرـیـ یـاـنـعـانـ بـهـ گـوـیـ خـلـکـ گـیـانـدـ ، هـعـرـهـتـیـ نـفـرـهـتـ وـ بـیـزارـیـ دـهـ رـبـرـینـیـانـ بـهـرـزـ بـوـهـ وـ ، زـورـ کـهـ سـنـاـمـاـدـهـ بـیـ خـوـیـانـ نـیـشـانـ دـاـ کـهـ بـهـ هـاـوـرـمـانـهـ وـهـ بـبـیـنـ . وـ ژـمـهـ لـهـ کـاتـیـکـداـ بـوـوـ کـهـ سـدـ کـهـ سـکـشـتـارـ کـرـاـ بـوـونـ . بـهـلامـ وـهـخـتـارـیـکـ ژـمـارـهـیـ قـوـرـبـانـیـ یـهـ کـانـ گـیـشـتـهـ هـهـزـارـانـ کـهـسـ ، کـوـشـتـارـ کـرـدـنـ بـرـانـهـ وـهـیـ بـوـنـ بـوـوـ ، بـیـ دـهـنـگـیـ هـهـمـوـ شـوـیـنـیـ دـاـ گـرـتـ وـ ، ژـهـ وـهـ دـهـسـتـانـهـشـ بـوـ یـارـمـهـتـیـ دـانـمـانـ درـیـزـ کـرـاـ بـوـونـ لـهـ بـهـرـیـکـوـهـ کـمـ وـ کـهـمـتـ دـهـ بـوـونـهـ وـهـ . بـهـلـیـ وـاـیـهـ ! کـاتـیـکـ جـیـبـاـیـتـ پـهـرـهـ دـهـسـتـیـنـیـ لـهـ بـهـرـ چـاوـ وـنـ دـهـبـیـ . کـاتـیـکـ سـهـرـدـ وـ مـهـیـنـهـتـ لـهـ تـاـقـهـتـ بـهـدـهـ دـهـبـیـ ، ئـیـنـسـانـ ئـیـتـرـ گـوـیـیـ لـهـ هـاـوـرـیـ کـهـسـ نـاـبـیـ . کـهـسـیـکـ دـهـ گـرـنـ وـ لـبـیـ دـهـ دـهـنـ وـ ، کـهـسـیـکـ تـرـ کـهـ ژـهـ وـ دـیـمـهـنـ دـهـ بـیـنـیـ لـهـ سـرـ خـ سـوـ دـهـ چـیـ . ژـمـهـ شـتـیـکـیـ تـهـوـاـوـ نـاـسـاـیـیـ یـهـ . بـهـلامـ وـهـخـتـارـیـکـ جـیـبـاـیـتـ وـ کـارـهـسـاتـ وـهـ کـسـیـلـ وـ دـهـقـوـمـیـ وـ هـهـرـهـسـ دـیـنـیـ ، ئـیـتـرـ کـهـسـ هـاـوـرـیـ بـهـرـ نـاـبـیـتـهـ وـ وـثـیـعـتـرـاـزـ دـهـ رـنـابـرـیـ .

ئـیـسـتـاـشـ وـهـزـ نـاـوـاـیـهـ . چـلوـنـ دـهـ کـرـیـ لـهـ گـهـلـ ژـهـ وـهـزـعـ بـهـرـهـ وـ رـوـوـ بـیـ ؟ ئـایـاـ هـیـجـ رـیـکـاـیـکـ نـیـهـ کـهـ پـیـشـ بـهـوـ بـگـرـیـ ئـیـنـسـانـ لـهـ حـنـنـیـ ژـهـ وـ کـارـهـسـاتـانـهـ چـاـوـ بـقـوـنـجـیـنـیـ ؟ بـوـ چـیـ ئـیـنـسـانـ لـهـ حـنـنـیـ کـارـهـسـاتـیـ وـ چـاـوـ دـهـقـوـنـجـیـنـیـ ؟ پـوـنـکـوـدـهـ سـهـلـاتـنـیـ بـهـ لـهـ بـهـرـانـبـهـرـیـ دـاـ بـوـهـسـتـیـ . ئـیـنـسـانـ خـوـیـهـ دـهـرـ وـ مـهـیـنـهـتـیـ کـهـسـیـکـیـ تـرـهـ وـ خـمـرـیـکـ نـاـکـاـ ، مـاـدـاـمـ نـهـتـوـانـیـ ژـهـ وـ بـارـیـ دـهـرـ وـ مـهـیـنـهـتـیـ لـهـ سـرـ شـانـ سـوـوـکـ کـاتـتـهـ . ئـیـنـسـانـ کـاتـیـکـ دـهـتـوـانـیـ پـیـشـ بـهـ دـاـ هـاـتـنـهـوـهـیـ گـوـپـالـ بـگـرـیـ ، کـهـ بـزاـنـیـ ژـهـ وـ گـوـپـالـهـیـ دـاـدـیـتـهـ وـ بـهـرـ کـیـ دـهـ کـهـوـیـ ، بـوـ لـبـیـ دـهـدـرـیـ وـ ، مـهـبـهـسـتـ لـهـ وـ لـیـ دـانـهـ چـیـهـ . تـهـنـیـاـ

کاتیکیش ئىنسان ده توانى ها و ده ردى خوى ده بربى ، كە بتوا نى پىش بىش دا
ھاتته وە ئى گۇپالە كە بىگى ، ياخانى كەم رىيگا دەستىكى بولەر كېرى لە وەشاندىنى
ئە و گۇپالە ھەبى . دىيارە كاتیکیش گۇپالى جىنبا يەت ويزە ويز بە دەورى سەر و لەشى
كەسىكدا دەسۋورى و دا بىتە وە ، دە كىرى ئىنسان دلى بىسۋوتى و رەحمى بىجوللى و ھا و
دە ردى دەر بىرى ، بەلام نەك بولە ما وە يەكى درىز . بەراستى ئەم گۇپال وەشاندىنى
بو ؟ بولۇچى فەرەنگ وە كە زېلىكى سى با يەخ فرى دە دەن ؟ مە بهاست ئەم و پاشما وە ئى
فرەنگىدە كە هيشتا بومان ما وە تە وە . بولۇچى مىليونە ئىنسان ، كەم و زور
ھەست و نىسيتىيان لە دەست دەچى ؟ مىليونە ئىنسان ، كە زور بەيان ئەوا
ھەزار و نەدارن ؟

که سانیک له شیمه وهلامیکیان بیو شم پرسیاره هه یه و دله لین : " هوی هه مسوو
نه و ناله باری و روز رهشی یه ، درندا یه تی و خشونه ته . " نه مانه پیان واپسے ،
نه ووه که به چا و ده بیین له خو با یی بیونی سامنا کی کومه لانیکی فراوان له به شمره
که هه تادی زیاتر و زیاتر پهره ده ستینی . له خو با یی بیونیکی نا په سند و بسی
جی . له خو با یی بیونیک ، که له ناکاو هه ره س دینی و ، ره نگه به و هیوایه ش بن
که شه و هه ره سه خوی له ناکاو بنیشته وه . که ف و کولی سامنا کی درندا یه تی یه کسی
غیریزی ، که ماوه یه کی دریز سه رکوت کراوه ، یا پیشر له خه ویکی قوول و نارامدا

ش وانه ي شم و لامه دده ته و ، بو خوشيان ههست به و ده که ن که شم و لامه يان
هينده برشتي نيه و ، ده شزانن که ناکر درندا يه تي و وه حشى گدري ، به بیان سووي
هيزى غه ريزى ، هيزى له شakan نه هاتووئه هريمه نى، پىنه بکرى . وه بهم جـورـه ،
نه مانه به بى له بـهـرـ چـاـ وـ گـرـتـىـ بـارـ هـيـنـانـىـ نـهـوـعـىـ بـهـشـرـ قـسـهـ دـهـ کـهـ نـ .ـ لـهـ نـيـوهـ
دا ، چـاـ ويـانـ لـهـ حـدـنـاـيـ شـتـيـكـ خـهـ وـانـدـوـهـ ،ـ يـانـ لـهـ پـهـ لـهـ پـهـ لـيـ خـوـيـانـداـ بـهـرـ چـاـ ويـانـ
نهـ کـهـ وـتـوـهـ .ـ وـ ثـيـسـتـاـ بـوـ قـفـرـهـ بـوـ كـرـدـنـهـ وـهـ نـوـقـسـانـىـ يـهـ ،ـ پـيـانـ وـايـ دـهـ بـسـىـ
بهـ مـحـبـهـتـ وـ مـيـهـرـهـ بـانـيـ يـهـوـ لـهـ کـلـ خـشـوـونـتـ بـجـوـلـيـهـ وـهـ .ـ دـهـ بـىـ پـهـ نـ بـهـ رـيـتـهـ
بـهـ رـوـشـيـهـ گـورـهـ .ـ شـهـ وـ سـوـيـنـدـاـنـ بـهـيـنـيـتـهـ حاجـتـ کـهـ لـهـ رـابـرـدوـ دـاـ کـارـاـيـىـ
خـوـيـانـ نـيـشـانـ دـاـوـهـ .ـ پـهـنـاـ بـهـرـيـتـ بـهـرـ باـسـيـ هـنـاـ هـدـتـاـيـ "ـ عـشـقـ بـهـ ئـازـادـيـ وـ ،ـ
رـيـزـ دـانـانـ بـوـ كـوـراـمـتـيـ ئـيـنـسـانـيـ وـ عـدـالـتـ "ـ کـهـ مـانـهـ ،ـ کـارـايـ يـانـ لـهـ بـارـىـ
مـيـرـوـيـيـنـ يـهـوـ بـهـ ئـيـسـبـاتـ گـيـشـتـوـهـ .ـ هـرـ بـوـيـهـ شـ سـوـيـنـدـىـ گـورـهـ گـورـهـ دـهـ هـيـنـيـهـ
حـاجـتـ .ـ بـهـ لـامـ ئـاكـامـيـ شـهـ مـانـهـ بـهـ چـيـ بـوـوـهـ ؟ـ کـاتـيـكـ تـومـهـتـيـ خـشـوـونـتـ لـهـ فـاشـيـزـمـ
بـهـ دـيـ ،ـ شـهـ وـ بـهـ تـهـ عـسـوـبـهـ وـ بـهـ خـشـوـونـتـداـ هـلـهـ لـىـ .ـ پـيـنـ بـلـىـ توـنـعـ سـوـبـتـ
هـ يـهـ ،ـ دـهـ سـتـ دـهـ کـاـ بـهـ وـهـ سـفـ وـ سـهـ نـاـيـ تـهـ عـسـوبـ وـهـ کـاتـيـشـ بـهـ "ـ تـهـ حـقـيـقـىـ رـىـ
فرـدـ"ـ تـاـ وـانـيـارـيـ بـكـىـ ،ـ يـاـكـىـ نـيـهـ لـهـ وـهـ يـهـ بـهـ نـهـ فـيـ خـوـيـ بـگـاـ .ـ

فایزیمیش له و بروایه دایه که له بار هینانی ئینسانه کاندا کم کاری کراوه
فایزیمیش هومیدیکی زوری بربویه ته کار تى کردنی میشک و زه یین ئینسانه کان و،
بە ھیوا یە دلیان به دەست بیئنی . فایزیم ، چیا له خشونته تى زالى سا و شکە نجمە

خانه کانی خوی له مادره سه و روژنامه و ، له شانو گه ری یه کانیشدا خه ریکمه خشونه ته رواج ده دا و فیری خه لکی ده کا .

به لی فاشیزم ناوا شه فرادی خلک بار دینی و ، روز هم تا شیواره خه ریکی شه ووه یه .
فاسیزم پسی ناکری هینده و لدمی داخوازی خلک بدانه و ، چونکو به ته واوی هیزی
خوی خه ریکی "بارهینان" ای شینسانه کانه . خوارده منی نیه به خلکی بدا . کمه
وایه به خلک ده لی به سرنه فسی خویاندا زال بنق و ، ته بلیغی قفوی بوونی شیراده
ده کا . ناتوانی کار و باری به رهم هینان سر و سامان پی بدا و پیویستی بمه
شهر خوازی هه یه ، که وایه ده پی باسی نازایه تی و جه نگاوه ری بکا و ورهی جه نگاوه -
هرانهی خلک بمریته سر . پیویستی به له خو بور دوویی هه یه ، هه ر بوبیمه
ده بی خلک هان بدا تا روحبیه له خو بور دوویی یان تیدا پته و تر بی . تا خسر
شه وانش بو خویان ناوات و ئاره زوون . هیز و توانایه کن که هه ر له شینسان
ده و شیته و ، بربیک جاریش شه نانهت له ریزی ناوانه به رزه کاندا ده ژمیردرین .
به لام شیمه ده زانین شه و ناوات و ئاره زووانه خزمت به ج ئامنجیک ده کن . ئه وه
کی یه شینسانه کان بار دینی و چ کسانیک لم بار هینانه کلک و هر ده گرن . بسی
گومان شه وانه له و جووه بار هینان و په روه رده کردن قازانچ ده بن ، خودی شه وانه
نین که ناوا په روه رده ده کرین . به لام شه ناوات و ئاره زووی شیمه چیه ؟ ئه و
کسانه ش له شیمه که پیان وا یه هوی گشت شه و ناله باری یانه خشونهت و درندایه
تی یه ، هه ر وه ک دیوانه ، تمنیا باسی په رورده کردن و بارهینان و کار تی کردن
له سر زه یعنی شینسانه کان ده کن و ، لانی کم هیچ با سیک له ریگا . چارهی تسر
نا هیننه گور . ئه مانه باسی په زوه رده کردنی روحی میهه ره بانی و خوش ویستی لنه
شینسانه کاندا ده کن . به لام ئاخر خو میهه ره بانی و خوش ویستی به داوا کردنی رووتی
خوش ویستی و میهه ره بانی به ده ست نایه . لنه هیچ هدل و مه رجیکدا ، ته نانهت
له نازکترین هدل و مه رجیکدا ، میهه ره بانی و خوش ویستی ته نیا به داوا
کردن به ده ست نایه .

بار و دوخي ولاطيکي بچووک که مني ليوه هاتووم هيینده سه بیرو سه مه مره تر لسه
بار و دوخي زوريک له باقی ولاتان نيه . به لام له لوی همه موو هه فته يه ک . پینج هه زار
سمره له باشترين مهر و مالاتي دا بهسته له نيو ده بن . شئمه کرده و هه کي زشته .
به لام هوويه کدي به جوش هانتي له ناكاوي ناراهه زهوي خوبين راشتن نه . شگنه . و

بوا یه که متر زشت بwoo . ده لیلی فه و تاندنی   شو حیوانانه ، هر و ها ده لیلی
له ریشه هینانی فرهنگ ، غریزه‌ی خشونه‌ت نیه . له هر تک حالدا ، بریک
له و کالایانه‌ی که به زه حممت و ره نج و مهینه‌تیکی زور به رهم هاتوه ، له نیـوـ
ده بر دزی . ده لیلله که شی شهوده یه که وه ک باریکی زیادی چاو لی ده کری که له سمر
شان قورسا بی ده کا . شـگـر سـرـنـجـی شـهـوـ بـرـسـیـهـ تـیـ یـهـ بدـهـ بـیـنـ کـهـ هـهـرـهـ شـهـ لهـ زـیـانـیـ
دانیـشـتوـانـیـ هـهـرـ پـیـنـجـ قـارـهـ دـوـتـیـ دـاـ کـاـ . بـیـ گـومـانـ بـهـ وـ نـتـیـجـهـ دـهـ گـیـ ـنـ ،
کـهـ شـهـ وـ کـرـدـهـ وـهـ یـهـ ، بـیـجـگـهـ لـهـ جـینـیـهـتـ هـیـجـ نـاـوـیـکـیـ تـرـ هـلـنـاـگـرـیـ . بـهـ لـامـ خـوـ ئـهـ وـ
کـرـدـهـ وـاـهـ ، لـهـ خـوـیـانـهـ وـهـ روـوـنـادـهـنـ . هـهـرـ گـیـزـ شـتـیـ وـاـ نـابـیـ . شـیـمـهـ شـهـ مـرـوـلـهـ زـورـبـهـیـ
ولـاتـانـیـ جـیـهـانـ لـهـ گـهـلـ بـارـ دـوـخـیـکـیـ کـوـمـهـلـایـهـ تـیـ وـاـ بـهـرـ وـ روـوـیـنـ کـهـ تـیـیدـاـ بـوـ
جـینـیـهـ تـیـ جـوـراـ . وـ جـوـرـ پـاـ دـاـشـنـ فـرـاـوـانـ دـهـ دـرـیـ ، لـهـ حـالـیـکـدـاـ بـوـ خـوـ وـ رـهـ وـشـتـیـ پـاـکـیـ
ئـیـنـسـانـیـ ، دـهـ بـیـ تـاـ وـانـیـکـیـ زـورـ بـدـهـیـ . "ئـیـنـسـانـیـ باـشـ بـیـ دـیـفـاعـهـ وـ ، شـهـوـیـ بـسـیـ
دـیـفـاعـ یـهـ لـهـ ژـیـرـ زـهـ بـرـیـ کـوـپـاـلـداـ وـرـدـ دـهـ بـیـ ، کـهـ چـیـ لـهـ رـیـگـاـیـ بـهـ کـارـ هـیـنـانـیـ
خشـوـونـهـ تـهـوـ دـهـ کـرـیـ هـهـمـوـ شـتـ بـهـ دـهـ سـتـ بـیـنـیـ . نـاـپـاـکـیـ پـشـتـیـ بـهـ دـهـ هـهـزـارـ سـالـ
پـیـشـنـهـ وـ گـهـرـمـهـ ، لـهـ حـالـیـکـدـاـ مـیـهـرـهـ بـانـیـ وـ خـوـشـ وـیـسـتـیـ پـیـوـیـسـتـیـ بـهـ پـاـرـاستـنـ
هـهـ یـهـ وـ ، پـارـیـزـهـ رـیـکـیـ گـیـرـ نـایـهـ ."
شـگـهـ نـاـمـانـهـ وـیـ شـیـمـهـ شـ وـهـ کـهـسـانـیـ تـرـ خـواـزـیـارـیـ شـتـیـ خـهـ یـالـیـ بـیـنـ ، دـهـ بـسـیـ
وـرـیـاـ بـیـنـ وـ نـهـ کـهـوـینـهـ دـاـوـیـ شـهـوـ کـهـ بـهـ وـ نـاـسـانـیـ یـهـ چـاـوـهـرـیـ خـوـشـ وـیـسـتـیـ وـ مـیـهـرـهـ بـانـیـ
لـهـ خـلـکـ بـیـنـ . خـوـمـانـ تـوـوشـیـ شـهـ وـ تـوـمـهـتـ نـهـ کـهـبـیـنـ ، کـهـ شـیـمـهـ شـشـ شـیـعـارـ دـهـ دـهـ بـیـنـ
وـ دـاـوـایـ شـتـیـکـ لـهـ خـلـکـ دـهـ کـهـبـیـنـ کـهـ لـهـ وـزـهـیـ بـهـ شـرـ دـاـ نـیـهـ . یـانـیـ دـاـوـایـانـ لـیـ
دـهـ کـهـبـیـنـ کـهـ بـهـ پـشـتـ شـهـسـتـوـورـیـ خـوـ وـ رـهـ وـشـتـیـ بـهـ رـزـ ، شـانـ بـدـهـتـهـ بـهـرـ شـهـ وـهـ زـعـمـهـ
نـالـهـ بـارـ وـ سـامـناـکـهـ وـ قـهـبـولـیـ بـکـهـ . وـهـ زـعـیـکـ کـهـ شـگـهـ رـیـگـاـیـ گـورـیـنـیـ هـهـ یـهـ ،
بـهـ لـامـ دـستـ تـیـ وـهـرـدـانـیـ باـشـ نـیـهـ وـ دـهـ بـیـ هـدـرـ وـاـ بـمـیـنـیـ . باـ تـهـنـیـاـ باـسـیـ فـرـهـنـگـ
نهـ کـهـ بـیـنـ .

باـ بـهـزـیـیـ مـانـ بـهـ فـرـهـنـگـ دـکـنـگـاـ بـیـتـهـوـ ، بـهـ لـامـ بـهـرـ لـهـوـهـ تـرـ دـلـمـانـ بـوـ ئـیـنـسـانـهـ کـانـ
بـسـوـوتـیـ ! فـهـرـهـنـگـ زـهـ مـانـیـکـ رـیـزـگـارـیـ دـهـ بـیـ کـهـ ئـیـنـسـانـهـ کـانـ رـهـ هـاـ بـوـوـنـ . بـاـ دـوـایـ
نـهـ وـ بـاـسـ نـهـ کـهـوـینـ کـهـ دـهـ لـیـ : " ئـیـنـسـانـ بـوـ شـهـوـ یـهـ خـزـمـهـتـ بـهـ فـرـهـنـگـ بـکـاـ ،
فـرـهـنـگـ بـوـ شـهـوـ نـیـهـ خـزـمـهـتـ بـهـ ئـیـنـسـانـ بـکـاـ " . شـمـ قـسـیـهـ بـاـزـارـهـ گـورـهـ کـانـ بـیـرـ
دـهـ خـاتـهـوـهـ کـهـ لـهـوـیـ ، شـهـوـ ئـیـنـسـانـهـ کـانـ خـزـمـهـتـیـ مـرـ وـ مـالـاتـ دـهـ کـهـنـ ، نـهـ مـهـروـ
مـالـاتـ کـهـ بـوـ خـزـمـهـتـ بـهـ ئـیـنـسـانـهـ کـانـ رـاـگـیرـاـ بـنـ .

هاـوـرـیـ یـانـ ! وـهـ رـنـ باـ بـرـیـکـ قـوـولـ تـرـ لـهـ رـیـشـیـ شـمـ وـهـ زـعـهـ نـالـهـ بـارـهـ وـرـدـبـیـنـمـوـهـ !
بـیـرـ وـ بـرـوـیـهـ کـیـ پـرـ بـاـیـخـ کـهـ رـوـزـ لـهـ گـهـلـ رـوـزـ کـوـمـهـلـانـیـکـیـ فـرـاـوـانـ تـرـ لـهـ خـلـکـیـ ئـهـمـ
کـوـهـیـ زـهـوـیـ بـیـهـیـ شـیـمـهـ ، لـهـ دـاـنـیـشـتـوـانـیـ شـمـ شـهـسـتـیـرـهـ جـهـوـانـهـ بـرـوـایـ پـیـ پـهـیدـاـ دـهـ کـهـنـ
وـ شـوـبـینـیـ دـهـ کـهـوـنـ دـهـ لـیـ : سـهـ رـچـاـوـیـ هـهـمـوـ نـاـبـهـ رـاـبـهـرـیـ بـهـ کـهـ مـوـنـاـسـیـاتـ مـالـکـیـهـ تـیـ زـالـیـ
نـاـ وـ کـوـمـهـلـگـاـیـ شـیـمـهـ یـهـ . کـهـ بـیـرـبـروـیـهـ بـهـ هـهـمـانـ شـیـوـهـیـ سـهـ هـلـ وـ سـادـهـیـ تـهـوـاـوـیـ بـیـرـ
وـ بـرـوـاـ بـهـ نـاـ وـ بـاـنـگـ کـانـیـ تـرـ لـهـ نـاـ وـ کـوـمـهـلـانـیـکـیـ لـهـ خـلـکـ بـلـاـوـ بـوـهـتـهـ وـ کـهـ زـیـاـتـسـوـ

له توبیه کانی تری ناو کومه‌ل ، له دهست موناسه با تی مالکیه‌تی زال و له دهست ره‌فتاریکی درندانه که به خاتر پاراستنی شه و موناسه با ته ده گری ، وه ته‌نگ هاتوون . زور که‌س له ئیمه نووشه‌ران ، که ناپاکی و جینایت پیشه‌بی فاشیزیمیان ته‌جره به کردوه و لیس بیزارن ، هیشتا شه بیر و بروایه‌یان نه‌ناسیویه . هیشتا پهی یان به سر چاوهی شه و خشونه‌ت و درندایه‌تی به نه‌بردوه که له دهست بیزارن . بو شه جوره کسانه ، هه‌میشه مه‌ترسی شه وه له ریدایه که جینایه‌تکاری فاشیزم ، به جینایه‌تکاری یه‌کی بی‌دله‌لیل برازن . شه‌وانه لایه‌نگری له موناسه با تی ئیستا ده‌کهن ، چونکو وا بیر ده‌که‌نه وه که بو پاراستنی شه و موناسه‌نانه ، پیویست به و خشونه‌ت و جینایه‌تکاری یه‌ی فاشیزم ناکا .

به‌لام له راستی دا بو پاراستنی موناسه با تی مالکیه‌تی ئیستا شه م جوره‌خشونه‌ت و ره‌فتاره درندانه‌یه پیویست و زره‌روری یه . فاشیسته کان لهم باره‌یه‌وه درو ناکهن شه‌وان حدقیقت به یان ده‌کهن . شه و زماره‌یه له هاوری یان که وه کیمه دلیان که یلی رق و قین له جینایت پیشه‌بی فاشیزم و ، به‌لام له هه‌مانحالدا نایانه‌وی موناسه با تی مالکیه‌تی ئیستا دهست تی وه‌ردری ، یا خو له به‌رانیه‌ر شه وه زعـهـه دا هه‌لویست دووره په‌ریز و بی‌لایه‌ن بو خویان هله‌لد بژیرن ، له راستی دا ناتوانن دهست بدنه خه‌باشیکی لی براوانه و شیلگیر له دزی شه وه‌حشی گری و درندایه - تی یه‌ی که هه‌تا دی زیاتر خوی داده‌سه‌پیشی . چونکو شه‌وان نایانه‌وی شـوـیـن دامه‌زـانـدـنـی مـونـا~سـهـبـا~تـکـیـ کـوـمـهـلـایـهـتـیـ بـکـونـ ،ـ کـهـ وـیدـاـ شـیـتـرـ جـیـگـایـهـ کـبـوـ درـنـدـایـهـتـیـ وـ جـینـایـهـتـکـارـیـ نـیـهـ وـ بـچـوـوـکـتـرـینـ هـنـگـاـوـیـکـ لـهـ رـیـکـایـهـ دـاـ هـهـلـنـاـگـنـ . به‌لام شه‌وانه‌ی که به شوین ریشه‌ی شه م نابه‌رابه‌ری یه دا گه‌راون و ، پهی یان به ده‌ورو نه‌خشی موناسه با تی مالکیه‌ت بردوه ، چاوانه کانی جه‌هنه‌منی رشتـیـ و ناپاکی یان کون به کون پشکنیویه ، له بیخه‌وهی شه و جه‌هنه‌منی زشتـیـ یـهـ دـاـ گـیـشـتـوـونـهـتـهـ شـوـینـیـکـ ،ـ کـهـ لـهـ وـیـ تـاقـیـکـیـ بـچـوـوـکـ دـهـ سـهـ لـاتـیـ نـگـرـیـسـ وـ بـیـ رـهـ زـایـ خـوـیـ بهـ سـرـ تـهـواـوـیـ کـوـمـهـلـکـایـ بـهـ شـهـرـ دـاـ دـاـسـهـ پـانـدـوـهـ .ـ شـهـ وـ تـاقـمـهـ بـچـوـوـکـهـ ،ـ دـهـ سـهـ لـاتـیـ خـوـیـ لـهـ سـرـ بـنـاـغـهـ شـیـوـهـیـ کـهـ مـالـکـیـهـتـیـ فـهـرـدـیـ دـاـ مـهـ زـانـدـوـهـ ،ـ کـهـ تـیـیدـاـ شـیـنـسـانـهـ کـانـ دـهـ چـهـ وـسـیـنـهـ وـ .ـ وـ شـهـ وـ تـاقـمـهـ ،ـ بـهـ چـنـگـ وـ دـدـانـ لـهـ مـونـاـسـهـبـاـتـهـ دـیـفـاعـ دـهـ کـهـنـ . دـیـفـاعـ ،ـ لـهـ رـیـگـایـ فـیدـاـ کـرـدـنـیـ فـهـرـهـنـگـیـکـهـ وـ ،ـ کـهـ بـهـ هـیـیـ جـورـیـکـ حـازـرـ نـیـهـ لـسـوـ نـیـزـاـمـهـ دـیـفـاعـ بـکـاـ ،ـ یـاـ بـهـ کـلـکـیـ دـیـفـاعـ لـهـ وـ نـیـزـاـمـهـنـاـیـ وـ بـیرـاـیـ سـرـینـهـ وـهـ تـهـ وـاـوـیـ قـانـوـنـهـ کـانـیـ کـوـمـهـلـکـایـ بـهـ شـهـرـ ،ـ یـانـیـ شـهـ وـ قـانـوـنـانـهـیـ کـهـ بـهـ شـهـرـ بـهـ دـرـبـشـاـبـیـ چـهـنـدـیـنـ قـرـنـ ئـازـاـ یـانـهـ لـهـ پـیـناـوـیـ دـاـ تـیـکـوـشاـوـهـ .

هاوری یان ! وه‌رن با له باره‌ی موناسه با تی مالکیه‌ت وه قسه بکهین ! شه‌مه بیو شه و با سه‌ی که ده‌مه‌ویست له باره‌ی درندایه‌تی یه‌که‌وه که روز له گه‌ل روز زیاتر په‌ره ده‌ستینی بیکه‌م ، تا لیره‌ش شه و قسه‌یه کرا بی ، یا چاکتر بلییم ، منیش شه و با سه‌م هینا بیته گور .

قائیووهن

ئیمەشەپەن

تەجىيد مەھىرى

چەند سەعات پاش ئەوهى لە هاورييىمان جىا بۇويىنه وە كەوتىينه رى . ئەوان بۇئەنجامدانى مەئمورىيە تىكى تەشكىلاتى نا وچى مەها با دىان بەجى هيشت و من و ئە حەمدىيش بۆمەرىيۆه بىردى كاروبارى تەشكىلاتى لە نا وچە ما يېنە وە .

مانگە شەو بۇو . "پەكچ" و "مالۇك" وەك دوو زىبۈي مەيلەزەرد سەريان لە ئاسمانى خولەميشى دەسسوو . خەمن جىابۇونە وە لە هاورييىان دلى ئاخىبىووين . كى دەيىزىنى كەى و كامىان دەبىنېنە وە يان كامىان ئىتىرە رىگىز نابىنېنە و ئېپىشەرگالىئى تى زورى لەم شتانە تىدا يە .

ئانزىك قىلچە بى دەنگ هەنگاومان ھەلگرت و كاتىك ئىتىر بە باشى سەڭ وەرى نىيو دى مان گوئىلى بۇو ئە حەممەد بى دەنگى شكاند :

- سەڭ وەرە كەى توندە . رەنگە كەسى غەيرە ھاتبىتە نىيو دى .

- بەشىوەي وەرىنياندا وا وىدەچى لەسەر كەلاك وشتى وا شەريان بى . بەلام باشترە دلىنىا بىن گۇرۇوھى زەربەت يان حىزىبى دىيموكرات لە نىيو ئاوابىي نىيە .

لەپال ئاوابىي ما وەيەك خومان حەشاردا . جم و جوولىكە بۇو . بەدەست و بىرسىد

خومان گه یاندھ مالی مام حده سن له قه راخ ٹاوايی . بو ٹه وھی له درگا نه دھیسن و
کھس پیمان نه زانی به سه دیواردا چوومه حه وش و درگام له شه حمہ د هه لگرت و پاشان
پیکه و چوویسھ ژوور .

مام حمهنه و خات زينه ب له پيشدا و اقيان بردده وه . کاتيك شيمه يان له بهره روشناني چرا لدپاکه ناسيه وه ، به پيکننيه وه بهره و پيرمان هاتن . مام حمهنه ههروا که له باوهشی ده گرتتین کوتشي :
- دهک مالتان نه شيوی . خو دلم داکهوت . کوتم داخو به وشه وه کي هاتوه ته سرمان !

من به شوخی کوتم : "جاران هینده نه ده ترسای مام حه سه ن !"

خات زینه ب که پی وابوو لانا ویان پی دا دهد دم کوتی : "نابی لیمان به عه یب
بگرن باهم ! ئاخر خوشتان ده زانن له وه تی ده وله ت هاتوه ته و که س له خوی دلنيا
نیه و ئاویکن خوشی به گه رورو دا نچ چوچوه ته خوار ."

نه محمد کدیشی له وانه یه خات زینه ب دلی ئیشا بی کوتی : "شوخی ده کاخت - زینه ب . به دلی مه گره . راسته کهی له بهر نه ووهی کس پیمان نه زانی به سر دیواردا هاتینه ژور . خو بوخوت و زعکه ده زانی . ده نئی ئاگامان له خومان بی و نه هیلین دوزمن زه برمان لی بوه شنبی . "

مام حه سه ن کوتی : "چاک ده کهن . ئەرى وەللا دە بى ئاكا تان لە خوتان بى .
كۆمەلە دوژمنى زورە . رۈپىم لە لايىك و حىزبى ديموكرا提ش لە لايىك . ئاغا و
كۇنە پەرسىي مەننتەقەش ھەرلىيان مەپىرسە . بە تەواوى دەستيابان لە گەل ھەرتىك لا
تىكەلە ."

"رووی نهاداری ره ش بی . نهگر نه دار بیوی برای بابیشت نات ناسی و رهوت تی
ناکا . جا بیوئیمده کومه له نین ؟ به خوم و بدژنمهوه که ممان کار بو کومه له کردوه ؟ نه بی
چون سره ریکتان لی هله له هینا ینه وه . نهگر نه ده هاتن ، له کوئی بیون بتان ناردیا به
دوا ماندا غیمه ده هاتین . "

نه وشهوه کاک ره حما نيشمان بانگ کرد و خره يكى قسه و باس بويين . قسه ما ن تازه گه رم كرديبوو كده سه گ وهر له و بهري ثاوايى هه ستا . مام حمه سن ده سبه جى چووه ده رنا بزاني چ باسه . هييندە يى نەچووه هاتوه و خه به ره كە ي هيناوه . پەلىكى حيزبى ديموكرات بwoo . ئىتير مانه و مان مسله حەت نە بwoo .

کاک ره حمان و مام حمه سن تاده ره وهی ناوا بی ره وانه یان کردين. بوئه وهی توشی
که س نه بین به خوار ناوا بی دا بدهه و حاجیالی کهند داگه راين.

بچینه کولیجه و له ویوه شه حمهد بهره و شارویران بروا و منیش کاروباری محال و
یه لته متر ئەنجام بدهم .

***

دورو روزبیوو له شه حمهد هەلبراپووم . ریگایه کی زورم برسیوو . شەکەت و ماندوو
گەیشتمە ناوایی و یەكسەر بەرە و مالى کاک تاھیر وەری کەوتەن . سەرەرای حەول و
تەقالای من سەگ وەر ئاشکارای کردم و چەند دراوسى پیسان زانیم .

دادە خاتوون کە بە دەنگى سەگە کانه وە هاتبۇوه دەر، کاتىك چا وى بە من کەوت
گەشاوە و بەرە و پېرم ھات و لەسەگە کان رەھايى کردم . هەر بە چاک و خوشى
چۈۋىنە ژۇر . دەسبە جى سى هيلىكەي بولە روون کردم و كوتى :
- بەرخىسارەت دا دىيارە زور ماندووى و برسىتە . بەلام میوانى درەنگ وە خىت
گلەبى لە سەر خويەتى .

- من خوم بە میوان نازانم دادە خاتوون . فەرقى چى يە ئىرىھەش ھەر بە مالى
خومان دە زام و بىگە زىيا تىرىش .

- مەبەستم ئەوە نەبۇو کاک عومەرگىان . بەدلى مەگەر . توختوت خاۋەن مالى .
بەقەبرىكى ئە و با بە نازدارەمى چۆتى ، بەقد چەلەپۇوشىك چىيە لە گەل ھە باسى كورم
فەرقىتا ناخەم !

- هەر خوش بى دادە خاتوون ! راستى خەجالەتم ... خو شەكەتى ھەمووشتىك لە
بىير ئىنسان دە با تەوە . شەدى ئەوە کاک تاھیر و کاک ھە باس لە كوبىن ؟

- جا بلىيم لە كوبىن ؟ لە دوينى بەيانى يەوه بوكرينى هيئىدىك قەندوچاىي چۈونە
شارو ھېشتا نەگە راۋەنەوە . راستت بوى هيئىدىكىشانلى ئىنگەرانم . ئاخىر لەمەۋەتسا
ئەرتەش و پاسدار ھاتوونەوە شە و لاتە ، خۇ كەس لە گىانلى خوى ئەمېن نىيە .

نەم ويست لە وە زىيا تر ئىنگەرانى كەم ، بويە كوتىم : " راستە بەلام ئىنگەران مەبە ! "

- كورە جا چون ئىنگەران نەبەم ؟ ! وەرھە مىان پى ھەلپىنا وين . وەرھەم اروزى ھە زار
بىيا نۇومنا پى دە گۈرن : " چونكە كورە كانتان نانىرەن سەربا زى ھەقتان نىيە بچەنە شار ."
" چونكە چەك ھەلناڭرۇن و نىيگا بانى نادەن ھەقتانىيە بچەنە سەر مۇوچە و مەزرا كانتان ."
" پىشەرمەرگە ئان راگىرتوھ و يارمەتىستان داون . بويە ھات و چۈرى شەوانەتستانلى
قىدەغەدە كرى و تەنانەت ھەقتان نىيە بە شە و بچەنە مالى يەكتىر ." " چونكۇ كەس
نەبووته شۇوراى ئىسلامى كۆپىننى ئەم ئاوايسى يە دە بىرین . " بولەپ و بىانۇوپان
دە برى ئە و شلتاغ بازانە ؟ سەربارى ھەمۆ ئەوانە شە و ورۇز و دايىم و دە رەھىم
خەرىكى تەقە كىدىن . لە سېيەرى خوشىان دە ترسن . ئا ئىستا چەند سەر حەمە يىوان و
مالاتمان بە تەقەى ئە و مارزبا باسە تىدا چووه . ئەگەر خومان وە بەر ھاتباين چىمان
كىدرا ؟

- ریگای ئەوە يە ئىيەش قەبۇول نە كەن و پېشت وىكەن . هەر وە ختىك ئىيە يەك

پیشه نگ ۱۵

بیون و پشتی یه کترتا ن گرتوه «سرکه و تونون و دوزمن زه فه ری پرنه بردوون و پاشه کشه ی کردووه .

- پیت وا یه سه رمان له بهر دانه و اندوون؟ سره رای شه و هه موه زه خست و زور و هه ره شه و گوره شه یه تراکتورمان داونی؟ نانعن بو کردوون؟ کورمان ناردوته سه ربا زی؟ نیگا بانی زوره ملی مان بو داون؟ به قسه مان کردوون و نه چوینه مسوچه ومه زرا یان زه ویه کاتمان داوه وه وشیجاره مان داوه به ناغا؟ یارمه تی پیشمehrگه مان نه داوه؟ چیمان نه کردووه؟ شه ی کردن چونه؟

- راست ده که ی داده خاتون! شه وانه تان کردوه وله زیارتیستان کردوه . به لام تو بیزی لی بکه وه! هه تا گیرو گرفتیکیان بو ساز نه کردوون شیوه ش کارتان به کاریاران نه بیوه . هه میشه شه و هیرشی هیناوه جا شیوه له به رانبه ری دا راوه ستاون . شه گهر شیوه هه میشه یه کپارچه بن و پال ویک دهن ، شه گهر نه که هه رانبه رانبه به پیلانگیری هیزه کانی رژیم به لکوبه رانبه به هه موه شه و شتنه که به زیانتان هه ربوبوه پیکه وه تکبیر و راویز بکن و به تیکرا ده نگیان بو به رز که نه وه کوا رژیم ده و پیری خوتان تی گه یه نی .

- خو راستیش ده که ی وئیمه ش زور ته او و نین . به قولی تو تا به لایه کمان بیو ساز نه کهن له فکری دانین . وختیکیش ساز ده بی ناچار ده که ویسنه په لاه په ل .

- فکری لی بکه وه ! تو خوت له کوروه کان کارت کردوه . شه گهر کریکارانی که ووره دهست له سه دهست دانین تا شه و کانه خاوه ن کوروه پیسان ده لی شه وه نده تمهنه که حه قده سته کانیان داشکاندووه چون فری خاوه ن کوروه سوار ده بی ! به لام چونکو کریکاران دهستیان ره پیش ده خن و پیکه وه کو ده بنه وه و تکبیر و راویز ده کهن و داوای داخوازه کانیان ده کهن ، بیچگه له وهی زور جار سرکه و تونون هه میشه فریان سواره و خاوه ن کوروه خودا یه تی داوای هیچی دیکه که لی نه کهن .

هیلکه و روونه که ی ساز بیو . سفره که ی له پیش من را خست و خوی چوو لای سه ماوه ره که دانیشت .

- شه ی شه وه خوت بو نایه پیش؟!

- بخو نوشی گیانت بی ! تو به ری داها تنووی و شه کتی . من نانم خواردووه .

- به گیانی شه و هه با سهی کورت له گلم نه خویده می لی ناده م !

هه رچونیک بیو رازیم کرد چند پارووم له گهل بخوا . له وهی نه توانیوه جگه له سی هیلکه هیچی ترم بو ساز بکا ، ناره حهت بیو . داده خاتون پیشمehrگه کومه لهی زور خوش ده ویست . من له نان خواردن بیو موه . ویست سفره که کو که موه .

- نه یه رو شه وه ج ده که ی؟ چون شتنی وا ده بی؟ به قهبریکی بایم ناھیلمن دهستی لسی دهی . شه وانه دانی بو مدقه ری کومه له و لیره له بیز خوی به ره وه .

- فه رقی چییه داده خاتوون !

- ده زانم له مهقهره کانی خوتان به نوبه کار ده کهن و زوریشم پی با شه . به لام شیره
مهقه رن نیه . له کوی دیتتوته که سیک بچیته مالی کدیکی دیکه و کاری پی بکن . به
خودای من بیمه مه قه ری کومه له دهست له ره ش و سپی ناده م .

سفره کهی کو کرده و چایه کی بو تی کردم و ئاخرى ناره حه تی به کهی ده زبری :

- م لیلی جمهورون سیسعلایم بـ سـیـ چـهـ پـیـ حـورـیـ سـرـگـ . اـچـیـ بـهـ دـهـ سـهـ سـوـ عـلـلـهـ مـهـ
هیشت ؟ دهنا هیلکه هی ئوهه يه له بهار ده می توی دانیم ؟ ده بوا قهلم بو سه ربریباي
مه دم بو كوشبا يه و .

- شه و قسانه چییه داده خاتوون ؟ بو هیلکه چییه تی ؟ بوده نامن . . قسه کهی بریم :
- شه و قسانه م به سه ردان اچی . ثینسان ئه گهر ئازیزیکی بیته مال پی خوش گلینیم
چا وی بو دانی .

له وهه تا له دوازده سیزده سال له وهه پیشنه و مالی کاک تاهیرم ناسیبیوو، هه روا
بوون . فه قیرو ده ستنه نگ بعون . هدموو دارایی یان پله وینجه یه ک و پوار سهربزن
بوو و کاری کووره خانه و دروینه نبوا يه به ری چوونیان نه بوبو . به لام ئه گهر سفره
مالیان به تال بوبو، روویه کی خوش و دلیکی ئا واله یان هه بوبو نان و په نییری مالیانی
له پلاو و خورشت زیاتر به دله وهه ده نوساند . قسه که کم گوزی و باس و خه برم لى
پرسنی . راست چووه سه ره وهه که من ده مه ويست .

- له سرکانی ده یان گیراوه گورووهی زره رهت بو ره ش بگیری چوونه ته " به یسره " و
" به ره جو " و " خالدله لیل ". ده یان کوت که سیکی وايان بو نه گیراوه و تهنانه ت له
" خالدله لیل " خلک تییان هەلداون و دوو که سیان لى بريندار کردوون .

با و هرم پی بکه مارز بابانه و که بزنه کهی هه یا سیان لى هاته . هه رکه چا ویان به
پیشمه رگه کی خومان ده که کوی کز ده بن و چا ویان به قوول دا ده چی و وک ماستی
مه یویان لى دی . به لام هه رکه ئیوه یان نه دی هارده بن و لیمان و خو ده کهون .

- راسته زور له ئیمه ده ترسن . به لام شه وهه شتیکی باش نیه . ده بی کاریکی واگهه
نه وهه ندھی له ئیمه ده ترسن سئ هیندھ له خلک بترسن . ده بی خلک هیندھ يه ک
بن و هیندھ ده ستیان ره پیش خن که هیزه کانی رژیم نه ویرن تخوونیان کــون و
کاتیک خلک ده بین زنه ده قیان بچی .

- جا کی بی شه وهه پی ناخوش بی . به لام شه وهه پی ده وی . ده لین چوونه ته زوریمه
دى يه کانی ده دور و بدر و له خلکیان داوه و مالیان پشکیون . له وانه يه به یانیش
بیننه شیره . . .

قسه کهی بری . له قسه کهی ئاخرى په شیمان بوبوه و سوره لگهرا . زانیم له وهه
ده ترسی به یانی هیزه کانی رژیم بېرژینه نیو ئا وایی و شەرم ده کا شه وهه باس بکا و
پیس وا یه شه وهه جواب کردنسی منه و دلم پیس دیشی . پیکنه نیم و کوت :

- شه وهه شەرمی پی ناوی داده خاتوون . ده بی له و شتانه ئا گادارمان کهی هەتسا
نه گیرو گرفتیک بو ئیوه پیک بینین و نه بو خومان . منیش به یانی زوو له ئا وایی

ده چمه ده ر. نیگران مه به .

شـو تـا درـهـنـگ دـانـیـشـتـین و لـیـرـه و لـهـوـی قـسـهـمـانـکـرد و دـوـایـشـمـنـ خـوـتـمـ .

★★★

به یـانـی زـوـوـ بـه دـهـنـگـی دـادـه خـاتـوـونـ لـه خـهـ وـ رـاـپـهـ رـیـمـ : " کـاـکـ عـومـهـ رـ ! کـاـکـ عـومـهـ رـ ! هـهـ سـتـهـ ! هـهـ سـتـهـ نـیـوـ دـیـ پـرـهـ لـه جـاـشـ وـ پـاـسـدـارـ ! " دـهـ سـبـهـ جـیـ رـاـسـتـ بـوـوـمـ وـهـ : " چـیـ ؟ " - دـهـ لـیـمـ ئـهـ وـجـیـرـاـنـهـ مـاـنـ خـهـ بـهـ رـیـ هـبـیـنـاـ کـهـ نـیـوـ دـیـ پـرـهـ لـه جـاـشـ وـ پـاـسـدـارـ . دـهـ خـیـلـهـ زـوـوـ کـهـ باـ بـتـ شـارـمـهـ وـهـ ! شـهـوـ مـالـانـ دـهـ گـرـیـنـ . . . . .

باـشـتـرـیـنـ جـیـگـاـ کـاـدـینـهـ کـهـ بـوـوـ . يـاـرـیـدـهـیـ دـاـمـ وـ بـهـ دـهـ لـاقـهـیـ کـاـدـینـهـ کـهـ دـاـ چـوـوـمـ سـهـ رـوـ خـومـ گـهـ یـانـدـهـ ئـهـ وـ دـیـوـ . بـیـ سـیـمـ وـشـتـوـوـمـهـ کـهـ کـانـیـ دـامـهـ دـهـ سـتـ . بـهـ سـنـگـ خـشـکـهـ خـوـمـ گـهـ یـانـدـهـ ئـاـخـرـیـ کـاـدـینـهـ کـهـ وـ کـاـیـهـ کـیـ زـوـوـمـ بـهـ سـهـرـ خـومـ دـاـ کـرـدـ وـ خـومـ حـشـارـ دـاـ . هـیـنـدـیـکـ جـوـولـهـ جـوـولـمـ کـرـدـ هـهـ تـاـ کـاـیـهـ کـهـ باـشـ بـکـهـ وـیـتـهـ سـرـیـدـهـ کـهـ سـیـیـکـ چـاـوـیـ پـیـیـ کـهـوـتـ نـهـ زـانـیـ تـازـهـ دـهـ سـتـنـ لـیدـراـوـ .

هـیـنـدـهـیـ پـیـ نـهـ چـوـوـ رـژـانـهـ نـیـوـ حـوـشـهـ وـ یـهـ کـیـانـ قـیـرـانـدـیـ : " کـوـانـ لـهـ کـوـیـتـ شـارـدـوـوـنـهـ وـهـ ئـزـیدـدـیـ ئـیـنـقـلـابـ لـهـ کـوـیـنـ ؟ " دـادـهـ خـاتـوـونـ بـهـ جـوـرـیـکـ کـهـ هـهـ رـاـوـیـمـ نـهـ دـهـ کـرـدـ خـوـیـ لـیـ تـوـوـرـهـ کـرـدنـ وـ بـهـ سـهـرـیـ دـاـ گـورـانـدـرـ . :

- زـیدـدـیـ ئـیـنـقـلـاسـیـ چـیـ ؟ جـاـ بـوـ ئـهـ وـ بـوـخـتـاـنـهـ شـمـانـ پـیـ نـاـکـنـ ؟ ! وـ لـلـاـ بـاـبـهـ هـمـ ئـهـ وـ بـهـ زـمـهـ مـاـنـ کـمـ بـوـوـ !

- نـهـ خـیـرـ گـوـزـاـرـشـیـ دـاـوـیـنـ دـوـیـنـیـ پـیـنـجـ پـیـشـمـهـرـگـهـ هـاـتـوـوـنـهـ ئـیرـهـ وـ هـهـ ئـیـسـتـاـ هـهـرـ پـیـنـجـمـانـ دـهـ وـبـیـنـ ! !

- هـهـرـ کـهـ سـ گـوـزـاـرـشـیـ دـاـوـهـ درـوـیـ کـرـدـوـهـ وـ خـوـیـ لـهـ لـاـ شـیـرـیـنـ کـرـدـوـوـنـ . باـوـرـیـشـ نـاـکـنـ

شـوـهـ مـاـلـ . . . . بـرـوـنـ بـگـرـیـنـ .

تـفـنـگـکـهـ کـهـ لـهـ سـهـرـ پـیـ وـ ئـامـادـهـیـ تـهـقـهـ کـرـدنـ بـوـوـ . ئـهـگـرـ هـاـتـبـانـهـ نـیـوـ کـاـدـینـهـ کـهـ نـاـچـارـ بـوـومـ تـهـقـهـ بـکـهـ مـ . هـهـمـوـ کـوـنـ وـ کـاـزـیـرـیـکـ گـرـانـ بـهـ لـامـ هـیـچـیـانـ دـهـ سـتـ نـدـکـهـوـتـ نـاـچـارـ پـاـشـ چـارـهـ کـهـ سـهـعـاتـیـکـ گـرـانـهـ وـهـ .

چـهـنـدـ دـهـ قـیـقـهـ پـاـشـ روـیـشـتـیـ شـوـانـ دـادـهـ خـاتـوـونـ بـهـ پـهـلـهـ هـاـتـهـ ژـوـوـرـیـ پـیـشـ کـاـدـینـهـ کـهـ وـ بـهـ ئـاـسـپـاـیـیـ لـهـ دـهـ لـاقـهـکـهـ وـهـ کـوـتـیـ : " نـیـگـرـانـ مـهـ بـهـ . کـلـاوـ لـهـ سـهـرـ کـرـدنـ وـ بـهـ رـیـمـ کـرـدنـ . بـهـ لـامـ جـارـیـ هـهـرـ لـهـوـیـ بـهـ وـ مـهـیـهـدـهـ .

سـوـرـمـ هـبـیـنـاـ دـهـرـ . دـادـهـ خـاتـوـونـ نـیـوـهـ نـیـوـهـ دـهـسـتـیـ بـهـ دـهـ لـاقـهـکـهـ دـهـ گـرـتـ وـ ئـهـنـدـاـمـهـ وـرـدـیـلـانـهـ کـهـ بـهـ زـوـرـ هـیـنـدـیـکـ دـهـ کـیـشاـ سـهـرـ وـ سـهـرـیـ لـهـ دـهـ لـاقـهـکـهـ وـهـ دـهـ هـبـیـنـاـ ژـوـرـ وـ بـهـ سـرـتـهـ لـهـ باـسـ وـ خـهـبـهـ رـیـ ئـاـواـیـیـ ئـاـگـاـدـارـیـ دـهـ کـرـدـ :

- " یـهـ کـجـارـ زـوـرـنـ . لـهـ مـیـانـدـوـاـ وـ بـوـکـانـ وـ مـهـهـاـبـادـهـ وـ گـوـرـوـوـهـیـ زـهـرـبـهـ تـیـانـ هـبـیـنـاـ وـهـ " ، " دـیـانـهـ وـیـ پـاـیـگـاـ دـانـیـنـ . لـهـ تـهـپـوـلـکـهـیـ پـشتـ مـالـانـ خـهـ رـیـکـنـ بـهـ بـوـلـذـیـزـ جـیـگـاـیـ

بو خوش ده کهن " و ...

سەگ وەرى دۇينى شەو كارى خوي كردىبوو . بەشىك لە خەلکى ئاوايى زانىبۇيان من هاتوومە نىيو دى وەتەنانەت دەشىيان زانى لە مالى كىم . هيئىدىك نىيگەران بۇوم . ئەگەر دەست و پېيەندە كانى رژىم خەبەرە كە يان زانىبا ، كار تەواو بۇو . بە تايىھەت ئەوانەي زانىبۇيان من لە ويىم خىرا حىرا دەھاتن و دادە خاتۇونىيان لە جم و جولىي هيئە كانى دۆزەن و خەبەر وبا سى نىيو دى ئاگادار دەكردو شە ويش دەھاتەوە بىمەر دەلاقەكە و بوي دەگىرا مەوه .

تا نىيو رو جىيگاي پا يىگاه ئاماڭە كىرا بۇو، هيئە كانى رژىم حكۈممە تى نىزاميان لە ئاوايى راگە ياندۇ شەوه كوتا بىي بە هات و چۈسى خەلک بۇ بومالى دادە خاتۇون هەينا و هيئىدىك لەنېگە رانى دەرى هېبىما .

سەعات دۇووپاش نىيەرو نان و ماستى بۇ هېبىما . نەھارم ھەر لەوي خىواردو پاشان خەرىيکى دارشتىنى شەخشەيەك بۇ دەرباز كەردىنى خوم بۇوم . بونى تىرىزى كاى كىزەرە بۇو لە گەل ھەۋاى كېپ وشى دازى كادىيەك تىيەكەل دە بۇو و رىيک بە كونە لۇوت و گەررۇم دا دەچۈونە خوار ، بە جورىك كە هەناسەمى سەوار كردىبۇوم . ھەموو گىيانم وھ خورۇو كە وتىبۇو و كېچى ھەراسىيان پى ھەللىرىتىبۇوم . بەلام لە ھەموو شەوانە زىاتر بەھە نارەحەت بۇوم كە دادە خاتۇونىم تووشى شە و نارەحەتىي ونېگە رانىيە كردىبۇو .

ئىوارە كاتىيک لە كادىيەكە هاتىمەدر ، ھەموو گىيانم لە كا وھر درابۇو . دادە خاتۇون ئاوى بۇ گەرم كرد بۇوم و بە دەسرە دەي كاندەم . چەند فەرمىسک لە چاواي دا بە مولەق وەستا بۇو .

تا من ئا ويىكم بە خوم دا كردىدا دە خاتۇون لە بەر دەرگاى حەوشە نىيگابانى دا . لە درزى نىيوان پەر دە وېنچەرە كە وھ چاوم لە تەپولكى پىشت مالان كرد . پا يىگايىكى زىل و ناپور ، وەك لۇويەكى گۇرە لە سەر سىنگى بىرىندا رى تەپولكە ھەلتوقىبۇو . پا يىگايىچى بە قىد پادغانىكىيان تى خىزانىدېبۇو .

★★★

ئارىك و روونى ئىوارە بۇو كە دەستەيەكى دىيەكە لە هيئە كانى رژىم رەزانە نېبەجەشە و بە دەنگى بەرز قېراندىيان : " كى لە مالە ؟ زۇو كەن هاتۇوپىن بۇ بازدىد ." دەسبەجي خوم گەياندە كادىيەكە . دادە خاتۇونىش چەك و رەخت و جامائەكە دامە دەست . فەريا نەكەوت چى دىيەكە مبداتە دەست و بە كىيانىيە ھەر شە و گۇرە شە گەيشتە بەر درگا .

- مەگەر كەزى ؟ لە گەل تومانە ! هاتۇوپىن بۇ بازدىد . زۇوكە چۈرا يەكمان بۇ بىيىنە ! - شەرى ئەۋەچ گۇرە گۈركەتكەنە . بە يانىش دەستەيەكى دىيەتەن هاتۇون و بازدىدىيان

کردوه . خو روئی سه د جار با زدید ناکه ن بوجی هه راستان پی هه لگرتتووین ؟
 به لام که س گوئی نه دایه . هدر و هک نه وهی نه یان بیستبی . ده ستیان کرد به
 پشکین . که سیک له ده لاقه که نزیک بوجوه هیندیک راوهست . دیار بوجو شک هملی
 گرتوه . خوی گه یانده ده لاقه که و تارمایی سه ریم دی . چه که کم له سر پی بوجو . زور
 ناسان ده م توانی به قوربانی فیشه کیکی کم . به لام شه گر ته قم کر دباوه رچ - وون
 مه حال بوجو . هدر بوبیه ته قم و هک ناخ ریگا داتاو هه ستم له خوم برى .
 له پر جامانه که دی که هدر له نه ر ده لاقه که له بیرم چوو بوجو . هملی گرت و
 کاتیک زانی جامانه ترسا وبه ره و حوشه که هه لات و قیڑا ندی :
 - زندیه . شنقالب ! شنبدی . شنقالا ،

له و ده رفته کلکم و هرگز و جیگاکم گوری و به جوریک دانیشتم که شه گمه
پیویست بتوانم تهقه بکم. گوییم له ده نگی داده خاتونون بتوو که به ده نگی بمه رز
دهی نه، اند :

- شدیده رو زیبدی شینقلابی چی؟! جا بو شوه شمان بو هملنا بهستن! شوه جامانه‌ی
هه ساس، که، مه.

۱۸۰ کوره کم بهرن . جاچون دیلم ۱۸۰ تعمنی پیداوه .
کوره کم بهرن . جاچون دیلم ۱۸۰ تعمنی پیداوه .
کوره کم بهرن . جاچون دیلم ۱۸۰ تعمنی پیداوه .

شوجار به شنه و گرانده و بلام نهيان ويرا بينه نيو کادينه که وهد لـ
ده لاقه که و نـا شـو جـيـگـا يـهـيـ دـهـ سـتـيـانـ پـيـ رـاـگـهـ يـشـتـ بهـ شـهـ نـهـ گـهـ رـانـ .
ئـارـهـ قـهـ يـهـ کـيـ سـارـدـمـ دـهـ رـدـاـ بـوـوـ .ـ بـهـ تـايـيهـتـ .ـ کـاتـيـكـ زـانـيمـ کـيـفـ وـ بـىـ سـيـمـهـ کـمـ لـهـ
بـيـرـ چـوـوـهـ ،ـ چـقـ وـ چـوـيـهـ کـمـ دـاـ يـگـرـتـ .ـ زـيـاتـ لـهـ کـيـانـ خـومـ پـهـ روـشـيـ کـيـفـ وـ بـىـ سـيـمـهـ کـهـ
بـوـوـ .ـ کـيـفـهـ کـمـ پـرـ بـوـوـ لـهـ سـنـدـ وـ بـهـ لـنـگـهـ .ـ خـومـ سـرـ کـوـنـهـ دـهـ کـرـدـوـ لـهـ دـلـيـ خـسـومـ دـاـ
دهـ کـوـلـيـمـ :ـ "ـ بـوـچـيـ نـهـ کـوـتـ لـهـ پـيـشـداـ کـيـفـهـ کـمـ بـداـتـيـ ؟ـ شـهـ گـهـ رـيـفـهـ کـمـ پـيـ بـواـيـهـ
هـ رـشـتـيـکـيـشـ قـهـ وـ ماـ باـخـ مـيـکـمـ نـهـ بـوـوـ .ـ چـلـهـ شـهـ مـچـيـهـ کـيـ بـهـ سـ بـوـوـتـاـ کـادـيـنـ وـ کـيـفـ وـ
هـ مـوـوـ شـتـيـکـ لـهـ نـتـيـوـ بـلـيـسـهـ ئـاـگـرـ دـاـ بـيـتـهـ خـلـلـوـزـ .ـ خـوشـ تـيـداـ دـهـ چـوـوـمـ بـهـ جـارـ وـ
جـهـ هـنـهـ مـ .ـ بـهـ سـ نـهـ بـوـوـ هـيـچـيـانـ دـهـ سـ نـهـ دـهـ کـهـ وـتـ !ـ "ـ پـاشـانـ خـومـ دـلـدارـيـ دـادـهـ وـهـ :ـ
نـاـ هيـچـيـاـنـ وـهـ دـهـ سـ نـهـ کـهـ وـتـهـ .ـ دـهـ نـاـ هـمـلـلاـ وـ هـنـگـامـهـ يـهـ کـيـانـ سـازـ دـهـ کـرـدـ شـ وـ پـهـ رـيـ
نـادـيـارـ سـ .ـ هـيـجـ نـهـ مـاـ سـكـانـ .ـ دـهـ کـوـدـ وـ مـنـشـ کـوـمـ لـ .ـ دـهـ بـهـوـ .ـ

ماندوو ببوون و به ته ماي هله لوه شاندنی سهربانی کادينه که دهستيان له پشکنین هه لگرت. بهلام ولات به ته واوي تاريک ببwoo و شوه شيان و لا نا. له دوزينه وه ي من نا هوميد ببwooون. شهوي هه و هلي دانانی پا یگاه بwoo و نه يانده ويست خويان زور به و مه سله وه خره يك بکن. بهلام بو خاتر جه من زيتر دwoo نيگابانيان له سهربان دانا و يه کيشيان له ده لاقه کده و هه راي کرد

- ده زانين ليرهی . له خورا يي نه خوت ماندوو که و نه ئيمه . ده رچوونت مه حاله و

خوت ته سلیم که . تا به یانی خوت ته سلیم نه کهی هه رچی دیوته له چاوی خوتته وه دیوته :

☆☆☆

پیم وا بwoo درو ده کهن و نه رویشتونون و ده یانه وی به فیل له کادینه که بم کیشنه
دهر ماوه یه کی تهوا و هستم له خوم بری . هه ستیک نه بwoo . تهنانه ت داده خاتسوو
نیش هبیچ هستیکی نه بwoo . ده بوا یه خه به ریکی ده روهه برازام . به شیشه می
کلاشنیکوفه که م کونیکی چکوله م له یه کیک له درزه کانی دیواری رووکاری کوچجه کرد .
هینده هی تاک قرانی یه ک ده بwoo و نه ده بwoo چاوم به کونه که دا گرت و ئیستیک
کوچمه گرته بد ر چاوه دیری . هیچم نه دی و بی ده نگی یه کی گران هه موو نه نساوه هی
دا گرتیبوو .

له پیشدا هیندیکم کا خزاننده خوار . شه گه و که سی لی بوا یه ته قهی ده کرد . به لام
هه رچی هه ستم را گرت هیچ هه ستیک نه بwoo .
به شه سپا بی له کادینه که هاتنه ده ر . تفونگه که م له ده ستم دا ده کوشی و قامکم
له سر په له پیتنکه بwoo . بدروه وه ناغه که وه ری که فوتم و گه بشتمه به وه تانه که .
در گا کراوه . له وانه بwoo ته قه بکم . داده خاتونوم ناسیه وه که هه ستابوو بسی
بوا لای من . کاتیک چاوی به من که ووت گه شاوه ؛ پیش هه مهو شتیک خه به ری بی سیم
و کیفه که م لی پرسی .

- نیگه ران م به ! هر تکیانم شاروده ته و . وه ختیک پا سدا ره کان هاتنه زورو ، بی - سیمه که م له بر پشتونیدم را کرد و کیفه که شم حدوا دا ناو کولانه هی مریشکه کانه وه . نه م هیشت جامانه که ش به رن . نازانم چونم بو ریک خرا ! کوتوم هی هه با سی کورمه نه م ده زانی چون وه لامی شه و هه موو له خو بوردننه بیده مه وه و به چ زمانی که سیا سی بکم . به تاییهت وه ختی قسه و با سیش نه بیو . نه خشکه کم له گهل بیاس

بیشه نگ ۱۵

کرد. قهار بیو شه و نان وه بهر سه گه کان کاو دووریان خاتمه و پاشان به بیان سووی دهست به نا و درگای حه و شه بکاته وه .
تا داده خاتون نه وانه چی به چی کرد منیش نامه کانم له کادینه که ده رهینا و دریم و نامه یه کی دیکه م بو شه حمده نووسی و دامه دهست داده خاتون نا شه گهمر شتیکم به سه رهات بی گه یه نپته ده سنته . پاشان کیف و بی سیمه که م لسی وه ره گته وه و دوو با پوله نام خسته گیرفانم و مال ناوا ایم لی کرد .
به شه سپایی و بی ههست و خوست و هری که تو . به کولانیک دا که له نیگا بازه - کانه وه دیار نه بیو، بدره و . شیوی فرارخ مالان دا گرام و له ویشه وه به نی - و به لالووکه کاندا بدره و سولتان هه لکشام و یه ک بین نا لووتکه سولتان رانه وه سنا م . کاتیک له سه ره لووتکه سولتانه وه نا ورم داوه ، ناوا ایی له زیر پیم دا ب - وو . مانگ له پشت کیوه به رزه که ته ره غه وه سه ری وه ده ره نابو و به رووم پی ده که نسی . وام ده زانی سه ره نوی له دایک بیووم . به لام شه مبار داده خاتون منی بیوو .
دهستیکی شیرین له له شم گه را . دهستی دهست پی کردنی زیانیکی سه ره لمنسوی .
له به ره خومه وه کوتن نا ئیوه هن ئیمهش هه بین .

هلهق بېزۇرنەبى وەرناڭىزى!

(شانۇگەرى بۆ راديو)

ورپا ناظرى

رحيم : محبوبە، محبوبە! ئەمشە و كچە كان هەرنەھاتتەوە . بوجى تاكەي قالى دەكەن؟

محبوبە : ھارەي پەرامىزە كە نايەلى گۈيملى بى دەلىي چى .

رحيم : [بەرزا] دەلیم كچە كان هەرنەھاتتەوە . درەنگ درەنگ !

محبوبە : نازانم . منىش ھەر چاوم لە دەركىيە . ئەمشە و خوشى خوشى پىوا زاوم بولى ناون . دوو ھىلىكە شىلى شەقاندۇوە .

رحيم : بەشەكەي من تىيكە با بىخوم و بىچم سەرييک لە عەبە بدەم .

محبوبە : تەماتەت ھىينا وە؟

رحيم : نا .

محبوبە : ھەرتىك سىندوقە كەت فروشت؟ ئەي بەيانى كچە كان چى بەرنە سەركار؟

رحیم: کچی ناوه‌للا. هیندیکم فروشتبو که شو به رازانه‌تی رزان و هرجی ما بwoo
خستیانه زیر پیمان و تلیقاندیانه و .

محبوبه: هه‌ی قورم به سر هه‌ی ! دیسان ؟ شه‌ی تو چیت کرد؟
رحیم: هه‌لام .

گولاله: دایه ! [تدقه‌ی درگا .] دایه !
محبوبه: شه‌وه کچه‌کان هاتنه‌وه [جیره‌ی کرانه‌وه‌ی درگا] گه‌زیزه !
گه‌زیزه [به‌گریانه‌وه] : دایه گیان ! دایه !

محبوبه: کچم چیه ؟ [گه‌زیزه ده‌گری] گولاله روله چ قه‌وماوه ؟
گولاله: معموم، کچی سه‌کارگه‌ره که مان ، لاقی " شه‌سمه‌ر" ی داغ کرد. ده‌یکوت
سوروچیکی قالی به‌که‌ی خراپ کردوه .

رحیم [له‌نا و ماله‌که‌وه] : شه‌وه چیه ژنه‌که ؟
محبوبه: هیچ نیه . وهرن ! ده‌رکه که داخن و وهرنه ژور !
رحیم: شه‌وه چ بwoo محبوبه ؟ گه‌زیزه بو ده‌گری ؟

گولاله: معموم لاقی " شه‌سمه‌ر" ی داغ کردوه .
محبوبه: جا معموم شه‌گر ره حمی ببا به به با بی راده‌گه‌یشت . [تدقه‌ی درگا]
شه‌وه کاکیستان هاتنه‌وه . ده‌مه‌گری با وانه‌کم مه‌گری .

رحیم: مه‌گری با به‌گیان !
گه‌زیزه [به هه‌نیسکه‌وه] . وه‌للا به کاکم ده‌لیم لاقه‌که‌ی دیکه‌شی شه‌ل کا .

رحیم: ده‌ستی شیمه لاقی شه‌وه ناشکینی روله .
جواد: شومید وهره ژور . دایه سلام . با به چونی ؟

محبوبه و رحیم: به خیر ببیه و روله جواد گیان .
محبوبه: شه‌وه کاکه شومیده ؟ شومیدگیان فه‌رمومو .

شومید: سلام .

رحیم: به خیر ببی شومید سه‌ر چاوم .

جواد: شه‌وه گه‌زیزه بو ده‌گری ؟ گه‌زیزه چی به ؟ بو ده‌گری ؟
رحیم: معموم ، " شه‌سمه‌ر" ی داغ کردوه .

محبوبه: گولاله سفره‌که راخه !

شومید: شه و سه‌ر کارگه‌ره شه‌له‌که ؟ ده‌وره‌ی کویله‌تی يه !

جواد: خرابتریش . لیس نه‌ده‌ی لاقه‌که‌ی دیکه‌شی شه‌ل که‌ی !

گه‌زیزه: ده‌بی لیس ده‌ی کاکه . ده‌بی لیس ده‌ی .

محبوبه: سفره‌کت راخست کچی ؟
گولاله: خه‌ریکم دایه .

رحیم: زولمه نیتر . شه‌مروش زیاتر له سندووقیک ته‌ماته‌یان لی له‌قه‌شیل
کردم .

جواد: تو شه‌را وه‌ستاوی و نه‌ماشات کردن !

ره حیم : چون راده وه ستم ؟ !
 ئومید : به کیشه هاتى له گەلیان ؟
 ره حیم : ناوه للا ، هەلاتم . بیانگرتبايم چەریمه شیان دەکردم . هابۇون بە
 قەولى خویان ریشه گرانغروش و ئیجتیکارچى دەرسینن !
 جواد : دەبو له دەمیان دەن . ھەر ھى تويان له قەشیل کرد ؟
 ره حیم : ناوه للا . وەک لشکرى سەلم و تۈور رېزانە ئە و نیيە و غافلگیریان
 كىدىن .
 ئومید : بۇچى پېيگە وە قىسەناكەن ؟ له وەختى وادا ھەمووتان كوبىنە و مالى
 خوتان بىپارىزىن .
 ره حیم : جا ئەوه چون دەکرى . بەو ھەموو پېرۋۇ بلاوى يەوه كى به ھاوارى كى
 وە دى ؟
 محبوبە : جارى له و قسانە گەربىن و نانەكەتا ن بخون . گەزىزە ! گەزىزە كىيان !
 ئومید : خەوت . ماندوووه .
 گولالە : منىش ماندۇوم دايىه . [باوېشک دەدا] نا ۱۱۱۱ ناخوم .
 ئومید : كە ويىش خەوت . لای خوى من ھاتبۇوم ئەمشە دەرسە كە يان دەس پى
 بىكەم و دەرسىان پى بلىم .
 ☆

[چەركەي سەعات . كەلە باپىك لە دوورە وە دەخوينى .

سەعاتە كەش زەنگلى دەدا .]

محبوبە [باوېشک دەدا] : چەند تارىكە ! جاوه رە بەو تارىكى يە ئەم تفلى
 بەستە زما نانە وە خەبىر بىئىن بۇ ئەوهى ئاوه كە وشك نەبى . ئەويش
 لە كۆي ؟ لە وسەرى كولان . گولالە ! ھەستە رولە ھەستە . گەزىزە !
 گولالە !

گولالە : ها ! ها ! بەلى . ئەوه تو بۇوي دايىه
 محبوبە : ھەستە دايىكت كۆپۈر بىي ھەستە ! كەلە باپ تازە دەخوينى كە دەبى
 ئىيەش ھەستن . گولالە ! گەزىزە !
 گولالە : بە خەبىرم دايىه .

محبوبە : ھەستە با معصوم بىان نووپى دەسىن نەكەوى . گەزىزە شەستىنە من
 دەچمە نىيۇ نورە ئاوا . [ھەلدەستى] ئا ئەزىزىم . ئەزىزىم چۈنىك
 دەكىا !

گولالە : منىش پىشىم دىيشى دايىه . گەزىزە ! گەزىزە ! [باوېشک دەدا]
 كەزىزە : ئا .
 گولالە : ھەستە درەنگە .
 گەزىزە : لىيم گەرى هييشتا تارىكە .

پیشنهنگ ۱۵

- گولاله : هسته دهنا معصوم داغت ده کا .
 گه زیزه : چون ده توانی . به کاکه جوادم ده لیم چاوی ده ربینی .
 [با ویشک ده دار و هله لدهستی]
 گولاله : به ولادا وه ره با کاکه جواد وه خه بر نهیه . هیشتا سه عاتیکی
 ماوه هستی .
 گه زیزه : بربایا هیندیکی دیکه ش خه وتبام ! برسیمه .
 گولاله : ها ئه وه ده سره که ت . ئه وه با بیشم له نویزه هاته وه ..
 ره حیم : پاساری سر ده روازه که ش خه ریکه برووخت . خودایه خهوت
 روح میکمان پس بکه .
 گه زیزه : من له جی بابم بوا یمه ههر ده خه وتم .
 ره حیم : گه زیزه ! گولاله ! ئه وه ج ده که ن ؟
 گولاله : ده چیسنه سر کار با به کیان .
 ره حیم : وه رون با نایه تله کورسی تان به سر دا بخوینم جا برون .
 گه زیزه : با به ناکری کورسی به سر ئه و شه و معصومه ش دا بخوینی به لکوو
 ده ستی گوج بی وئیتر نه توانی کس داغ کا ؟ ئه و شه و ههر خونم به
 داغ کردن وه دیووه .
 ره حیم : له سر نویزیش دوعای به خیرم بو کرد وون روله . خودا له دهست
 و چاوی زالم بتان پاریزی .
 گه زیزه : خودا معصوم گوج کاو حاجیش کوییر بی !
 گه زیزه و گولاله : خودا حاجیز با به .
 ره حیم : خودا تان له گل بی [ته قهی پیوه دانی ده رگا] ئهی خودایه تا کهی
 من شه رمه زاری ئه و مندانله به ؟

[پارچه موسیقایه کی به سوز-دهنگی که لکیت]

- گولاله : داده عالیه ئه و قهستم ده ده یهی ؟ ده باریکه که !
 علیه : ها ! ثاکات لی بی قامکت بریندار نه کا . ئه وه چهند جارمان به
 حاجی کوتوه ئه م مقهسته هه موه قامکی بریندار کرد ووین مقهستیکی
 به رقی بکره . به لام کوا گوی ده داتی .
 گه زیزه : ئه سمه ر ! لاقت چونه ؟ زور دیشی . ئه وه معصومیش هات پیی بلی
 بوجی لاقت داغ کردم .
 ئه سمه ر : خوین تاله ! نایدوینم .
 معصوم : خیرابن ! مهی توپینن . پوول وه رده گرن ، پوول . یاللا گه زیزه !
 عالیه : لیبان گه ری . من خوم چاوه دیری یان ده که م .

معصوم : ئەگەر قەبۇلتان كىرىدا يە رەج كار بىكەن ئەم دارتەونەم بىه تسو
دەسپا رەعالىيە .

عالىيە : بەرەج كار ناكەين . دەنا ئەم مندا لانە ناچار دەكە جومعەش
بىيە و سەركار .

گەزىزە مەعصوم : بوجى گورانى يەكمان بولالىيى دادە عالىيە .
مەعصوم : سىرت جوان داپوشە كچى ! لمچكە كەت بىيە سەر بروت ! ئىيىرىءە
جيڭايى گورانى كوتىن نىيە . حاجى قەددەغە كىرىدووە .

عالىيە : بەلكوو گوارانىشمان لىق قەددەغە كەن !
گولالە : بىلىتىوندىت كار دەكەين .

عالىيە مەعصوم : ئە وەمۇ شەھىيەمان داوه ، چۈن دېلىم لىرە كەس گورانى بلى !
عالىيە : ئە وە من دەيليم :

قالىيم ھەلواسى خىرىي مالم بى
نهك مايىي دەرد و رەنجى تالىم بى
معصوم : ئەختەر تو بانگت كىرم ؟ ئەۋە هاتم .
ئەسمەر : لە خوى ھەلدا و روېشت .

عالىيە : قالىيم ھەلواسى خىرىي مالم بى
نهك مايىي دەرد و رەنجى تالىم بى
پيو، پو، چىنیم ، دەسەدەس دام هييان
بە نەخشى سەنەوتىكاب و كاشان
نەخشم تىيدا كرد : دارى لە يالىنى
سەرپەرز ، ھەرگەلا ، ناسك ئەحوالى
دەلا دەشاوە بە باي شەمالى
گەلا دەشاوە بە باي شەمالى
بەلام خوم بە كار لە شوپىنى تارىك
بووم بە دارىكى بى كەلا و بىارىك

گولالە : خۇزگە شىرىھ پەنجىرى يەكى بىبا يە .

دەزىزە و ئەسمەر : دەت توخوندا بىلىي دادە عالىيە .

عالىيە : نا ئىيتىر نايليم . ئەۋەشم لە حەيىي مەعصوم كوت .

گەزىزە : ئاخىر پېيمان خوشە .

عالىيە : گەزىزە گىيان من دىلم پەرە لە خەفت . با دلى ئىيەش خەفەت
بار نەكەم .

تولالە : دەت گورانى يەكى وا بلى كە دىلمان خوش كا .

عالىيە : حەوسەلەم نىيە . نەوارىك بېخە نە سەر زە يېتە كە باشتە .

(زە بتەكە ھەلكرادە . قىسىكەن لە گەل دەنگى سووکى گورانىسى
تىيەكەلاوه .)

پیشہ نگ ۱۰

- گولاله عالیه
عالیه که زیره
عالیه شه سمه ر
عالیه ز

شوه ناکه ؟
داهست خوم نیه و ئیچازم له دهست با بام دایه .
نه شوت نا دا ؟
ده زانم نه خشے بخوینم و
په رداخ بکم .
یانی که سیک شه وانه بزانی شوو ناکا ؟
زور کچی قالی کهر ههن که باب و برآکه یان دایان ده نین تا
پولولیکی زوری پس و سه ریک نیس . پاشان ده یدهن به
حاجی یه کی پولدار . شه ویش ده یه وی هیندی کاری
بکاتا شه و پولولی که تییدا خمرج گردوه په یدادی کا ته وه .
تو ده دهن به کام جا جی داه عالیه ؟
من گوی ناده مه قسمی با بام . بهنا تا یستا حه وت جار فروشتبومی
خوزگه ببابا یه ژس کا که جوادم . زورم خوش ده ویی .
[ده نگی زه بتکه به رزتر ده بیته وه و هنبا گورانی ده بیستری]
عالیه ! عالیه گیان ! زبته که بکوژینه وه . حاجی هات پاشان
هه چه تد پیت خوش بیگره
[ده بیکوژینه وه]
له چکه کانتان جوان به سرتان داده ن . بروتن دا پوشن .
شه گهر بهر چا و مان بگرین چون کار بکهین ؟
ثای له ده ستی تو ! یه وه حاجی هاته ژوور . [به هه لاتن بهره و پیری
ده چی] سلام عەرز کردی حاجی ده با غ !
وه علیکی سلام . حالت چونه معصوم ؟
له سایهی جه نابت دا زور با شم .
له سایهی خودا دا . نه وه زه بستان گرتبوو ؟
زه بت ؟ عالیه ، عالیه گرتبووی . پیم کوژانده وه . ده لین ئیحتیاجیان
به موسیقا هدیه .
چی باشر له ده نگی که لکیت ؟ تو گوی بگره ده لبی موسیقا یه به گیانم
دا ده گفری .
به لی هه ده نگی که لکیت ده بیستری . چاکم کیشاونته ژیر کار !
لدو میترازه . دوینی بوت هینا بوم رازی نیم . که مه . ته ماشای
میتازی کارگاکه دیکه م بکه بزانه چونه . تازه ىه وان ۱۸ که سن . تو
۲۰ که سلت له بهر دهست دایه .
لیبره هه موبیان مندالن .
با مندال بن ! نه گهر سامت به سریاندا بwoo . زور باش کار ده کهن .
لیيان ده ! له بیرت نه چی کوتنه که له بھه شته وه هاتوه .

معصوم
 حاجی

: خو لیشیان ده ده م . هه ر دویسی یه کیانم داغ گردوه .
چاویک چاکت گردوه . به لام من زور له کارت رازی نیم . با بچیسن
چاویک به کاره کان دا بخشینیں . [ده نگی پی] شوه ناوا کار ده که ن.
شهوه به جیگای ماندو نه بینی یه ؟ ده زگای په رداخ و مقهستی به رقی و
هه واکیش کوا ؟ تا کدی شیمه ده بی له مژیر زه مینه تهر و تاریکه دا کار
بکهین ؟ زستان سارد و هاوین گرم .

عالیه

حاجی : ده ست ره پیش ده خه ئا وه پاش نه کدوی ؟ هوپ ! تا خر کچی چاک تسو
۱۶ ساله کریکاری خومی و هیشتا شهوندہ فیر نه ببوی ئه گدر قسمیه کست
هه بی ده بی بیمه لای خوم بیکه [دورو ده که ونه وه]
وره ره معصوم له کاری شه مانه یان رازی نیم . با بزانم ده که ن ؟
عالیه
هه وانه دیکه چون کار ده که ن ؟
خوی لی ده ئاخنی .

گولاله

: بریا با سی شه و هشت کردمیا که شیمه زوو دیین و دره نگ ده چینه وه ئاخ
من و گه زیزه ده مانه وی سه وانه ده رس بخوبینین .

[موسیقا ، غلامی غلامی قهقهه بالخی و میوانی جه ژن]

رحیم : [روو ده کاته په روانه و شومید] تو خوا شه مه جه ژنی قالی بران بسو
یا ئیمه تان کو کرده و به گئی حاجیمان دا بکن .
په روانه : هه رتکیان . بیو پیت ناخوشه کاری منداله کانت وای لی بی که میکیش
بسیمه وه ؟!

رحیم : خو هه موویان ده ناس . به لام چونیان پی بلیم شه گدر حاجی قالی بسو
هینان نه یکن . ده ترسم حاجی پا پوشیم بو دروست کا . به تاییهت شه و
معصومه ! وای وای له ده ست شه و معصومه !

شومید

: راست ده که ؟ تو شتیکیت پیوو دیوو ؟

رحیم : کوره چونم نه دیوو . ده ستفروش ززو شت ده بینی . چهند جار دیومه
له وختی سه ره خوشی دانانی بو شه هیده کاندا تله فوونی بو سپا کردوه
و گوزارشی پیداون . جاریکیان ته نات پا سداریش هاشن . به لام من خیرا
خوم گیاندہ ماله که و نا کا دارم کردن . باش بیو جه ماععت پیشیان گرتن
و نه یان هیشت گول شه ستیره کان تیک دهن و عه کسنه کان بدیرین .

په روانه : تائیستا نه مده زانی شه و شله هیندہ پیسے . ده بی لاقه که ئی دیکه شی بشکنی
تا فیر نه بی له و غله تانه بکا .

رحیم : حاجی ده باع خوشی سهر به ئیداره‌ی بازرگانی و جهاده . کۆپ—
ده فروشی . کەمل و پەل ده باتە ئەم شەنبار و شەو شەنبار .

په روانه : ئەی بو چى لە وەختى كۆ بۇونە وەكە دا ئەمانەت نەكوت ؟

رجیم : شیوه هینده له سر مانگرتون سورون که نایه رژینه سر شنی تر . امه
مندالی وه ک گولله و ش سمه رتان ده پرسی به لام من هیچ . کوتم لبی گه ری
با دلیان نه شکیتم . هدلیهت نه خده که شتان ریک و پیک بتو هیوایه کسی
خسته دلمه وه .

شومید . ئە وە جوادىش ھات . من دە چمە لاي ئە وە پە روانە . توش بچو بولاي
محبوبە . پىپى بلى نابى كەس ئاگا دراي ئە وە بى ئىيمە لىرە چمان كىردو
و چمان كوتۇھ . يان بئە و دە بى چى بکا .

رحیم : محبوبه ؟ به خودای له من قایم کارتنه . بو چی له لای ک---س ده
ده کاته وه !! تا نیستا سد جاریش جواد کاری پی سپاردوه بهلام لـه
من نه یدر کاندوه .

تومید : دهی ئەوه من رویشتم .
پەروانە : با منیش به خیر ھاتیکی بکەم . [له گەل تومید پیکەوه] به خیر بیسی
جیوار .

نومید . بو چی هینده دره نگ هانی

جواد : هر مه پرسه . توش بوم . چنان کرد ؟

پهروانه : به خوشی ته واو بwoo . ته نانه ت با بیشت بهشی خوی و هئه ستوگرت .

جواد : پیام سه بیره .

شومید : شگر شو و جاره سر که وین تهون کاره کان له همه شوتییک ده که ونے
جم و جوول .

• په روانہ : ئيمهش له ههر جي يهک جووله يه کي لى بى حازرين .

جواواد : من دوو قسم هه یه که ده بی له گه ل هه مووتان بیکه م .

په روانه : کویا نکمه وه ؟

جوجاد : مه بهست ره فیقه کان بیو . نامه وی له لای دایک و باوکه کان بیلیم .

جواب: سکھا۔ شوووو کے دوسرے ہو، شوووک لہ حاج ساق سکھا۔ قال یہ۔

کهی نه، گسی، به کدت له ۱۰ هزار، تهمن له دهست. ده، هیناوه، ده و

شوهه به که بیکهه بیان گستوه : آنکهه روزانه هه، خهه که، کارهه که سهه ته.

نارازادی که نمی‌گذرد شیوه‌ش همه را زیک لی، یکه بین و قالی، یکه کوی بین؛

دەستى زىا تر ئا والە دە بى تا وە شوين كارە كە ي بىكە وى :

بهروانه : ده می بو چی دایک و باوکه کان ناگاداری شه مانه نه بن.

جواب : ناخرا من دهمهوی بلييم همهشه له حاجي باقر يكهين شهگر پولوهكمي
نهرگنس نهدا دووکانه که ناگز تني بهر دهدهين .

ئۇمۇد

؛ بی ثاگر تی به ردانیش ده کری . به تاییهت ئەگر کەسی وەک باست
ھە بى ، رەنگ پیشیارى زیرانەش بدا . جا شەگەر وا يە با لە گەمل
ھەمۇپيان پاسى يكەپين .

جواہ

رہنمائی کے لئے پڑھنے والے ملکوں پر سیاستیں بنتی ہیں۔
[دہ پریتہ نیو قسہ کانیان] کاکہ ٹومیڈ! ٹگر حاجی قہبول بکا
روزانہ ۲ سے ساعت کمتر کار بکیں تو شہوانہ دہ رسمان پی دہلی؟

ئومىد

معصوم : گه زیزه ! مده , له گه ل توم نه ؟

گه زیزه : ده لیچی

معصوم : هسته بچو مالی حاجی هیندیک کاریان هه یه بولیان بکه . زووکه . خیرا

عاليه

گویا : من کاره ۱۰۸

• ملکہ بیوی ۱۵ : ۲۰۰۸ء

عصر حکومت عالیه : کارت هدیه ملت ورد بی . هدسته کارم هدیه کارم هدیه !
کل غشی مالی حاجی نیه .
بو چی قسے ئی تال ده که تو ههر لیره ده تواني کاری پی بسپیری . خو

عجم

نه کرد و به حاجیش نالیم .
الایه : لَهُمْ يَهْ دُوا هَمْوَمَا . سَعَاتِكْ دَرْنَگْ دَنْ . مَسْعَلْتَ سَهْ اَشْ

کاغذ حینه وہ : ۱۹۹۷

عصوم : بهم هدلت و پهليانه خوت شه و مندانه فريوهده و له نسان
خوانانه مخه ! همسته گفته اهاد شنیده

٦٤

عصوم : شهوده ئەمروج قەماوه ؟ نەكا غالىيە فەرييوى دابن . گۈيتانلى بى حاجى وەك ئا خواردىنەوە دەتوانى دەرتان كا . خەشىدە ئالىيە بىن مەستى ۱۵

بن و ترستان له ده رکردن نه بی . ثیوه نابی بکه ونه شوین عالیه ! هه سته زووکه وه ری کوهه .

زیزه : کاکه جوادم پسی کوتوم نه چم بو مالی حاجی .

عصوم : کاکه جوادت قسهی مفتی کردوه .

زیزه : جنیو به کاکه جوادم ده دهی؟! [ده گهی،]

سمه و : مه گری گه زینه، مه گئی!

لیه : برو له کولمان په وه با ناچار نهیں ... شنسان په جو ؟

پیشه‌نگ ۱۵

- معصوم : ده لبی چی ؟ ئەسلەن من هەمۆویان دەنیرم بولى حاجى . به تو چى
 ياللا هەستە ئەسمەر تو بچۆ !
- ئەسمەر : من ناچم . حاجى زىن دەلبى زىدا يكە .
- عالیه : هەقت نىيە لەوە به دوا كىس بەرى كەيە مالى ئەم و شەو .
- گولالە : زادە عاليه ئەمەش كاغەزەكە دا دەنۈوسن ؟
- معصوم : گولالە كيان خۇ تو زورتى زېر و عاقل بۇوي . تو لە گەلم وەرە كارم پىتە
 عاليه : بو كوبى دەبى ؟
- معصوم : به تو چى . وەرنات نىيرمە مالى حاجى . وەرە با ئەونە خشە كىلاو
 فەرەنگى يەت پى نىشان دەم . [تەتەي پى] گولالە دەزانى تو كچىكى
 زور چاکى . لە گەل حاجى قىسىم كىردوھ پۇولەكتە زىياد كا .
- گولالە : پۇولەكتەم زىياد كا ؟ زور باشە ! بەلام من دەمە وي شەوانە زۇو بچەمە وە
 دەرس بخويين .
- معصوم : خوم زۇوتى دەت نىيرمە وە ، زۇرتىريش كارت فير دەكتە . ئىتىر تەـ و
 گەزىزە نانىرە مالى حاجى با زۇوتى كار فير بن .
- گولالە : گەزىزەش شىوارانە زۇوتى دەنيرىيە وە ؟
- معصوم : نا ! نا ! هەر تىكتان زۇو دەنيرمە وە . مەكتەنە شوين عاليه . بويە لە
 گەل پەروانە و شومىد كەنەوە و پىستان دەلىن ئەوە بىكەن و شەوە مەكىن
 نا بەدەر كەردىتات دەن و كەسى تىرىپىنە جىڭاكەتاتان . نىيىستا پىم بلنى
 لە كوى كوبونە وە ئەم قاسانە تان كىد ؟
- گولالە : چ قىسىمەك ؟
- معصوم : نامەكەي كە نۇوسيوتانە .
- گولالە : هەر لىرىھ قىسىمانلى كىد .
- معصوم : عاليه پىيى كوتىن ئەم شتائە بلىين دەناتا ؟
- گولالە : نا خومان حەز ناكە بىن لىرىھ كار بىكەين . پەنجەرهى نىيە . دەمانىـ وە
 شىوارانە زۇو بچىنە وە .
- معصوم : ئومىدىيىش شەمانىـ پى نەكوتىن ؟
- گولالە : كاكە شومىد نا نىيىستا هەر چى هاتوه دەرسماـ پى بلى ئىيمە خەoman لىـ
 كەوتەوە .
- معصوم : چ دەخويىن :
- گولالە : كىتىيە كانى مەدرەسە . بەلام نا نىيىستا نەمان خويىندوھ . ئىيمە هيـنـدە
 ما ندووين خەoman لىـ دەكەوى .
- عالیه : گولالە وەرە با كارە كانت وەپاش نەكوى . [رۇو دەكانە معصوم] توش
 دىيارە لە شىتىلاعات چاـك دەرسىان داد داوى .
- معصوم : ئەوە دەلبى چى ؟ بوختان ھەلەدەبەستى .
- عالیه : پىيت وا يە نازان بولى چى وەختىك لە شوينىك تەقە دەكىرى توش دەسبە

جی لهوی حازری ؟
 مقصوم : قترت به سهره وه ناهیلم .
 عالیه : قژم بهردہ .
 گه زیزه : شهوه له داده عالیه‌ی من دهده‌ی . [ههرا و بگر و کیشه]
 شه سمه‌ر : شهوه خهت کیشه که کوا تا توله‌ی لاقمی لی بکه‌مه وه .
 مقصوم : شای لاقم . شهی با به رو لاقم !
 عالیه : کچینه شیوه له سه رکاره کانی خوتان بمیننه وه . لبی ده ! لبی ده !
 گولاله : داده عالیه ما شینه‌که‌ی حاجی هاته نیو حه وشہ .
 عالیه : لبی ده ن . با بیت . شیستا جواد و شهوانیش ده گنه‌نی . ده نگمان
 ده بیستن ، [به شه سپا سی] قرار بwoo له دووکانه‌که‌ی عه زیز دانیشن .
 حاجی : [به هدناسه برکی] شهوه چ باسه ؟
 مقصوم : کوشتیانم حاجی دهست به داوینت [ده گری] حاجی کیان !
 عالیه : لیشمان دهده‌ی و دهش گری !؟
 مقصوم : بیانویان پی گرتمن
 گولاله : جنیوی پیدا ین .
 گه زیزه : قژی داده عالیه‌ی کیشا .
 شه سمه‌ر : ویستی به که لکیت لبی دا .
 جواد : [دیته ژوور وه ک شهوه‌ی هه لاتسی و ماندوو بی] شهوه چ باسه . با به
 من ده لیلم لیره له کچه کان دهده ن و تو ههر ده لی نا .
 رحیم : جا حاجی وا ده بی !
 محبوبه : عالیه شهوه له کچه کانی منیان داوه ؟
 رحیم : کچم پی سپارندی لبی دهی حاجی ای !؟
 مجبوبه : طاوا ثاگا داری کچی خملکی ده که‌ی !؟
 حاجی : کوره ده راوه ستن برا نام چ قه و ماوه . ئاخه منیش هه ر شیستا گه پیشمی .
 مقصوم : شهوه پیلانه . تله غونونه که کوا تا بلیم بیانخنه جیگاییک که ره نگی
 تاویان له ببر بچیته وه .
 عالیه : شیمه کریکارین . تانوانی هیچ بوختانیکمان بو هه لبه‌ستی . برو له خوت
 هه لده . شهوه زانیویه‌تی شیمه کاغه زمان داوه به تو و ئاوری له جه سته‌ی
 ببر بووه .
 حاجی : وهک مالت ویران بی عالیه ! هه موو شهوانه له ژیر سه‌ری تو ذایه .
 جواد : مالی خوت کاول بی !
 عالیه : چی له ژیر سه‌ری من دایه ؟ تو بی قانونی ده که‌ی دهنا کام قسمی شیمه
 غه بیره قانونی یه . همر به قانونی کاریش بی شهوانه‌ی شیمه داومان
 کردوه هدقه و کاره کانی تو ناهه‌قن ! راسته‌که‌ی حاجی تو بی قانونیست
 کردوه و ده بی موحد که‌ه بکری .

پیشہ نگ ۱۰

- حاجی : پنهنجم بسورویم دهیان تهونکه ر به ده ممه وه دین .
 جواد : پیت بلیم ناردنه مالی کی و تله فوونت بو مالی کی کرد ؟ یه که یه که
 نیویان هله ده ؟
- حاجی : یه لی ؟ نه کا پیلانتان بو گیرابم !
 جه ماعهت : بوختانما ن بو هله ده بهستی .
- رحیم : تو پیاویگی عاقلی حاجی . گهراوهی . شه و کریکارانه دهیانه وی هیندنه
 له ژیر فشار دا نه بن . شه و کچانه من نه خدویان هه یه نه خوراک همر
 پیست و ٹیسکیان ماوه .
- گه زیزه : من هه رخهوم دی .
 که سمه ر : منیش له ترسی معصوم نه بی ههر له سر تهونه که ده خهوم .
 معصوم : حالیت ده که م .
- محبویه : بزانه له پیش چاوی ئیمدهش چون هه ره شه یان لی ده کا . شه وه ئینسانه
 حه یوان داغ ده کری حاجی حه یوان ! شه و پووله که ده یخوی حه راممه
 حه رام !
- رحیم : وه زعیان باشتربکه ری لاه خودا ون نابی حاجی .
 جواد : شه وه پارانه وی ناوی با به . ساله های ساله شه حاجی یه خوینسی
 تفلی ناوا ده کاته شووشه و ده یکا به پوول
 حاجی : وه للا با به چاکه تان دامده . باش باش ناتانه سر به ری دهستم .
 ئافرین ! ئافرین !
- معصوم : شهوانه ده میان نه دهی هه ر وا زمانیان دریز ده بی . خوت کوته نسی
 له به هه شته وه هاتوه به تاییت بو شه مانه .
- حاجی : تو بی ده نگ به بزانم چ ده کم . کاک رحیم تو پیاوی خودا بوبی . بو
 چی دیلی وا بکن ؟
- رحیم : حاجی ئینسافت بی ئینسافت ! چما سه گیش له ژیر زه مینه تهه ر و
 تاریکه دا ده تواني شوره بگری ؟ ثا خر له ئینسان ده ردی که تو له تغلانه
 ده دهی ؟
- حاجی : به ۱۲۲ هه زار پیغه مبهه ر شه گه ر من ئا کا داری لیدانی شه و مندالانه
 بو بیتمن . هه موو خه تای شه و شده بیه . ده ری ده کم .
- جه ماعهت : شه ری وه للا ده ری که !
- حاجی : شه گه ر زانیبام له مندالی خلکی ده دا زووتر ده رم ده کرد .
 معصوم : چی ؟ کیستا که زورت بو هاتوه ده تهوي خوت ده ربا زکه ؟ مه گگه ر
 تو نه بوبوی ده تکوت ده بی سامت به سه ریانه وه بی ، ده بی لیبان دهی ؟
 حاجی : من نه م کوته . بیست سالیش ده بی لیدانم وه لاناوه .
- معصوم : درو ده کا . شهی کی منی له سر دار تهونه که خسته خوار و لاقه
 شکاندم ؟ له بیرت چووه تهوه وه ختیک لاقت شکاندم به ریت کردمه وه مالی

و گوتت هر وه ختیک چاک بیویه وه و هره وه ؟ تهنا نه ت خه رجی دوکتوریشت
لی نه کردم تا وام لی هات .

عالیه : هر بوبیه شیستا له جیاتی شه وهی توله له حاجی بکهیه وه له منداله کان
ده دهی و شه سمه ر داغ ده کهی !

ها جی : کاریکت لیره نه ماوه مخصوص پا ش نیووه رو و هره حیساب بکهین . تو به
خبر و من به سلامهت .

مخصوص : ناتوانی ده رم کهی منیش له گهله وان لیره ده مینمه وه .
جه ماعهت : شیمه جیگای تومان نیه .

جواد : مخصوص باشت کرد و ایت کرد ؟ یه ویشت چوو ، شه میشت چوو .

حاجی : شه ری کاکه تو چکارهی به ری درگات پی گرتسووم . کاک رحیم ده توانی
شم جه ماعهته لیره به ریه ده ریان تله فوون له سپا بکه ؟

جه ماعهت : فه رموو تله فوون بکه .

[موسیقا]

گولاله : کاک ئومید برازنه ته کلیفه که م چون نووسیووه .

گه زیزه : هی منیش ته ماشا که .

ثومید : با شه ، با شه ! به نوره .

رحیم : شه و حاجی ده با غه چمندہ چهق ببوو !

ثومید : شیمه ش له و چه ق تر ببووین .

گه زیزه : مه لا ریشە که تان له بیبره هینا بیوی ؟ هر لیکی ده چوراوه . [پیشی
که نینی جه ماعهت]

گولاله : شهی پاسداره پیسکە که بو نالیی ؟

ثومید : به لام باشمان ناچار کرد سه ساعت کار کم کانه وه و لیدان قده غه بکا
ئاخری مقهسته به رقی یه که شی کرو .

رحیم : به لام ئاخری کارگاکه نه گوری . ده ترسم وختیک قالی یه کانی بـ سـ رـی
هر به یه کچاری دای خا .

محبوبه : سفره که راخه گولاله . دای ناخا . پووله پوول . کچی شه و تا سفره کـه
له وی یه !

گولاله : دای یه گیان تاویک سـبر کـه با کـاک ئـومـیدـ تـهـ کـلـیـفـهـ کـانـمـانـ چـاـوـ لـیـ بـکـاـ

ثومید : هـهـرـ شـیـستـاـ تـهـ ماـشـاـیـانـ دـهـ کـمـ .ـ بـهـ لـامـ کـاـکـ رـحـیـمـ توـ وـ دـاـیـهـ مـحـبـوبـهـ شـ

رحیم : باشـتـانـ یـارـیـدـهـ دـایـنـ .ـ

رحیم : به عزه جاریک ده لیم کاریکی زور با شم کرد . ئاخـرـ جـارـانـ هـرـ شـتـیـکـ

بو دـهـ هـاـتـهـ پـیـشـ روـوـمـ لـهـ خـودـاـ دـهـ کـرـدـ وـ دـهـ پـاـمـهـ وـهـ .ـ بـهـ لـامـ شـیـستـاـ شـهـ گـهـرـ

شتيكم ديته سه رى ده که ومه وه بيرى عه ولا و حوسين و ميرزا فتح الله .
له ميشكى خوم دا ده چنم . شوه يان بو شه و کاره و شهوي تريان بو فلان
کاري ديکه .

ئوميد : کاك رحيم هه ق به زور نه بي وهر ناگيري . زوريش له يه کيه تى ماندا يه
يه کيه تى ئيمه و کاك عه ولاو ميرزا فتح الله و حوسين . ئيمه به ته ما يىن
كاربک بکىن هه موو ته ونكه ره کان له شوينيك کو ببنه وه و فكريک بو شه
وه زعه پرژ و بلاوه خومان بکه ينه وه .

رحيم : بريا ده ستغروشه کاتيش وايان کرد با .

محبوبه : ده گولاله سفره که راخه كچم .

گولاله : شوه راي ده خدم داييه .

گه زيزه : کاك ئوميد تووش ته کلifie کانمان ته ماشا که با پاش نان خواردن ده رسى
تازه مان پى بيلى

[موسيقا]

نووسه: **بیشترین همه‌هزار**

و هرگیر: **خواهانی که همان**

(حیکایت خوان له گوشیه کی شانوکه دانیشتوه و دایره زنگی یه کیان دمبه کیکی به ده سته وه یه . حیکایت خوان شانگه کان و دیمه‌نه جورا و جوره کانی شانوکه لیکگری ده دا و به بینه رانیان ده ناسینی .)

چند منوالی گهوره و بچووک له سر شانوکه خه ریکی کایه کردتن . سه کویه کی دایره‌یی، بیان دایره یه کی له نیوه راستی شانوکه دایه . شتیکی وه ک سه کوی ته عزیه . بو نیشانداشی کات و شوینی جورا و جور که لکی لی وه رده گیری . شه کته ره کان له سه رسه کوکه بیان له دهور و به ریدا کایه ده که ن . لیره یشدا سه کوکه وه کوو کولان، بازار، چای خانه

و... که لکی لی و هر ده گیری. خولانه و به ده وری سه کوکه دا به مانای تیپه ر بونسی
کات و گورینی جیگایه.

حیکایه ت خوان: خوشک و برايانی خوشه ویست، شه و تان باش، به خیر بین بـو
دیتـنی شـانـوـی شـهـ مـشـهـ وـمـاـنـ. شـهـ مـشـهـ وـیـشـ وـهـ کـوـهـ هـمـوـ شـهـ کـانـیـ تـرـ
چـیـرـوـکـیـکـتـانـ بـوـدـهـ گـیـرـمـهـ وـهـ . شـانـوـیـ شـهـ مـشـهـ وـمـاـنـ، نـاـوـیـ "بـزـنـهـ زـیـرـینـهـ"
وـ نـاـوـاتـیـ شـارـیـ خـوـشـهـ خـتـیـ"ـیـهـ . حـهـ تـمـهـ نـاـ تـیـسـتاـ چـیـرـوـکـیـ بـزـنـهـ
زـیـرـینـهـ تـانـ بـیـسـتـوـهـ. هـهـ شـهـ وـ بـزـنـهـ زـیـرـینـهـ یـهـیـ هـهـ مـوـ شـهـ چـیـهـ کـیـ زـیـرـهـ.
دـدانـیـ زـیـرـ، فـاقـ وـ قـوـلـ زـیـرـ، کـلـکـ وـ مـوـوـیـ زـیـرـ، باـشـترـ بـلـیـمـ هـهـ مـوـوـ
جـیـسـیـ زـیـرـ، دـهـ یـشـزاـنـ کـهـ شـیـوـهـ شـهـ وـ بـزـنـهـ زـیـرـینـهـ تـانـ نـهـ دـیـوـهـ، بـهـ لـامـ
حـهـ تـمـهـ نـلـهـ دـایـکـ وـ بـاـوـکـتـانـ یـاـ لـهـ وـ کـاسـانـهـیـ کـهـ لـهـ خـوـتـانـ
گـهـ وـرـهـ تـرـنـ بـیـسـتـوـوـتـانـ کـهـ زـهـ مـانـیـ زـوـوـ لـهـ شـارـهـ دـوـوـرـهـ کـانـ بـزـنـیـکـیـ
ثـاـواـ بـوـوـهـ . رـهـ نـگـهـ نـهـ بـوـوـیـ بـهـ لـامـ دـهـ لـیـنـ بـوـوـهـ . بـاـ شـهـ وـ چـیـرـوـکـهـ
کـهـ مـانـ لـهـ زـماـنـیـ یـدـکـیـکـ لـهـ قـارـهـ مـانـانـیـ چـیـرـوـکـهـ کـهـ بـیـسـتـیـنـ کـهـ
خـوـیـ لـهـ نـزـیـکـهـ وـ باـشـترـ لـهـ شـتـهـ کـهـ ثـاـگـاـدارـ بـوـوـهـ . (ثـاـوـرـهـ دـانـهـ وـهـ
وـ بـانـگـیـ یـهـکـیـکـ لـهـ منـدـالـهـ کـانـ دـهـ کـاـ . منـدـالـهـ کـهـ دـیـتـهـ پـیـشـ .
شـهـ وـانـیـ دـیـکـهـ لـهـ دـهـ وـرـوـیـهـ رـیـ سـهـ کـوـکـهـ دـادـنـیـشـ). وـهـ کـورـمـ ،
وـهـ رـهـ شـیـرـ بـیـنـهـ رـاـنـ چـاـ وـ رـوـاـنـتـنـ.

کـورـ : رـاستـیـهـ کـهـ مـنـیـشـ خـومـ بـزـنـیـکـیـ وـامـ نـهـ دـیـوـهـ بـهـ لـامـ بـیـسـتـوـمـهـ دـهـ لـیـنـ
بـوـوـهـ . مـنـ شـهـ وـ کـاتـهـ نـهـ مـدـهـ زـانـیـ، بـهـ لـامـ تـیـسـتاـ بـیـرـ دـهـ کـهـ مـهـوـ نـهـ گـهـرـ
بـوـوـهـ دـهـیـ بـوـچـیـ شـهـ وـ کـاتـهـ خـهـلـکـ هـهـرـ هـمـوـیـاـنـ خـوـشـبـهـ خـتـ
نـهـ بـوـوـنـ . بـهـ لـامـ هـهـرـچـیـ بـیـتـ، بـیـزـهـ کـانـ دـهـ لـیـنـ هـهـرـکـهـ سـبـزـنـیـکـیـ
وـاـیـ بـوـوـیـ زـوـرـ خـوـشـبـهـ خـتـ بـوـوـهـ، نـهـکـ هـهـرـ خـوـیـ بـهـ لـکـوـوـ هـرـچـیـ
خـزـمـ وـ کـهـسـ وـ کـارـیـهـ تـیـ، نـهـکـ تـهـنـیـ شـهـ وـانـیـشـ بـهـ لـکـوـوـ تـوـانـیـوـیـتـیـ
تـهـ وـاوـیـ خـهـلـکـ دـنـیـاـ خـوـشـبـهـ خـتـ، بـکـ . شـهـ وـ کـاتـهـ هـهـ کـهـ سـیـیـکـ
سـاـحـبـیـ بـزـنـهـ کـهـ بـوـوـیـ تـوـانـیـوـیـتـیـ، بـچـیـتـ خـواـزـبـیـنـیـ کـچـهـ کـانـنـیـ
دـایـکـ دـهـرـیـاـ شـهـ وـیـشـ وـهـ کـهـ وـهـیـ بـاـرـانـیـ خـیـرـ وـ خـوـشـیـ بـهـ سـرـ دـاـ
بـارـبـیـ، بـهـ شـایـیـ وـ هـهـلـپـهـرـکـیـوـهـ بـهـ رـهـ وـپـیـرـیـ دـهـ چـوـوـ وـ کـچـهـ کـهـ
دـهـ دـاـیـهـ، بـاـنـ شـهـ گـهـرـ سـاـحـبـیـ بـزـنـهـ کـهـ زـنـ بـوـاـیـهـ دـهـ بـیـتوـانـیـ منـدـالـهـ
کـانـیـ، مـیـرـدـهـ کـهـیـ، وـ یـاـ هـهـرـ کـهـسـیـکـیـ کـهـ پـیـیـ خـوـشـ بـوـاـیـهـ
دـهـ وـلـهـ مـنـدـ وـ خـوـشـبـهـ خـتـ بـکـ . (بـیـ دـهـ نـگـیـ یـهـ کـیـ کـورـتـ) چـیـرـوـکـهـ کـهـیـ
شـیـمـهـ بـیـشـ هـهـرـ حـیـکـایـهـ تـیـ شـهـ وـ بـزـنـهـ زـیـرـینـهـ یـهـ، هـهـ شـهـ وـ بـزـنـهـ
زـیـرـینـهـ کـهـ لـهـنـاـ وـ چـیـرـوـکـداـ بـاـسـیـ دـهـ کـنـ . شـیـمـهـ بـزـنـهـ کـهـ مـانـ نـهـ دـیـوـهـ
بـهـ لـامـ کـهـ سـانـیـکـ هـنـ دـهـ لـیـنـ دـیـوـمـانـهـ تـهـنـاـهـ تـ کـهـسـیـ وـاـ هـهـ یـهـ
دـهـ لـیـ شـهـ وـ بـزـنـهـ هـیـ مـنـ بـوـوـهـ، وـهـ کـوـوـ شـهـ وـ بـیـاـوـهـ پـیـرـهـ (بـیـ دـهـ نـگـیـ -
یـهـ کـیـ کـورـتـ) لـهـ وـ کـاتـهـ وـهـ تـ شـیـسـتاـ چـهـنـدـ سـالـ رـاـبـرـدـوـهـ ، بـهـ لـامـ مـنـ

زور گهوره نه بروم، ثیستایش له شاره‌کهی ثیوه‌دا ده زیم، در او سی
ثیوه‌م، ره‌نگه براتان بم، ره‌نگه ها و ریستان بم، ثیستا ثیتر زور
که س نه م چیروکه ده زان و من به سه رهاتی خوم بو گیراونه وه و
ثیستایش بو ثیوه‌ی ده گیرمده وه .

ره‌نگه ثیوه‌یش بتانه ویت به شوین شاری خوشبه ختنی دا برؤون،
ره‌نگه بلین تو که رویشتی بو له‌وی نه ما یته‌وه، به لام با پیتان
بلیم هیچکه س ناتوانی به ته‌نیا بچیته شه‌وه، یان به ته‌نیا
شاری خوشبه ختنی دروست بکا . ده بسی هه موومان دهست بدنه پنه
ده‌ستی یه‌کتر و پیکه وه بروین وه کوو شه و سیمورغه .

ده‌ی، با چیروکه که تان بو بگیرمده وه :
روزیک له کولان کایه مان ده کرد، نه و پیاوه پیره شن هات‌مه مهو
منداله کان له‌وی بیون. من که با وکم بو خلک کاری ده کرد، کچی
درا وسیکه مان که تازه مالیان له دیوه هاتبو و کوری دوکانداری
کولانه که مان. نه زقه‌زا شه و روزه کور و کچی حاجی ته‌قی به زاریش
که زور ده‌وله‌مهد بیون و ماله‌کیان له نه سه‌رورو کولانه کهی
ثیمه وه له‌نیو با غیکی گهوره‌دا بو هاتبیون له‌گل نیمه کایه یان
ده کرد.

با قی چیروکه که یش خوتان بییبن.

(کوزه که نه‌گه‌ریته وه جیسی خوی و له‌گل منداله کان کایه ده کا .
ماوه‌یه ک کایه ده کن. ده‌نگیک له دووره وه دی. ده‌نگه که نزیک
ده‌بیته وه . پیره میریدیک دیته‌رُور و هر به چه‌پوک به سه‌هه‌ری
خویدا ده‌دا . ده‌گری و گئیز بیوه . ور و کاس و خواللو ده‌نویسی.
ده‌لیی تازه له خه‌ویکی قورس خه‌به‌ری بیوه‌ته وه .)

ئای بزنه‌کم، بزنه‌کم، بزنه‌کم گوم بیوه، شه‌ی فریام که‌ون ،
(منداله کان له ده‌ورویه‌ری کوده‌بند وه) ئای بزنه‌کم، بزنه‌که‌یان
لی دزیوم، بزنه‌کیان بزدووم، شه‌ی بو خاتری خوا فریام که‌ون.
منداله کان ! (له‌سه‌رخو ده‌دیو) شه‌ری روله خوش‌ویسته کانم ثیوه
بزنه‌کهی مندان نه دیوه ؟

بزنسی شو؟ کهی گوم بیوه؟ لییان دزیوی؟
نا زانم، خه‌وتیوم، که هه‌ستام نه ما بیوه، نا زانم گوم بیوه شه‌ی
دزیویانه . له دنیادا بزنسی وا هه‌ر نه بیوه . که‌س بزنسی وای نیه و
نه دیوه .

که‌س بزنسی وای نیه و نه دیوه؟ چ باش . ره‌نگ بیوه?
(وه‌کوو له ده‌می ده‌ریپه‌ری) زیر بیوه (له قسه‌کهی خوی په شیطان
ده‌بیته وه) نا له ره‌نگی زیر نه بیوه (دوای بزیک بیز کردنه وه) ،

پیره میرد :

کوری دوکاندار :

پیره میرد :

کچی جووتیار :

پیره میرد :

کچی تا جر :

زیره!

منالله کان! به که سنه لین، بزنیکی زیر بwoo. (بریک ده نگی
هه لدینی وه ک همه شه بکا) به که سنه لین ها، هی من بwoo،
هی خوم.

پیره میرد:

منالله کان هه م Woo پیکه وه: بزنیکی زیر (هه م Woo چا ویان له یه ک کرد، با وریان
نه ده کرد).

کوری کریکار:

کوری تا جر:

(ده داته وه)

هه ری کری بwoo (بیر ده کاته وه) هه لبه ت نه مکری بwoo هی با وکم
بwoo، له با وکمه وه بوم به جی ما بwoo. چه نده بwoo؟ (بریک بیر
ده کاته وه) به قهد بزنیک ده بwoo، ئیوه نه تان دیوه؟ من به دریزا سی
ژیاتم به ناواتی بزنیکی ناواوه بwoo، به ناواتی خوم گه پیشتم.
به لام چ زوو لیم گوم بwoo. من خه وتسووم ره نگه خونم پیوه ...
(قسه کهی ده خوانده) نا، نا، بwoo، خهون نه بwoo، نای بزنیکه
بزنیکه یان دزیم (چون هاتیبو هه روا ده رواته وه، نا ده نگه که
ده بری منالله کان هه ر چا ویان له دوویه تی، دوا یی داده نیشن.
هه م Woo یان له بییری بزنیکه دان)

پیره میرد:

ثاخ جا شه گر بزنیکی وام بوا یه چ خه میکم بwoo، با وکم شه بwoo به
ده وله مه ندرتین تا جری دنیا، شیتر هه میشه پارچه هی زیری
ده فروشت، مالیکمان ده کری به قهد مالی وه زیر (خوشکه که
قسه کهی ده بری)

کوری تا جر:

نا به قهد مالی شا. شه و کات زور ده وله مهند ده بwooین' (پراکه هی
دیسته وه نیو قسه کهی) (الوا نی تر جیا ده بنه وه)

کچی تا جر:

جا من جوانوویه کی جوانم بو خوم ده کری. هه ر لمه جوانوویه
که ده لین وه زیری گه وره له چینه وه بو کوره کهی هیناوه.

کوری تا جر:

منیش دا وای ده ستیک لیبیاسی زیرم ده کرد، که له م Woo بزنی
زیرینه چنرا بی، دا وای: وو تی که وشی زیریشم ده کرد، هه میشیش
قرم به به نی زیر ده به است، جا چه ند قه ره وا شیشم را ده گرت.

کچی تا جر:

جا هه میشه له گه ل منالله کانی شا کایه مان ده کرد. شیتر شیمه بش
نه ده هاتین له گه ل چلکن و بوری وه ک شیوه کایه بکهین.

کوری تا جر:

(خو داویته نیو قسه کهی شه وان) شه گر بزنیکه هی من بوا یه
دووکانیکم بو با وکم ده کری له هه م Woo دووکانه کان گه وره تر، ره نگه

کوری دوکاندار:

پیشه نگ ۱۵

با وکیشم بواوایه به تاجر. شیمه یش مالیکمان لنه نیو با غیکی گوره
دا ده کری وه گو شوه هی که شیوه ده بیلین.

(قسه کهی شهودی تر ده ببری) نه گه رهی من بواوایه ته واوی زه و به.
کانی دیسی خومانم بو با وکم ده کری، مانگای گوره گوره مده کری
جا وره بیدوشه.

(که تا شه و کانه ببری ده کرده وه قسه شهودی تر ده ببری) خوزگا
شه و بزنه هی من بواوایه. شیتر شهوده م با وکم مه جبورو نه بوبه یانی
زوو ههستی بروا بو کار و شو بگه ریته وه بو مال. کهوشم بو برا
چکوله گیشم ده کری تا به پی خاوسی نه گه ری. بو کوری ده را وسیکه.
یشمان کولیک ده رمانم ده کری، فه قیره هه میشه نه خوشه (هه موو-
یان ببری ده که نه وه کوره که به که سره وه) خوزگا بزنه که هی من
بواوایه، بلیں شه و بزنه شیستا له کوی بی؟ (له پر شتیکیان به
ببری ده دی)

کچی جووتیار:

کوری کریکار:

هه موو پیکه وه:

بلیں له کوی بی؟

(چ و کوری تاجر پیکه وه سرته ده کن. کوری دوکانداره که
ته ماشای جیگایه کی دور ده کا، دوو نه فهره کهی دیکش پیکه وه
ته گبیر ده کن)

با بچین به شوین بزنه که دا، به لکو بیدوزینه وه.
با به یه که وه بگه ریین، زوو تر ده بیدوزینه وه، نه گه ریش دوزیمانمه
لنه نیو خوماندا بهشی ده که بین.

نه خیر هر کس بیدوزینه وه هی خویه تی. شیمه دوو نه فه ریین. زور
شوینیش ده زاین. شیمه رزوو تر ده توانین بیدوزینه وه. شیوه له
خووه ده گه ریین.

یالله با بروین، ماتلی چین؟ شیستا هه مووی به شوینیا ده گه ریین،
هد رکه س له لاییکه وه بروا، ناوا زوو تر ده گه ریین.

(تاق و لوقه به ده وری سه کوکه دا ده گه ریین، لهم حالته دا ده بی
تیپه ربوونی کات و گورانی جیگا ههستی پی بکری. ده کری
موسیقا یه کی ریتمیکش بلاو بکریته وه)

هیکایه ت خوان:

هیچون کاکی خوم ناواتی خوشبه ختنی هی یه ک که س و
دوو که س نیه، سوالکه ر و تیر به شوین خوی دا راده کیشی، له
کوری کریکاره وه بیگره تا منداله کانی تاجر، بر سی بو تیر بیون و
تیریش بو زور خوری، به کورشی، منداله کانی چپروکه کهی شیمیش
هه ر یه ک و دوو دوو به لاییک دا رویشن له و ده ورو بدره
چهند روز به شوین بزنه که دا گه ران. خدیالی بزنه زیرینه نارام
و قه راری لی بریبیون، شه و روزیان بو نه بیو ماندوویه تیان

کوری دوکاندار:

کوری کریکار:

کچی تاجر:

کوری کریکار:

نه ده ناسی، له و ماوه یهدا شووشی زور که س بیون، پرسیاریان
ده گرد، به لام هبیچ که س خه به ری له بزنه که نه بیو یا یه گهر بیو-
بیتی نه بیو تو و خویشی به شوین بزنه که دا گه راوه. له تیوه ی سو
 بشارمه و هر که سی تاقتفیکی هه یه، هر که سی قورس و قایم تو
بی زووتر ده توانی برووا، به لام له و ناوه دا کوری دوکانداره که له
هه موبویان زووتر ماند و بیو. خوتان بیبینن. (دوای ماوه یه که
پیا ویکی پیر دیته زوور، ده گاته کوری دوکانداره که کوری دوکاندار
به همرا کردن ده برووا به لای))

کو، :

سیاه میز

105

سی ه مسند

105

33

۱۸

٢٥٣

۱

نور:

پیرہ میں

کور:

پیرہ میرد :

15

55

پیرہ میر

三

پیشه نگ ۱۵

- کور: (به پهزاره وه بیر ده کاته وه) زورم برسيه ، ثیستا با وکم زور توروه یه تو ده مه بیه وه بو مالی؟ حیکایه ت خوان:
- دنه کوهه ش کوری دوکاندار ، به لام ثیستا با برازینین منداله کانی تاجر که زور به ته ماچ بیون چیان به سه رهات؟ (منداله کانی دیکه که نا کایان له محال و حیکایه ت نه بیوه هه ره گهرين ، لهم به شه يشدا ده گری هه ره و موسیقا ریتمیکه بلاو بکریته وه . کور و کچی تا جر پیکه وه ده گرین و دوو که سه کهی دیکه ش پیکه وه . کج و کوری تا جر ده گنه ژنیک ، به پهله ده رون بو لای . منداله کانی دیکه ماندوون ده خدون).
- کچ: که ری بزنیکت نه دیووه ؟ بزنه که مان گوم بیوه (ژنه که سه ری ده لمه قینی وه کوو شه وهی بلی نا ، ده یه وی برووا کوره که سه ریگای پی ده گری).
- کور: شه و بزنه هی ثیمه بیه کوهه نده به دوای دا گه راوین شل و شه گهت بیونین ، تو نهت دیووه ؟ (ژنه که سه رنجی ده بزوی) بزنه که تان چون بیوه ؟ ج ره نگ بیوه ؟
- ژن: خه نه بیی بیوه .
- کور: نا زه رد بیوه . زه ردی زیرین . له ره نگی زیر .
- کچ: چه نده ده بیوه ؟ (منداله کان هه رکامیان شه نداره یه ک نیشان بدهن که جیا وازن) ژنه که پی ده که نی .
- ژن: زور گه وره بیوه .
- کور: چکوله بیوه . (کوره که په شیمان ده بیته وه . ده یه وی هه له کهی خوی راست بکاتوه)
- کور: نا هه ر به قه د بزنیک ده بیوه .
- ژن: (به کالته وه) کلاویکی له سه ر بیوه ؟
- کور: (گیز ده بی) شه ری ، شه ری ؟
- کچ: نا ! بزن چون کلاو له سه ر ده نی . شه ویش بزنه زیرینه .
- ژن: دا برا نم بزنه که تان گوچانی به ده سته وه بیوه ؟ (منداله کان ناره حمت و نا هه مید ده بین)
- کور: خو بزن گوچان به ده سته وه ناگری . خو بزنه کهی ثیمه پیر نه بیوه .
- ژن: لاقن ، لاقن ، سه رتان داخن و یه کراست برونه وه بو مالی خوتان .
- کور: ته مه شا لیبا سه کانتان چه نده پیش بیوه . وا دیاره نه وله مه ندیشن .
- کچ: حه یف نیه ژیان تان ناوا به فیرو بچی ؟ ثیستا دا یکتان خه ریکه دلی بتوقی . شیوه یش وه کوو شه و پیاوه خوتان شیت کرد و ده . جا من شه گر بزنیکی وام دیبا بیچی به شیوه مه ده دا . خوم له ته واوی ژیان مدا به ناواتی بزنیکی ناواه بیوه . شه گر به قسسه ای من

ده کن، برونه وه بو مالی خوتان (مندالله کان شه ماشایکی) به کتر
ده کن و شانیکی بو حهوا ده دهن و ورده، وردہ ده رونه ده .
مندالله کانی تر که تازه خدبه ریان بووه ته وه به شوین بزنه که دا
ده رون ().

ئه ری برا کم . ریگا سه خته . ریگا سه خت که سی قایم و پتھ وی
ده وی . هه موو که سی ناتوانی سه ره بزرانه ئه و ریگا یه همتا
ئاخره کی بسپیوی . چیروکیش هه و کوو زیانی خومان وا یه
پیچا پیچ و سه ره وزور و برهه و زیری زور تیدا یه . غه متنان که م بی .
لتنان شاد بی . ئا لام دهور و زه مانه دا ، ئا لام ئاگر بارانه دا ،
هه که س بو خوی له نیو دلی ده ردیک و زانیکی هه یه . ده ردیش
خوی ده رمانیکی هه یه . ده رمانی ده ردی مندا لان ، هه ره وه یه
بکه ونه شوین ئاما نجیان . خه متنان که م بی . هیوا دارم سه ربکه ون .
با بزانین مندالله کان چیان به سر دی ؟

(ده کری موسیقا که لام به شه ش دا بلاو بکریتھ و . مندالله کان
ما وه یه ک ده گرین . له و بهینه دا چایچی دیتھ ژور . ئیستا ئیتھر
سه کوکه چایخانه یه . پیا ویکی پیر چند کورسیله دینیتھ ژور .
دوو که س دینه ژوره وه . پیا وه که چایان بو دینی .)
چی ده کن ؟ چیتان ده وی ؟ چایی ده خون ؟ وادیاره زور ماندوو و
برسین .

شه ری ده خوین . به شوین بزنه که ماندا ده گه رسین . زور جی گه راوین
به لام بزنه که مان دیار نیه .

مشته ری ۱ :
کوم بووه یان دزبیوانه ؟
کج :
نا زانم . کوم بووه .
مشته ری ۲ :
بزنه که تان ج ره نگ بwoo ؟
کور :
ره ش بwoo .

کج :
خنه بی بwoo (مشته ریه کان و چایچی به سه ره لیین نه)
مندالله کان پیکه وه : له ره نگی زیر . بزنه زیرینه یه ک . (مشته ریه کان و چایچی که میک
پیکه کنن و سه رنجیان را ده کیشی)

مشته ری ۳ :
بزنه کی زیر ! (به سه رسورو ما نه وه) چه نده ده بwoo ؟
کج :
به قه د بزنيک (بیز ده کاتھ وه ، بزنه پی چکوله یه) به قه د
مانگایک (اهه موو پی ده که نن) به قه د بزنيک .
مشته ری ۱ :
بزنه که تان ددانی بwoo ؟
کور :
شه ری ، شه ری ، ددانی زیر .
مشته ری ۲ :
شا خیشی بwoo ؟
کور :
شه ری دوو شا خی زیری بwoo .

حیکایت خوان :

چایچی :

کور :

مشته ری ۱ :

کج :

مشته ری ۲ :

کور :

کج :

مشته ری ۳ :

کج :

مشته ری ۱ :

کور :

مشته ری ۲ :

کور :

کور :

کور :

کور :

۸۴

مشتری ۱: هه موو جی یه کی زیر نه بwoo؟
 کج: با هه موو جی یه کی زیر بwoo! (سمری به نیشانه هی شه ری
 راده وه شینی)

مشتری ۲: (ده یه وی سه رنجیا ن بولای خوی را کیشی) هه موو جیبیه کی زیربوو؟
دادانی زیر، قاچ و قول زیر، سه روشاخ زیر، کلک و مووی زیر؟
مندا له کان پیکه وه: شه ری، شه ری خویه تی. (چا چیچ بو بردنه وهی ثیستکانه کان دیت،
مشتریه کان سه، ده گهنس)

چایچی: دیتومه . ئە و بىزىم دىيۇھ !
 كچ: كە ئە كوي بىو؟
 قاوهچى: (شانىكىي هەلەت كائند و كوتى) دوينى عەسر، لەم نزىك .
 كچ: چى دە كىد؟ بۇ كام لا دە چوو؟
 چى دە كىد؟ نازارم . (ئە ماشا يەكى مشتهرى يە كان دە كاودە بىھە وى
 بازار گەرمى بىكا) بىزىنە كە تان دوينى عەسر گۇچانىكى زىيرى بىمە
 دە سەنۋە بىو (تەشكىد) دە سەنلىقىسى زىيرىشى لە بەردا بىسو،
 سوارى كالىسکە يەك بىو دە چۈچۈھ خزمەت وە زىيرى گەورە (مشتهرى
 يە كان پى دە كەنن) خەلک شوپىن كالىسکە كە وتسىون بەشكىم
 تالىكىان لە مۇوهە كەدى دەست كە وي (مشتهرى يە كان دىيسان پى
 دە كەنن) (بە تۈرۈھ بىھە وە) ياللە وەدر كەون گەوجە گەوج !
 (مشتهرى يە كان پى دە كەنن مەندالە كان بە پەلە وەدر دە كەون،
 مشتهرى يە كان دە رۈونە دەر، جايچى شىت وە كە نىيۇ جايخانە كە
 كۆ دە كاتەوە و دە رواتە دەر، مەندالە كان دىيسان دە گەرپىن .)
 چىپروكى تال و شېرىپىن، جوان و رەنگىن، شاد و غەمگىن، چىپروكى
 حىكايەت خوان:

چیزیست هون . پیروی کن و سیرین ، جوان و ره میں ، ساد و عالمی ، چیزوی
شای عره ب و خانوئی چین ، سه و قاتی شاری فوره نگ ، وہ رن گوی
له چیزوکی شاری فوره نگ بگرن . زوریه ی چیزوکه کانی واقعین .
منداله کان ، ماندو شه کت ، مات و دلتانگ هجار و باره ش به
نا شومیدی ، ریگه ده بردن . تا کو روژیک له قوربینیکی ٹھم دنیا یه ،
گه پیشته شاری فوره نگ .

کابرای شاری فرهنگ: وهرن یه م شاره، شاری فده نگه. شاریکی جوانه، له هه—وو
ره نگه. وه رن، وه رن ته ماشای کهن. به سرها تی دیوی سپی و کچی
چل په لکه. به سرها تی له یلی و مه جنون، شیرین و فرهاد بده بیتی
په زاره‌ی کچه کانی ننه ده ریا. چیروکی خد لکی ره ش و رووت، بی
مال و حال، بی سر په نا. به سرها تی خد لکی ته نیا، خد لکی دل -
ته نگ، چیروکی خدم، خدم گهوره، په زاره‌ی ره ش.
جا خو شه و هه مووی چیروک و به سرها تی غمگینه. شینسا ن دلی
ده گئی،!
کور:

کچ

نیه؟

پیاوه که:

چیروکی پر له خوشبه ختنی؟ (بریک بیز ده کاته وه) بابا! چیروکیک
ده زانم گه لیک خوشه، زور شیرینه. چیروکی بزنه زیرینه.

منداله کان پیکه وه: چیروکی بزنه زیرینه؟

پیاوه که:

(به خوشحالیه وه) شه ری، شه ری چیروکی بزنه زیرینه. بزنه کیک
هه بیو سرتاپا می زیر، ددانی زیر، قاج و قول زیر، سر و شاخ
زیر، کلک و مووی زیر. لم دنیا یه هیچکه س بزنه وای نه دیوه.
(به شانا زایه وه) زور له میزه من شه چیروکه ده زانم.

کور:

شیمه شه چیروکه مان زور پی خوشه، بومان بلی (پیاوه که به شوین
عه کسه کانی شه و چیروکه دا ده گه ری و ناما ده یا ان ده کا و ده سست
پس ده کا)

پیاوه که:

شه ری، شه ری، هه بیو نه بیو، زورکه س هه بیوون، زوری تریش هیشتا
له دایک نه بوبوبون، زور له میز نیه، پیش چهند سالیک، ره نگه
چهند سالیکیش نه بی، شاریک هه بیو، شه و شاره شایه کی هه بیو.
پاشا پیر بیو، کچیکی بیو. شه و پاشایه له هه زار زن یه کی که م
بیو به لام له و ۹۹۹ ژنه دی، ته نیا هدر کچیکی هه بیو. شا کچه کی
زور خوش ده ویست. کچ دا وای هدرچی کردا، شیری ما مر، گیانی
شینسان، خیرا ده نایه بهر دهستی.

کچ:

که واایه بزنه زیرینه... (پیاوه که به ثیشاره ده لی بی ده نگ
بن و گوی راگرن).

پیاوه که:

پله مده که، گوی راگره. کچی شا بزنه کی هه بیو، وه کوو هیچ بزنه کی
نه ده چوو. بزن هه موو گیانی زیر بیو. ددانی زیر، قاج و قول زیر،
سر و شاخ زیر، کلک و مووی زیر. بزنه زیرین شه و بزنه بیو،
ریشی له ره نگی خدنه بیو.

کور:

بلی ریشی له ره نگی زیر.

پیاوه که:

بڑی، بڑی، ریشی له ره نگی زیری زه رد. کچی شا بزنه کی زورخوش
ده ویست. هه میشه بزنه کی له لا بیو. له نیو با غدا له نیو ما لدا
وله هه رکوی یه کی توبلیی له لای بیو. به کورتی، له به ره که تی
بزنه زیرینه شازاده خانم سه ریکی هه بیو هه زار سهودا. شای
ده وله مهندی چیروکه که مان هه رچی شت بیو له دنیادا کری بیو.
شا ده بیویست هه مووی دنیا هی خوی بیت. وه کوو چهندگیز، وه کوو
کوروش، وه کو هر شایه کی گه ورهی دیکه، به لام دا گیر کردنی دنیا
له شکریکی گه ورهی ده ویست، بوبیه شا فهرمانی دا هه رکه سی
ده توانی به پسی خوی برووا ده بی سربازیم بیو بکا.

پیشه نگ ۱۵

خەلکى شار ھەموو خەفەت بار و دلگىر بۇون. ھەمووی خەلک دەيانزانى ئەگەر شا بىزنه زىرىيەنە نەبوا يە خەيا ل پىلاوى واى نەدەكىد. بە ھەلکەوت روژىك شەيتان و شوفارە كانى دوزمىنى شا لە و دەور و بەرانە بۇون و شازادە خانم و بىزنه زىرىيەنە يەن لەنيو باغدا دىت و خەبەر بە دوزمىنى شا گەيىشت. دوزمىنى شا وەزىرە كانى كۈركىدە وە .

كچ :

كۈر :

پىاوه كە :

بوجى كۆ بۇونە وە ؟ دەيان نە ويست چ بىكەن ؟
(بە تەشكىيد و پىرسىارە وە) بىزنه كە بىكۈزۈن ؟
نا ، بىئە وە ئى بىزانىن چىلى بىكەن باشە . دەيانزانى كە بە پشت -
گەرمى بىزنه زىرىيەنە دەيىھە ئى شارە كە يان داگىر بىكەن . دەبوا يە تەگبېرىيەكىيان بۇ بىزنه كە بىكىدا يە . يان دەبوا بىزنه كە يان بىكۈشتى يە يان بىيانىرىدا يە بۇ خۇيان . رەنگ ئەگەر ھى ئەوان بىۋا يە بىيانىتىپا سىھە ئى دىنيا بىگىن . سەرکىدە لەشكە كان ھەر كەسى بۇ خۇي نە قىشە يە كى دادە راشت و لە خەيالى خۇيا ندا وايان دانا بۇو كە شارى شايىان گىرتتوو . تا . وە زىرى گەورە فيكىرىكى كىرددە وە . دەيزانى لەشكە كە يان ناتوانى شارى شا بىگرى . جا گۇي بىگرە :
شەويكى رەش و تارىك ، دەستە يەك لە لەشكە كە ، ورددە ورددە خۇيا ن گەياندە نىيۇ مالى شا . بىزنه زىرىيەنە و ساحىبى بىزنه كە ، يانى شازادە خانميان بىردى . كاتى رۇۋەھلات نە بىزنه زىرىيەنە دىيار بۇون نە شازادە خانم . كەس نەيدە زانى چى يان لى هاتوھ لەشكەرى شا رەۋانە ناو شار ، تەواو ئى شار گەران بەلام كەس بە سەرسوسراغى نەزانىن . ھەر لەشكەرىك لە لايەكە وە روېشتن بۇ نىزىكى شارە -
كانى تر .

كۈر :

پىاوه كە :

بىزنه كە يان دوزىيە وە ؟
تو بىيىستە گۇي بىگرە ئە و دزا نە كە بىزنه كە و شازادە خانميان دىزى بۇو ، خۇيا ن گەياندە نىيۇ لەشكەرىك كە لە تىزىكى شار لە سەريان راوه سەتا بۇون .

ئەفرادى لەشكە كە لە خوشىاندا خەرىك بۇون بال بىگىن وايان نىياز بۇو كە لە ھەموه لىين كاتدا جىئىنېك بۇ سەرگە وتسە كە يان بىگىن . خەرىك بۇو روزۇشا دە بۇو . جىئىنە كە يان لە يەكىي كالە دىيەتە گەورە كانى ئە و دەور و بەرە گىرت . چ جىئىنېك بۇو ، ئە و نا و يان بە يەك كەپ كەپ و دە بدە بە يەك را زاندبووه وە ، چا وى لەبەر ھەل نەدەھات . ھەلپەركى يە كبۇو ئە و سەرى دىيار نەبى . ھەر كەسى ھونەرىكى بۇو لە و چىزىتە دا دە يىتواند .

كچ :

شازادە خانم و بىزنه كە يېش لە وى بۇون ؟

پیاوه که :

نه یچون! نه ری نه وانیش لهوی بوون به لام شازاده خانم هـر
ده گریا. له گرمدی جیزنه که داکه هیشتا هـو با به باشی تاریک
نه ببـو له شکـی با وکـی شـازـادـه خـانـم گـه يـشـتـه نـهـوـی. جـیـزـنـهـ کـهـ تـیـکـ
چـوـوـ بـوـوـ بهـ شـینـ وـ شـهـ پـورـ وـ گـرـیـانـ. دـوـوـ لـهـ شـکـرـ تـیـکـلـ بـبـوـنـ. بـوـوـ
بهـ جـهـ نـگـیـ مـهـ غـلـوـوـبـهـ. قـهـرـهـ بـالـغـیـ یـهـ کـ بـوـوـ بـاـبـ نـاـگـایـ لـهـ کـوـرـیـ
خـوـیـ نـهـ بـوـوـ. کـهـ سـ نـهـ یدـهـ زـانـیـ کـیـ دـهـ کـوـرـیـ. هـرـ شـمـشـیـ بـوـوـ لـهـ
حـوـاـداـ دـهـ خـلـوـاـ وـ بـرـیـقـهـیـ دـهـ هـاـتـ. شـهـرـیـکـ بـوـوـ نـهـ وـ سـهـرـیـ دـیـارـ
نهـ بـوـوـ. شـدـرهـ کـهـ هـهـتاـ شـمـوـ درـهـ نـگـانـیـکـیـ خـایـانـدـهـ مـهـ وـ بـهـیـانـیـ بـوـوـ
لهـ رـاستـیـهـ کـهـ بـیـرـسـنـ لـهـ هـهـ دـوـوـ لاـ زـوـرـ کـوـرـیـ بـوـوـ. هـهـ مـوـوـیـ بـهـ
یـهـ کـهـ وـ شـمـشـ حـوـوـتـ نـهـ فـرـیـانـ لـیـ ماـ بـوـوـ. نـهـ وـانـهـ کـهـ مـاـ بـوـوـنـ
هـهـ لـاتـبـوـوـنـ. هـهـ رـچـیـشـ لـهـ مـهـیدـانـهـ کـهـ دـاـ مـا~ بـوـوـهـ وـ بـیـ سـهـرـوـبـیـ دـهـ سـتـ
وـ قـاـجـ بـوـوـنـ. لـهـ وـ نـاـوـهـ دـاـ جـهـ نـاـزـهـیـ شـازـادـهـ خـانـمـیـشـ کـهـ دـهـ سـتـیـکـ
لـیـبـاـسـیـ زـهـ رـیـ سـپـیـ لـهـ بـهـ رـدـا~ بـوـوـ لـهـ گـوـشـیـهـ کـدـا~ کـهـ وـ تـبـوـوـ.

منـدـالـهـ کـاـنـ پـیـکـهـ وـهـ : (بـهـ پـهـ لـهـ) نـهـ دـیـ بـزـنـهـ کـهـ چـیـ؟ مـاـ بـوـوـ ؟

پـیـاـوـهـ کـهـ :

راـسـتـهـ کـهـیـ منـدـالـهـ کـاـنـ، هـیـچـکـهـ سـ نـهـ بـرـزـانـیـ بـزـنـهـ کـهـ چـیـ لـیـ هـاـتـ .
هـهـ رـوـاـ بـیـ سـهـرـوـشـوـنـ چـوـوـ. لـهـ وـهـ خـتـهـ وـهـ تـاـ شـیـسـتـاـ زـوـرـ کـهـ سـ بـهـ
شـوـیـتـیـ دـا~ گـرـاـوـنـ. رـهـنـگـهـ بـزـنـهـ کـهـ لـهـنـیـوـ شـهـرـهـ دـا~ کـوـرـزـاـبـیـ . بـهـ لـامـ
جهـ نـاـزـهـ کـهـ یـشـیـ لـهـوـیـ دـهـ دـوـزـرـا~ وـهـ .

کـوـرـ : پـیـاـوـهـ کـهـ :

ثـاـخـرـ خـوـ هـرـ نـاـوا~ نـاـبـیـ .
خـتـاـیـ نـمـیـهـ. چـیـرـوـکـهـ کـهـ ثـاـخـرـهـ کـهـیـ هـهـ رـثـاـوا~ تـهـوـا~ دـهـ بـیـ . منـ
هـهـ مـیـشـهـ هـهـ رـثـاـوا~ مـگـیرـا~ وـهـتـهـ وـهـ . وـهـ سـتـا~ کـهـ یـشـمـ هـهـ رـاـیـ بــوـ منـ
مـگـیرـا~ وـهـتـهـ وـهـ . نـهـ وـیـشـ هـهـرـوـا~ بـیـسـتـوـهـ .

چـ : پـیـاـوـهـ کـهـ :

مـا~ مـامـه~ پـیـرـه~؟ کـامـ مـامـه~ پـیـرـه~؟ لـهـ نـا~ وـ چـیـرـوـکـتـا~نـ بـو~ بـگـیرـمـهـ وـهـ هـیـنـدـهـ پـیـبـکـهـ نـنـ
نـا~ شـیـمـ چـیـرـوـکـمـا~نـ نـاوـی~. شـیـمـ بـهـ شـوـبـیـنـ بـزـنـهـ کـهـ دـا~ دـهـ گـهـ رـیـبـیـ .

چـ : کـوـرـ :

نـهـ رـیـ، شـیـمـ زـوـرـ بـهـ رـیـ دـا~ هـا~ تـوـوـیـنـ. زـوـرـ کـهـ سـیـشـمـانـ لـهـرـیـگـهـ دـادـیـوـهـ
کـهـ بـهـ شـوـبـیـنـ بـزـنـهـ کـهـ دـا~ گـرـا~وـنـ بـهـ لـامـ بـزـنـهـ کـهـ دـی~ار~ نـیـهـ. وـهـ سـتـا~ کـهـ تـ
نـهـ بـیـوتـ کـهـ ثـا~خـرـ بـزـنـهـ کـهـ دـو~ز~ر~ا~ و~ه~ ی~ا~ن~ ن~ا~ ?

پـیـاـوـهـ کـهـ :

منـدـالـهـ کـاـنـ ثـا~خـرـ نـهـ مـهـ چـیـرـوـکـهـ . هـهـ چـهـ نـدـ زـوـرـیـ چـیـرـوـکـهـ کـا~ن~
رـا~س~ت~ ب~و~o~n~ ب~ه~ ل~ام~ ن~ی~ی~ه~ ت~ن~ی~ا~ خ~و~ت~ا~ن~ ن~ا~ت~و~ا~ن~ ه~ب~ی~چ~ ک~ار~ی~ک~ه~ن~.
هـیـچـکـهـ سـ بـه~ ت~ن~ی~ا~ی~ ی~ا~ لـه~ گ~ه~ل~ ج~ه~ م~اع~ت~ی~ک~ی~ ز~و~ر~ ک~ه~م~ ، ک~ار~ی~ک~ی~
و~ا~ی~ ل~ه~د~ه~ س~ ن~ای~ .

چـ :

بـهـ لـام~ ثـا~خـر~ نـه~ بـزـنـه~ کـه~ (هـهـ مـو~و~ی~ا~ن~ بـی~ د~ه~ ن~گ~ن~, کـچـه~ کـه~ د~ا~د~ه~ ن~ی~ش~ی~)
مـن~ ز~و~ر~ م~ا~ن~د~و~و~م~ د~ه~ گ~ه~ ر~ی~م~ه~ و~ه~ .

پیشه نگ ۱۰

نا قسه‌ی وا مه‌که . له زووه‌وه به ریوه‌ین ، به لام ده‌بی هه‌ر بروین .
له‌گه‌ل زور خته‌ر به ره‌ورو و بووین به لام ده‌بی هه‌ر بیدوزینه‌وه .
ثا خر شیوه ده تانه‌وی روو بکه‌نه کوی ؟ خو شیوه نا زان بزنه‌که له
کوی‌یه . ناوا ناتوانن بیدوزنه‌وه .
شه‌ی شه‌لی چی بکه‌ین ؟ خو نابی ده‌ست له‌سمر ده‌ست دانیین .
حده‌تمدن بشوینی دا ده‌روین .

ده زانم ده رون . خوزگا بمتوانیبا کومه‌کتان بکه‌م . (بییر ده کاته‌وه .
پاشان به خوشحالیه‌وه به لام دلنیا نیه) له چیروکی شاری
خوشبه‌ختنی دا وترابه که شه‌وانانیش زور به شوین بزنه زیرینه‌دا
که راون . ره‌نگه شه‌وان بزنه‌که له کوی‌یه . شه‌وی پیره‌میرد -
یکی ژیری لیبیه که زور شت ده زانی . ره‌نگه شه‌و خه‌به‌ریکی له
بزنه‌که تان بیت .

شاری خوشبه‌ختنی ! من ناوی شه‌و شاره‌م بیستوه . باوه گه‌وره
چیروکی شه‌و شاره‌ی بو گیبرا ومه‌ته‌وه .
تو خوت بو نه چوویته شه‌وی ؟

من ناتوانم . کاری من چیروک گیرانه‌وهی . شه‌و شاره‌ش زوردووره .
له‌و به‌ری دورترین کیو و شاخه‌کانه . له‌و به‌ری دورترین ده‌ریا
و چومه‌کانه . ده‌بی زور به‌ریوه بی .

به لام ئیمه ده‌روین . هه‌ر چهند دوره‌سی ده‌روین . ئیمه ده‌بی پیایا وه
ژیره‌که بیدوزینه‌وه .

شه‌و ریگا به زور دوره . ئیمه ده‌روین به لام قفت ناگه‌ین . وره‌ه با
بگه‌ریینه‌وه .

ئیمه له شاخ و کیو و ده‌ره کان ناوا ده‌بین ، ده‌روین . . . ده‌روین
شه‌وه‌نده ده‌روین تا ده‌گه‌ینه شاری خوشبه‌ختنی و شه‌و پیا وه پیره
ده‌دوزینه‌وه . شه‌گز توش نه‌یه‌ی به ته‌نیا خوم ده‌روم .
نایگه‌نی . هیچکه‌س به ته‌نیا ناتوانی بگاهه شه‌وی . شه‌گه‌ریش
بگه‌نی مه‌علومه نیه شه‌وان به سه‌رسورانی بزنه زیرینه ده‌زان یان
نا .

ئیمه نابی بیستین یا بگه‌ریینه‌وه . ئیمه ده‌بی هه‌ر چونیک بسی
ده‌بروین . من ریگا که نازانم به لام ده‌روم . تو دییت ؟
شه‌ری دیم . من ده‌مه‌وی بزنه‌که هی من بیت .
هی ئیمه . هی هه‌موو که س . بزنه‌که ده‌بی هی هه‌موو که س بیت .
بروین ؟

(پیا وه‌که شته‌کانی کو ده کاته‌وه)
نا گا تان له خوتان بیت . ریگا که زور سه‌خته . ئیوه زور وریان .

کور :

پیا وه‌که :

کور :

پیا وه‌که :

کج :

کور :

پیا وه‌که :

کور :

کج :

کور :

پیا وه‌که :

کور :

کج :

کور :

پیا وه‌که :

حیکایت خوان:

هیوادارم بگنی (به قسسه که خوی باوه نا کا ده روا)
باش گوی بگرن. چیروکه که خه ریکه ده گاته جیگا به کی ناسک. له
چیروکه کاندا ده لین قاره مانی داستانه که ۷ دهست لیبایسی ثان
و ۷ جووت کوشی نا سنی دریوه و ۷ گوچانی نا سنی شکاندوه تا
به مه قسسه د گه یشته . کیو و دهشت، ده ریا دوره کان، ریگه دور
و دریز هه موموی چاوه رسی منداله کان بعون. منداله کانیش شیستا
شیتر زور گه یره ببون، همه لبته به بالا هر مندال بعون به لام
به عه قل و ته جروبه که وره بعون. منداله کان رسیکی دورودریز
ده بون، له ده ریا ده په رنه وه (ده بی په رسینه وه له ده ریا نیشان
بدریت) له کیو و ده شته کان ناوا ده بن (ده بی سپهه بعونیان له
کوسپ و ههورا ز و نشیوی رسیگا به باشی نیشان بدری. ده بی
چونیه تی رویشن و گه یشتنیان سه ختنی و تندگ و چله مه رسیگای
پیوه دیار بی) ماندوو و هیلاک ده گنه سر ته پولکه یه ک .
هه نسکه هنسکیانه . له ویوه شاریک دیاره له شاره که خویان
ده چی. له وی وه ته ماشا ده که ن. کوره که زووتر ده گا ته ماشا ده کا و
چاوی هدل ده گلوفی. خوشحاله)

کور :

تو وره بو شیره . شیره شاره . (کچه که به پهله دیت) چه نده له
شاره که خومان ده چی !
چه نده جوانه ! ته ماشا منداله کان چه نده خوشحالان، چون
ده قیثین.

کور :

لیبایسی چه نده جوانیان له به ردا یه ، نه لیبی هه مومویان مندال متابجن.
نه ری ! دایک و با وکیشان هروا ن. شاره که چه نده پاک و خاوینه .
نه گهر شاره که نه وه ند پاک و خاوین نه بوا یه ، یان لیبایسی
منداله کان ناوا جوان نه بوا یه ده مگوت شاره که خومانه .

کچ :

ته ماشا شه وانه ، ده لیبی ره فیقه کانی خومانن، کچ و کوری تا ج - رن
نه ویش کوری دوکانداره که یه شه و کوره ش چه نده له تو ده چی .
نه و کچیش زور له تو ده چی، نه ویش خوشکه چکوله که ت نیمه
ده ست گرتونه ؟

کچ :

با نه وه شیمه بین. نه وه شاری شیمه یه . شاری خوشبختی شیمه یه .
نا . من باوه نا که م . نه وه شاری شیمه نیه . شاری خوشبختی شیمه
نیه . شه وان به زاهیر وه کو شیمه ن. شیمه ده بی بگه رسین و شاری
خومان بدوزینه وه .

کچ :

نا خر چون ده بی ؟ نه و هه مومووه شته له نیو شاریکدا هه موموی وه کو
نه و شتانه بیت که له نیو شاره که دی شیمه هه یه ته نانه ت خله که -
که کی، ته نانه ت شیمه .

پیشه نگ ۱۵

- کور: با . ده بی . ره نگه شم شاره پیش له هه وله وه وه کوو شاری ئیمه بوویی به لام ئیستا شاری خوشبختی بی .
- کچ: (وه کوو شه وه بی به جوا بی پرسیاره که کی گه بشتبی) ئه وان حه تمەن بزنه زیرینه یان دوزیبوه ته وه .
- کور: شه ری حه تمەن . برووین به شووین پییره میردہ ژیره که دا . ئای ئە وه ئە و نیه وادی به ره و شه مبیره چەندە قیافه ئی ناشنا یه !
- کچ: ئە بی خوی بی . به قیافه یا دیاره که زور شت ده زانی . منیش ئە بینا س . خه ریکه دیت به ره و لانی ئیمه . وه ک شتى ئیمه دی .
- کور: من زورم دیبوه . هەتا ئەم ریگه دوور و دریزه ما ن بری هه رله گەلمان بتو .
- پییره میرد: ته ماشا ! وادیاره زور ماندوو و هیلاکن . پیم وا بی به شووین ئەم شاره دا ده گەربین . شاری خوشبختی . چا وتان شادی لی ده باری . به لام لام وا بی زور تان برسیه . وه رن من نام پییه ، بیخون .
- کور: (شه وان نانه که وه ده گرمن و ده یخون) تو پییره میردہ ژیره که ؟ (پیاوه که به نیشانه ئی شه ری سه ری را - ده وه شسنى)
- کچ: ئیمه بو دوزینه وه بی تو هاتووین .
- پییره میرد: له نیو ئەم شاره دا زور که س ژیزن . مندا له کان لیره هه موویان ده رس ده خوین . دوکتوره کان هه میشە ئا گا داری له مندا له کان و گه وره کان ده کن بیو ائه وه بی نه خوش نه که ون . خوارده مهنس و کاری باش هه بیه . هیچ که س لیره بیکار نیه . له برسیه تی خه برهی ئیه . هەر کەس هە رچنی بتوانی کار ده کات . هە رکارئ که بزا ئی . هە ر ده وله مەندن . زور شتیان هه بیه .
- کچ: (به شرمە وه) ئه وان بزنه زیرینه یشیان هه بیه ؟
- کور: ره نگه هە رکامیان چەند بزنه زیرینه یان هه بی .
- پییره میرد: (پییره میرد پیده کەنی و مندا له کان ده باته لای خوی)
- کور: نا ، مندا له کان ! بزنه زیرینه یان نیه . ئه وان زور زه حمەتیان کیشا تا توانیان شاره که یان والی بکن و کردیشیان . ئه وان شاری خوشبختی یان دروست کرد ، به لام ... (بی شه وه بی خوی بیه وه) ته ماشا ئی شاره که ده کا . ده ترسی کوره که به شوینی دا ده روا)
- کور: به لام چی ؟ ئیوه بوجی ناره حمت بوون . خه ته ریک لە سەر ریگه هی شه وانه .
- پییره میرد: مە ترسی هە میشە هه بیه . ئه وان دوزمیان زوره . مندا له کان ! ده وله مەندن کان زور هە ولیان دا بو شه وه بی پیش بە و کاره بگرن .

خه تهر هه میشه له سه ریگه‌ی شهوانه به لام تا خه لک دهستیان
دا بیته دهستی یه ک و قادری شاره که یان بزانن هه موو شتیک
دروست ده بی. ده بی دلقايم بین و بهره و پیش بچین.

کج :
کور :

یانی بزنه زیرینه‌ی لی نیه؟ یانی شیمه له خوهه هاتووین؟
نا جه تمهن لیره بزنه زیرینه هه بیه. شیمه نه هاتووین که و بدزین
وه کوو دزه کانی نیو چیروکه که. شیمه کارمان به شازاده خاتم نیه.
شیمه فه قفت هاتووین به شوین بزنه زیرینه‌دا، به لام دز نین.
ده زانم، ده زانم. پیش ئیوه پیش زور که سی تر هاتوون. یا یا له نیو
شه و شاره‌ی که له نیو چیروکه که دا بوو خه لکه که خوشبه خت بوون؟
نا خه لکه که شا یان خوش نه ده و پیست.

پسیره میرد :
کور :

به لام خه لکی شیره هه موویان خوشبه ختن. شیره هیچ شازاده خانم
و هیچ شایه کی نیه یان با شتر بلیم هه موو مندا له کانی شیره به
ئه ندازه‌ی شاراده خانمی نیو چیروکه که خوشبه خت و خوشحالن.
جه تمهن هه موویان یه کی بزنه زیرینه‌یه کیان هه بیه، وه نیه؟
نا، خو و تم بزنه زیرینه هه ر نیه. بیستن با بوتانی بگیرمه و،
خه لکی شه مشاره له پیشدا زور فه قیر بیون. ده وله مندنه کان، زور
ده وله مند بیون و فه قیره کانیش زور فه قیر بیون. له نیو ئه م
شاره‌دا زور که س به شوین بزنه زیرینه‌دا گه ران، زور که سیش
کوژران، شه وان، شه وان بزنه زیرینه و بیون. یانی به شوین ربگه یه -
کدا که خوشبه خت بن.

پسیره میرد :
کج :

ثاخه بزنه زیرینه یان دوزیه و، نا؟!
نا، نا! شه وان،
پیاوی زیردا گه ران و شه ویان له نا و خویاندا دوزیه و. شه و له
خویان بیون.

پسیره میرد :
کج :

جه تمهن شه و بزنه زیرینه‌ی دا ونی. له و بزنانه‌ی زور بیو؟
نا هیچ بزنه زیرینه بیک له کاردا شه بیو. شه و ته جرویه‌ی زور بیو.
زور شتن ده زانی، شه و شتی ده بی شاریکی شازه دروست بکه بین کاری
کرد. تووشی هه له ش بیو به لام له هله ش نه ترسا.
پسیره میردی ژیر تو کییت؟ من تو شه ناسم. تو هه میشه له گه ل شیمه
بوویت له هه موو کوی یه ک، له هه موو کاتیکدا.

پسیره میرد :
کور :

تو کییت، به لامه وه زور ثا شنای.
من روم، من شه وم، من سه ختی ریگام، من خوشی گه یشتنم، من
توم، من هه موو که س، من ژیانم، من خودی ژیانم.
من تو شه ناسم (به ههرا و هاوار) من تو شه ناسم، تو دهسته
بچکوله کانی هه موو مصالیکی، تو دلی نه خوشی درا و سیکه مانسی،

پسیره میرد :
کور :

تو پیکه‌نینی منداله کانی تا جری، تو پر له قینی، پرله خوشیت،
تو ژیانی، ژیانی شیمه.

پیره میرد:

به لی من ژیانم، تو منت ناسیه وه. شیستا شیوه باشتر هه توان به
ثا مانجتان بگهن. بهلام شه و کاره‌ی من کردم، شیوه دووپاتی مه که -
نه وه. له هله و شیشتباهی کسی تر ده رس وه ریگرن. شیوه ریگا -
یه کی باشتر به خدلک نیشان بدهن بو دروست کردنی شاری
خوشبه ختنی. شیوه له نیو خوتاندا پیری ژیر بدوزنه وه.

کچ:

بهلام بزن... (قسه‌کی خوی ده خواتوه) شیوه چیروکی شه و بالنده تان بیستوه که له چنگ شه زدیها به
تهنگ هاتیون و لیبیشی ده ترسان؟ شه وان به شوین سیمور غدا
ده گهرا ن تا کومه کیان بکا. شه وان شه وه نده به شوینیدا گهرا ن تا
۳۰ بالنده یان لی ماوه . با قیه کیان له ریگه دا یان مردن یان
کوژران یان وازیان هینا و گهرا نده. شه و ۳۰ بالنده یه، یان
باشتر بلیم شه و سیمور غه به وه گیشن که خویان شه زدیها که
بکوژن و به یه که وه شه زدیها که یان کوشت. شه مجار زانیان که خویان
سیمور غن. ده بی ههمو و به یه که وه به ره و پیش بچن. شیوه به ته‌نیا
ناتوانن، شیوه ده توانن ریگا به خدلک نیشان بدهن.

کور:

راست ده که‌ی. شیستا ده زانم شه و پیاوه چیروک و پیره بچویه بیوت
شیوه به ته‌نیا ناتوانن هیچ کاریک بکن. شیمه شیستا ده زانیس
چی به خدلک فیر کین. ره نگ پیری ژیر و شاره زای ریگا شیمه
بین.

کچ:

بهلام شه گر بزنه زیرینه ببی باشتره، زووتر به خوشبه ختنی ده گهین.
شیمه شیستا زور شلت ده زانین که له بزنه زیرینه به نزخرته، شیمه
ده بی بگه ریینه وه بو شار و چیروکه که بو خدلک بگیرینه وه. به
خدلک ده لیین که ده بی شاری خوشبه ختنی موحکه م و قایم و پته و
دروست بکن. ده لیین ده بی له شاره کیان دیفاع بکن، حه تمدن
مالی تا جره کانی شار هه مومویان موحالفت ده کن. بهلام شیمه
زورترین. شه گه ره همو پیکه وه بین زور به هیز ده بین.

کچ:

بوچی لیره نه مینینه وه؟ ماله وه زور دووره. ره نگ نه گهینه وه.
نا، شیستا شیتر ریگه ده زانین، ریگه ناشنا زور نزیکه. به شه وی
تاریکیش ده توانین بروین. شیمه هیشتا سره تای ریمانه. ریگه
شیمه له گهل خدلکدا دهست پی ده کا.

کچ:

ده بی له کام لاوه بروین؟ وه ره با بمینینه وه و نه روین.
(لا) ته ماش اچی نیشان ده دات) نا ده بی بروین. لهم لاوه ده بی
بروین. من شاره که مان ده بینم.

(هاوار ده کا) کیوه کان ! ده ریا کان ! ده شته کان ! سه حرا کان اخ لکی
شاره که مان وا شیمه هاتین .
(روشنا بی یه کی تیز شانوگه روشن ده کاته وه . ده نگی مندا لس کان
که ده لین (شیمه هاتین) دووپات ده بیته وه ، موسیقا یه کی شاد
بلادو ده بیته وه .

به رهه می هونه هری

شیعر - چیزوک - شانوگه هری - وینه

کاریکاتور و ... بو پیشه هنگ بنیتن .

قەلەمیکى جەربەزە

كەنارجى

ئەو ئەگەر چى وەكىو خەيام
بە يامى باڭكەوەتەنەن
تەگەبىخ خوا ،
دەستى شىعرى
تەگەبىخ داۋىتى بەرلىكى ،
شىعرى لوركا ،
شارى شىعرى
وەكىو شارى شىعرى نازم
دلگىر و ئاوهداڭ نەبۇو ،
تىنى و شى تىز نەبۇو وەك
شىعرى زمانى شىخ رەزار
بەلام دەھى وت
(ھىچ فېشەكى
دلى گەرمى
شا بازى شىعوم ناپىكى ،
دەستەكاشم هەلتى برم
لە بەر سامى تۈورە بۇونى
ھىچ پىا و كۆزۈ لۇولىدى چەكى .
كەنارجى شىعوم
بۇ، چى زىرى سولتان ھەديد
دلىپى ئا بىرۇو ئاتكى) .

تا له ژپنا بیو، قده مهکدی ئە و
سەر بەرزتر بیو له کوشکی سولتان .
بە نگری و شەی گەرمىن نەبەخشى
بە دلپ، سرى سەرمايداران .
زە برى ھەرەشە دېرى ھونرا وەی
دەزى ئا رەزۆوی خوي بى نەنوسى .
روزى له روزان
پشتى نەکرددە
سەنگرى خەلکى چەۋاسا وە و بىرسى
شەو كاتەي كوشتىيان
تا دەستى شل بیو
ھەر قەله مەکدەي بلند گەرتىسو
ھەر دەي روانىبە ئا سوپىكى دوور
بە خۇنىڭىشى
دەي نۇوسى سېي ھونرا وەي رۇو سور .
لە دواي خوى ھەر چى قەبىچى جىبە نە
شا بالى ھەللوى شىعىرىكىان نەکردد .
لە دواي خوى ھەر چى تارىكتانە
وېستىيان يەك تالى تىشكى سەرنجى بىرۇن نەمەد .
لە دواي خوى ھەر چى داوجى و تەلەمە
دەستىيان نەگەدىيە داۋىنى بىرى .
ھەمىشە گەشە ،
خورى بەستەلەك تا وېنى بىرى .

١٩٨٩/٧/٣٥

بژیوله‌گه رووی مه رگ دا

کاکه

من پیا ویکی چارده سالدم
له معدنه نیکی خللووزی شم دنیا به
روزی وا یه

با زده ساعت

پا زده عمر
وه بیلان به شوین نانه زگ دا
دیم و ده چم
کول ده کیشم
وه ک فیشکه شیته ده رچوو
هررا ده کدم به ناو زاری
تاریک
شیدار

خدفه و پر له سامی مه عده ن . . .

کریکارم

کریکاری چارده سالان له معدنه نیکی خللووزی
دل پر له زوو خاوی حیهان !

من پیا ویکی چارده سالدم
به هزاران هزار ناوی شم دنیا به
با نگم دیلن .

"هیوا"

بیژه ن

جام

با شا

مای

فرنا ندو

راجی و ناوی شم ، ناوی تو"

من لیسته بیکی جیها نی
له ناوی شو مروفانه
که له هدر چرکهی سه عاتا

سده جار ده من
سهر له سوی دینه وه ژین و
له ناو زاری دا پچرا وی تاری عمرزا
بو ژه می تیر پی ده که نن!

من هیوا م
فرندا ندوم
با شام!

با وکم روزبک
هر له و معدنه نهی که ثیستا
روئی به دهیان کول خملووز
له گهرووی دا ده کیشمہ ده ر
خنکا

له زیر هدره سی گل
هدره سی قور
خللووزی به رد!
من کوریکی، جارده سالهی کول کبشی معدنه نی خملووز
دا یکم جل شور
خوشک و برا جووکه کانه

بلیت، وردہ واله فروش
با وکم له زیر سه دان تون گل و خملووزی دا ته پیوی معدنه نی مردوو
دیم و ده روم
ده روم و دیم
پی داده نیم له جیگه پی کاشی با به
ووجان ده گرم هه ناسه سوار

لهو جیگا یا نهی با وکیشم را ده وه ستا
ت و زمی هه ناسکا نی

ده کرده گز دیواری سارد
دیواری بی کیا نی شیدار!

من کریکاری مه عده نم
که شیواره ده جمهوده مال

هدر و هک باوکم کرژ و سی هیز بوبی ده که مه
هه زار خه سال نا سبازی گبا شی بسزار و وهرمز بوبو له کارم ده بن.
شه و مه عده نم ده خاته بیر
قیزه هی مندا ل

شیشه هی کیو بربی مه عده نه و به میشکم دا ده رواته خوار
شلپه هی ئاوم لی ده بیشه

لافا وی خله و لی سدرسوو

له ششکه و تیکی چول و تار

هدر هاره یه که مه لی ده بی به هه ره سی

مه رگ هینه وی خه لوبوز و

بزه هی زه هرا وی خاوه ن کار!

خریکه و هک باوکم لی دی

مه عده ن لیم بوته رووچ کیش و به شوین نان دا

له گه ره ک و کولانه، شار

له حوش، مال

له سه ر سفره و

شنه نات له گرمه هی خدوی شهوا نهش دا

ئارام و ئوقره م لی ده بربی!

۸۹/۳/۳

حه سرهت

ذاخته خسامی

پیریت شدی و ت
به شندا زهی هدوی بدهار
شدم دلهی من داده گیری
که شهبتنم وا منالیک
— له سیبه ری سهوزترین داره کاجی سر رووی زه وی
دانیشته

کتیبی زه رد به دهسته و
حدیسی مار و دووبشك و
ثا وری چهه نتم شخوینی.

منال شبویت
دلی منیش
وه کچوله کهی بدر باران
باله تدبی پی شکده وی
که دا پیره م

پشت شه کاهه جربیو جربیوی بالنده کاشی نیو حدوشه و
به تهسبیحی وردی دهسته
داری سر جا کان ده ژمیری.

شهپول

دھنول دھنیداواپس

وا به هاره .

ئەری وەرزی سەوزى بەهار .

لە کازیوهی نیوھ روون و نیوھ تاری بەيانىك دا
سەر ھەلبىرى

تارمايى يەك

لە توبى سالا پۇوشى مۇدا

خو دەنۋىنى .

وەک شەپولى قورسى ما رىشك

كە دەم بە دەم

لە گەل زرمەتەپلەكانى ،

ھەنگاوى گورج و بىر تەكانى ئىمەتى نا و رېزەكان

بەرەو پېشدى و

بەرەو بىشدى !

وە رىبىا زىش پىيدەشتىكى

ئا وزىشمن !

لە پانايى پە شەپولىم، دەربىاكا نىش

وا تىوفان

ھەلىكىردوه و

جار لە گەل جار

سنگى، شەپول ئەنى، بە سنگى، كوشكى، خىزەلاندە

وا شەپول

كەف دەكات و سەر لە كەنارى رەلم ئەسوى .

لە نبو خاكى بىزۇنى ئەم وەرزە بارا نگرتۇھ دا

تۇوى دوستى و ھاوبەيما ئى

تا سېھىينى ،

كە وەرزى گەدمى بىر لە پېتى، دەستى ما نىدووھ

چەشنى، نە ما مىك ھەلدەچى

بە بەرزى سالى شورش و

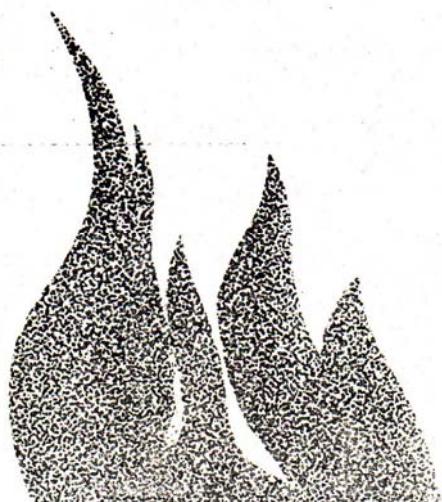
سەھرىشى رىزگار بۇونە .

گر

چنان

له زستا نیکی وا تنووش دا
ثا گردا نی دلی بهست
بو داری تهوری شه وینت
و والا ناکم
وه گوو به رهووی تفت و تالم
به بوللووی سوری گدش نه می
با لا ناکم.

○

کوورهی بیر ما ن
به هه ناسی به شخورا وان ...
جو شدرا وه
به گری ثا گری سوری ش و کووره به
لا جا نگ و رووی سور و سه،
له نیو خوشی و نازدا کبی
ثدا ونه هله لده پروکیننیں
کارنا کهن و
به " خودا پیدا و " نیو نراون !

ئەوانى قەت

تىنى ھەتا و لې نىداون .

ئا چى، دىكە لە بەرا مېھر

روومىتى، رەشدا گەراوى

بە تىپتى، ھەتا و سووتا وى

ئىمە رە نىجەر

بە ئاز خۇ ھەلتەش تىكىن

تەلپىن ئىمە ناسكىن و

دا دە تىشىن

ئىوهش بوما ن بىرھەم بىتن !

ئىدى ئەوانى

دەرروونتان خەلۈزۈزى رەدى

سارد و سەرە

چاڭ بىزان

دەرروونتى، ئىمە چەسا وە

ھموو كاتىك پىشكۇ و گىرە !

ئە خىل و زىر و تەلاتان

ئەقفل و قاسە و پولاتان

ئە زىندا نى شىشە بەند و

ئە دارى قامى، و تىلاتان

بەرا مېھر بە و گىرە سوورە

خۇ ناگىرن .

سدد هیندهي دی
له زورداری بیدا گون ،
روزیک هدر دی
له بدرام بهر
سری بلیندی شیمه دا
سر دا گون !

شیع‌رمان بۆ بینیرن

شیع‌ری خوتان یان شیع‌ری شاعیرانی تر.

نامه‌کانتان ، نه‌زه‌رو پیش‌نیارو ره‌خنه‌کانتان یارمه‌تی‌مان ده‌گا
که ”پیشه‌نگ“ هه‌رچی ده‌وله‌مه ندت‌ترو پاراوت‌به‌ره و پیش به‌رین.

بلی دلت چی تیدایه؟

شیوه

نارزیزه که م !
خونجه هی ساوای .

گه لاس وزینه که ده ورت ، هیشتا به حال قدله شیوه و به حال سمرت
و ده رنا وه .

هیچ با خهوان و گول چن و هیچ عاشقیک ،
دلی به رایی نهداوه دهست بُ چنین راکشی .

نارزیزه که م !
مملی پهز و بال نه کردووی نیتو هنیلانه هی
مه وای فرزین ،
هیشتا له سری نهداوی و همانه فرزیوی .
هیچ را وچی یه ک ،
هیشتا سیله هی تئی نه گرتووی .

نارزیزه که م !
که روله یه کن ساکاری .
هیشتا ده کراست نه درزیوی و ده به هارت نه برزیوی و هیشتا خوتت
نه ناسیوه .
تینی هیچ عه شقیک له لهشت نه گه زاوه و
هیچ نیگا یه ک نه له رزا ندروی .

نازیزه کم !

به لام دلت نیگه رانه و خه منیکی گه ورمه ت میوانه و
له هیلابهی چا وانت دا ،
کوتربی نیگات سرگه ردانه .

نازیزه کم !

کوتربی نیگات به دوای کنی دا سرگه ردانه ؟
بدو نیگایه سرگه ردانه ،

دوند و بن به ردی کام چبا و کانی و ئاوی کامه دول و دارستانی
[کامه ده شتت پشکنیوه ؟

بلن نیگات ویلی کنی يه و مهیلی کوئی يه و
کام نازیزی سه فه رکردووت به زیوه يه ؟

نازیزه کم !

له زیندانی قفل به ندی دله که ت دا - که هدر هیندهی لیمۆیه که -
چنهنده ها ناوات نیزراوه و چهند ناره زوو زیندانی يه و چهند ها
[راز بند کراوه ؟

دله بچکولانه کهی تتو ،

فورسایی شه و هه مو و خمه - که هیندهی قهندیل گرانه -
چون ده توانی ؟

ثا زیره که م !

نیگات لدنیگام ثالقینه و درگای دلت ،

به رووی من دا ئاواله که !

بلن دلت چی نیدا به ؟

بلن شدوا نه ،

ثه و کانه‌ی سرده که یته سر سریشی ته نیا بیت و نه سپی خه یا ل

إ هملت ده گری ،

بو کویت ده با ؟

بلن نیگات ویلی کی یه و مهیلی کویی یه و

کام ثا زیری سه فه رکردووت به زیریه یه و ؟

کامه خه مه دلت ده سمن ؟

ئەگەرييەكىنى

مەحنەتلىقىزىرى

شەوه زەنگە و
خور، زىندانى.

بە تاوانى خوشە ويستى
شەنھى بە يان خرا يە بەند،
گول برا يە پشت پەنجەرە،
قەفسى بۇ مەل دروست كرا و فريين قاچاخ . . .

زستان هات و سەھول بەندان ھەموو رووبارى داپوشى
تا دارستان ئاۋ نەبىنى و
سەۋەلانى با لاد نەكا
تا خورە ئاۋ، گورانى بۇ كويىستان نەلى.

كانيما و خنكا
تا مانگە شە و، عەكسى خوى تىدا نەبىنى و
سەرى لە بەر دانە هيىنى.

ده ریا گیرا

نا ماسی یه کان، بینه دیلی ماسی گر و
نا با زرگان، بیبته خاوه‌نی ده ریا .

له و دنیا پیچه وانه یه

گهنم بررسی یه و کانیا و تینوو.
شینسان، کولیه‌ی ده سکردی خویه‌تی و
نا زادیش نا و انباریکه
له دارتله‌لی قهراخ جاده، هملوا سراوه و
ژیان دیله .

ثای بو که سیک ژیان له دیلی رزگار کا !
کی بویره و به شهوه زه‌نگ، ریگا ده ببری؟

تو! تو ده توانی!

تو ده توانی و له ده ستت دی
خور له زیندان نازاد بکه‌ی
شهوی ناریک بکه‌یته روز
رووناکی له جیهان بهش که‌ی.
تو ده توانی و بیچگه له تو که‌س ناتوانی.
که‌گه ریهک بی!

تو ده توانی!

تو ده توانی و له ده ستت دی
خوش ویستی بکه‌یته یا سای سروشت و
شنه بکه‌یته هه ناسه بو گیانی گول
گول له پشت په نجهره ده ر بینی و
باخ به دیداری شاد بکه‌ی

قهقهه مس تیک دهی
فرین بو محل نازاد بکهی.
تو ده تواني و بیچگه له تو که مس ناتوانی.
شه گر یه ک بی!

تو ده تواني!
تو ده تواني و له ده سست دی
سه هول به ندان بکهیته ثا و
تا کو روپوار بکهینه به دارستان
تا همه میشه گورانی بو کویستان بلی
ثا سه وزه لانی تیر ثا و بی و بالا بکا.
تو ده تواني و بیچگه له تو که مس ناتوانی.
شه گر یه ک بی!

تو ده تواني!
تو ده تواني و له ده سست دی
قهوزه له سر کانیا و لادهی
تا مانگه شه و، عه کسی خوی تیدا ببینی و
سه ری له بدر دا بهینی.
تو ده تواني و بیچگه له تو که مس ناتوانی.
شه گر یه ک بی!

تو ده تواني!
تو ده تواني و له ده سست دی
له ده ریا توفان هه ستینی
هه موو ما سی یه کان یاخی کهی
چی که شتی یه نو قم کهی و
خاوهن ده ریا و ما سی گریش
بخنکینی.
تو ده تواني و بیچگه له تو که مس ناتوانی.
شه گر یه ک بی!

تو ده توانی!
 تو ده توانی و له ده ستت دی
 ئه و دنیا پیچه وانه یه ژیره و زیور که دی
 تاکوو گه نم
 بررسی نه بی و بررسی تیز کا
 تاکوو کانیا و تینوو نه بی و
 ئاوی زولال، به گه روئی تینوو دا بکا
 تاکو شینسان،
 کویله نه بی و ئازاد و به را بد بر بژی

تا ئازادی ئازاد بیت و
 ریان له دیلی رزگار بی.
 تو ده توانی و بیچگه له تو که س ناتوانی.
 ئه گهر یه ک بی!

ئهی ئوههی که هه رچی هه یه به شیرهی گیان دهی خولقینی و
 خوت بی بهشی!
 تو ده توانی و له ده ستت دی
 تینی ریان، وه بدر گیانی مردوو بینی!
 تو ده توانی گریان بکدی به پیکه نین!
 تو ده توانی دارستان پر شکوفه که دی!
 تو ده توانی به هار بینی و دنیا بکه یته گولستان!
 ئه گهر یه ک بی!
 ئه گهر یه ک بی!

من نامه وی

فیگوئه را ئا مدریج
ھیپا کردوویھ بە کوردى

من نامه وی
ماج بفروشن و
خوین بفروشن و
شنه بە بیان ، بکزدري .

من نامه وی
لە مال سرما نیشته جى بى و
لە كۈوچە ترس ،
چا وە کانیش پىلە قىن بن .

من نامه وی
لە لېودا راستى بەند بکرى و
لە سىندۇوقى پۇلابىندا ،

میلیون میلیون کۆما بکری و
ئازادیخواز ، له بەند دابن .

من نامه وى
لادیبیئى ئا وى نەبیت و
له کارخانە خوشى بمرى و
لە کاپە كاندا کازیوه ، نەبیندرى و
ما مۇستا کان له مەدرەسە پىچ نەگەنن .

من نامه وى
دا يك بىن عەتر و گۈلاو بىن و
ئەوين لە كپان بىستىندرى و
باوکە كاپىش ، بىن تۈوتىن بىن .

من نامه وى
سەرزە وى يە كان بە سەر سەرى خەلکا بەش كەن ،
لە دەرييا كان پاشايەتى دامەززىئىن ،
لە ئاسمان ئالا ھەلەن و
میداڭ لە سەر بەرگىان بىدروون .

من نامه وی

کوری من و کوری دایکه کانی دیکه ،
بچنه ریزه و له ریزه دا ،
تفهنج و مهرگ له شان که ن .

من نامه وی

که س به تفهنج ته قه بکا و
یان هیچ تفهنجیک ساز بکری .

من نامه وی

به نهیینی خوش بوی و
به نهیینی بیشه قسه و
به نهیینی، گوارانی بودلم بلیم .

من نامه وی

دهم بدروروون
کاتیک ده لیم :
"من نامه وی ! " .

خوشه ویستیت

سایه که ها وری صدیق کمانگر

سالار

خوشه ویستیت

بُون و بهرامه کامه عهتری لی دههات :
نهو گولانهی له خهلووزی زه وی روان
یان شهوانهی لهو دیو بارستایی دووکهـل
بهره و گزنهک بالا ده که ن ؟

تـو له شـهـونـمـیـ کـامـهـ گـولـ
به سـهـرـ شـهـمـ خـاـکـهـ دـاـ گـرـیـاـیـ ؟
چـاـوـهـ کـانـتـ بهـ شـوـینـ چـیـ دـاـ دـهـ گـهـرـانـ وـ
لـیـوـهـ کـانـتـ بـوـ کـامـ باـهـرـ دـهـ کـرـانـهـ وـهـ
کـهـ گـولـلهـیـ هـهـ مـوـ بـاـغـیـکـ لـهـ گـلـیـانـداـ دـهـ پـشـکـوـوـتنـ !

بـوـ جـ رـازـیـکـ
ترـپـهـیـ دـلـتـ لـهـ لـیـدانـ کـهـوتـ ؟

عاـشـقـانـتـ

پـهـرـهـیـ گـولـیـ شـهـونـمـ بهـ سـهـرـ دـاـ بـارـیـوـیـانـ
جـ بـیـگـرـدـ وـ دـلـپـاـکـانـهـ
هـهـلـوـهـ رـانـدـهـ سـهـرـ پـهـیـکـهـرـتـ .

هـهـ مـوـ سـالـیـ لـهـمـ رـوـزـهـ دـاـ
زـهـ وـیـ مـهـسـتـیـ عـهـ تـرـیـ تـوـیـهـ !

به هاری ۶۹

دیاری

نهروز

گولاله بچکولانه کم !
- که جوانتری له گشت گولی هم جیهانه -
نه روزه و منیش پیم خوش
بو جیزنانه ، دیاری یه کت بو بنیرم .
به لام دوورم ،
ده ستم ناگا لیت بپرسم :
" کام جیزنانه دلی بچکوله ت خوش ده کا " ،

بویه خوم ههلى ده بژیرم :
 ما چیک ، له گەل پیکەنینیک !
 با بزانى هیندەی هەموو ئەم جىهانە خوشم دەویسى .
 ماچ دە سپېرمە دەس پەپولە و
 پیکەنینیش
 دە سپېرمە پەرە سللىرىكە .

گۈلەلە بچىكولانە كم !
 ئەگەر پەپولە يەكتى دى
 كە خەرىيەك بېشىتە سەر گولى رووت
 بزانە ئە و پەپولە يە ، من ناردووەمە .
 ماچە كەمىلى بىستىنە و ماچى بىكە .
 دلنيا بە ! ماچە كە توش دە گاتە من .

ئەگەر پەرە سللىرىكە يە ك
 هات وفرى بە سەرسەرتا و جريواندى
 بزانە پیکەنینىكەت پیشىكەش دە كا .
 توش بە رووى دا پیكەنە و
 دلنيا بە !
 پیكەنینىت دە گاتە من .

له شعره کانی سهیام

بۇنيليسون ماندىلا

لدو سللولو
کېپو سارد و تارىكەوە ،
لدو سللولو وە كە هەر دەم
دەھى بە گۈز دىوارى دا ،
خەرىكى رەوت و ئازۇنى ،
— لەو سەر زەمىنە وشكاروی تىبرورە وە —
بەرەو دەربىای روونە، دىرىپىن .

دەتوانن لاقت زنجىر كەن
بەلام ئا با بىرى توپا ن پە، دىيل دەكىرى ؟
بەلى ،
ئەگەر لەپى كەوى ،
بى دەنگ بېپى ،
ئەو كات پىپويستيان بە زنجىر كەرنى تو نابى ؟

چرىكىدى تو
لە هەر سىنەيدىك دەرتىا يە
مەگەر سىنەيدىكى ئاوبىنە - ئاسا بى .

سېل نارەواى كرد، بىجاى كرد ،
وا هىرشى هيئنا يە سەر سى، يەكانت !
لە خورا خوى ماندۇو دەكىا !
چونكۇ ئا خىر
سى يەكانى، منىش بە تو دەكىا .

ئا خیز

لە شیعرە کاتى بىل بورن

دوبىنى دەرپا
پا خى ببۇ
ھەر كۆي ئەچوو
پوخت و خا وين
دەي مالى

ئەمرو دەرپا
قورس ،
مەندە و
گەش ،
لە هو مىدى
ئە و توفا نەي
دەي هيئى .

سېھى - دوو سېھى
دەگەرىتە وە
ھەم دىسان
بە ھېزىكى
سەر لە نۇي

ھەر سەخەرە يەك
رسى بى بىگرى
تا ئوقىبا نووس
پوخت و خا وين
دەي مالى

بُو؟

له گورا نی یه کانی تریسی چا پمن

بو برسیه تی ؟

کاتیک خوراک

هینده یه رهسا بی هه مومو عالم بکا !

بو ته نیابی ؟

کاتیک شیمه هینده زورن !

بوچ به مووشک ده لین پاریزه ری سولج ؟

له حالیک دا سیلمی له کوشتار گرتوه ؟

بو چی ڙنک

هیشتا

تمنات له مالی خویدا

له ڙینی خاترجم نیه ؟

عشق نه فرهته

شور ٿا شتپ، به

نه، شهري یهو

ثیمهش هه مومان ٿا زداين !!

بدلام ده بی کهسا نیک جوا بدہره وہ بن

ها

کا روژیکی وا گدیشت

کهسا نیک هه ن

له نبو هه مومو سوچی و بهلام کاندا هدر

له شوین حقیقت ده گهرين

بهلام ده بی کهسا نیک جوا بدہره وہ بن

ها کا روژیکیوا گدیشت :

شدو کا شدی کوپر چاو پیچه کهی داده مالی

ئهو کا شدی لال زمانی بو راستی ده پڙی

فدریکو گارسیا لورکا

ریبیوار

.....

سورای ره وه یدک ئەسپى رەش
نالى ئەسپەكا نىشىان رەش !
كەللەي سەريان
لە جىاتى مىشك
ھەر قورقۇشمى تىدا يە وېسى
لە سەر رىبيان

تارىكا نىكى خەست و لىق
ترس و خوفى گىزەلۈوكى
مال وېران كەرى زېخ و چەو
دەخولقىين

...

.....

ئەى شارە كوجەرە كا نى ئىسپا نيا
ئەوا هاتن ، گاردى سىپىل
روشنا يى سوزىت دا پوشە !

ئەوا هاتن
ئاڭر بە دەست
خۇون و ئاوات ،
تەرچىك و رووت

دەسۋوتى

بۇوهتە خولەميش

" روزا " ، كچولىي " گامبورىپوس "
لە بەر دەركاى مالەكىدا
دەنالىنى

ھەر دوو مەمكىان بىرسۇد و
لە بەر دەميا
بە سەر سىنى يەكەمە
كچانى تىر

بەلكەيان پەريشا نى با

له نیو هه وا بدک که کوله سوره کانی با رهوت
ته قیونه و

• • • •

.....

نهمه بـشـيـكـله شـيـرـيـكـه لـورـكـاي لـهـسـرـ ئـيـعـادـاـمـ كـراـ!

لله نیوہ شدی ۱۹ مانگی ٹووت (ئا بی ۱۹۳۶) ولہ سرہ نجا می

موحاکہ مہینہ کے نئے وادا :

- داده‌ی، ئا غای سورکا، بی زه‌حمدت به کورتی ئەم شیعرەم
، سەعنە بىك !

"بالدس" ، فدرما نداری رژیمی "فرا نکو" یهوله گدل لورکای زیندا نی قسه ده کا . لورکا ، له میشکی خویدا به شوین جوابیک دا ده گدرب و نابینیته وه .

"بالدس" دهلي:

- دهنهوي من خوم مه عنای بکم؟...له و شیعره دا، قسه لنه
شاریکه که خدلکه کدی قهره جن. گاردي سیویل دیت و شه و شاره نالان
دهه کا و هرجي ده که ویته بهر دهه ستی، ده کوژي و ده بري و مه علوبو ميش نیمه
پیوچی؟ شا غای لورکا، شدم کاره مه عنای جبه؟

لورکا : ئەوھ شارىكى خىالى يە، ئا غاي فەرمادار .

بالدس : منیش هدر مه بستم شده و یه نا غای لورکا ! ... شاریکی
خدیالی ! که خوتان هرگز شو شتا نهی با سی ده کدن نه تا ندیبوه !
... ژنیکی قدره ج ، له بمر ده رگای مالمه کهیدا ده نالینی مه مکیان
بریووه و له سر سینی یه ک دایان نا ووه ... گاردي سیویل شه مدی
کفرد ووه ! ... خدیالیکی سی شه ساس !

- شیعر هد میشه با سی حقیقه تیکی رووت ناکا، ئاغای
ندرماندار، بىلکوو ...

بالدس، هدر دوو مشتی به سر میزه که دا کوتا و گورا ندي
- بلکه و گوما ده کا!

- ئا غای فدرماندار ، من بدم شیعره و یستوومه ئەو ترسە
بەدیان بکەم کە خەلکى فەقیر و هەزار خەلکى قەرەج ، ژنان ،
پیاوان ، مەندالان ، دەتاسینە :

- ئىوه بىم جۇرۇ دۇر و دەلەسەپە تىسىدۇست دوکەن!

که و کارگرہ بیسی وادی لدو بدری سانگرہ کانوونه تقدیم لی
ده کا، لد به کیکی و گوتو با شتره! من ٹھکر ڈوانه بکرم، سه
ئیختیرا موده تیربارانیاں ده که م. بلام کدی و گوتو، بے
کیف و لمزه تونه ده کوئم!

پاشان فدرماندار، روده کاته به کریگیرا و یکی به ندوی
فونسکا "که لهوی را وستاوه" ده لی :

- کویکره فونسے‌کا، با شه‌مش بخویشمده وه
 " من برای هدموا نم، به لام زور بزارم لهو کسدی کـه ،
 جونکه نیشتمنه کدی وه کـه ر و کوبیر خوش ده‌وی ، خوی به خودای
 بیرون‌ای تا سیونا لیستی رووت داده نـی . من ئیسپا نیا م خوش ده‌وی
 به ره‌گ و پیستمده وه ، به لام پیش هـمو و شتیک ئـهـلـی سـرـاـسـهـرـی
 دنـنـاـ و برـای هـدمـواـ نـهـ .

لورکا - ئىمرا !

... بـلام من ، سـرگورـذ بالـدس ، ... شـانـازـى دـهـكـم كـه
شـهـوهـبـم كـه تو پـبـى دـهـلـبـى "ناـسيـونـالـيـسـتـى روـوتـ" !
باـهـمـش بـخـوـينـمـهـ ، فـونـسـكـا ، كـويـگـرـهـ :

” دوو کەس بە لیواری چومیکدا دەرۇن . يەكىكىان دەولەمە -
 ندە ، شۇھى تربىان فەقىبىو . دەولەمەندە كە دەلى : ئاي جەند
 كەشتى يەكى جوانە بە سەر ئاۋەكەوە ! تەمەشا شەم كەولە -
 زە مېھقە جوانانى لیوارى سەراسر دا بوشىبە ! بىاوه فەقىرە كە
 دەلى : من برسىمە ، هېچ نا بىتىم ! من برسىمە !
 روزىكە برسىمەتى لە دەنیا دا ئاسەوارى نەمەتىنى ،
 گەورەتىرىن شکوفا نەھەر رووحى ، كەستۇرانى بە خەيالى ،
 بەشەرىيەت دا بى ، روودە دا ، محالە بتوانى بلى ، روزىكە
 شە شورشە گەورە يە روودە دا ، ج شادى يەكى جار گەرۋە
 سىك دە !

پیش خویندته و هی ثدوه بو فوئسه کا ، بالدس روده کا تمهو لورکا و
دلی :

- با شه لورکا، چند کهست بهم جوره فریو داوه؟ ... چند
کهست به دیه خت کردوه؟ وئا وا وەعدهی دروی شورشت پی داون؟ بـه و
بـونه و چند کـسیان مردوون، یـان ده مـون؟ لورکا جـوا سـی نـه دـایـوه.
سـه رـگـورـد - فـدرـما نـداـسـاـلـدـسـ، هـسـتاـ وـ گـوـشـ:

- کارسیالورکا ! من، تو به بوندی شم خدیانه تدوه که به نیشتمنت کردوه، تا انبارده کدم ! تا انبار ده رحمق به چینی خوت و هه مورو شو که ساندی که فریبوت داون.

فدرما ندار راستی دهکرد. لورکا، ده رحوق به چینی خشونتی و انسان را بربو. ثا خر شو له خانه وا دده کی دادوله مهندی دی دالسه دایک بیبو، سالی ۱۸۹۹، له دیبی "فوونته وا گدروس" له شیمالی شرقی شعایر گمراها دای گیمسا نبا.

فدرما ندار دریزه‌ی دا :

ـ حوكىمى تو شده‌یه که ئىتىر لە مەمەد داوه هېچ نەنۇسى ؟

لوركا بە دەنگىكى هيواش پرسىيەو :

ـ ئىتىر قەت نەنۇسى ؟!

ـ بەلى قەت نەنۇسى!

ـ مردىنم بى خوشترە لەعە.

پېت خوشە لۆتەفيكى وات دەرەحق بىكم ؟

ـ مردىنم بى خوشترە !

فدرما ندار، تاوبىك فەرىرى كەردىم و پاشان گوتى :

ـ باشە ...

پاشان، بە پەلە شتىكى لە سەر كاغەزىك نۇسى و رووي كردى
فونسەكىا :

ـ فونسەكىا، ئەمە دەستوورى كەتىيى منه ! جى بە جى كە !

شەمە هەمو موحاكەمە لوركا بۇو ! لوركا نىيە شەۋى ئەم
شەوه بە دەستى "فونسەكىا" ئىيىدا م كرا .

لە ماوەي ۳۷ سال زىيانى كورتى دا، لوركا، كەلەك شىعىرى
گەش و ناسكى، سەبارەت بە قۇولتىرىن ھەستى ئىنسانى نۇوسىنى،
"شايى خوبىن" و "شىنى ئىيگەن سىو" ، "گورا نى ئاوى دەرىسا" و
گەلەك شىعىرى تر كە كەردىم ئىستېرە بەكى گەشى شىعى ، نىك ھەمر
لە ئىسپا نيا، بەلكوو لە جىهان دا .

لوركا، سالى ۱۹۴۶، لە سەرەتاي شەرى نىيە خوبىي ئىسپا نيا دا
ئىيىدا م كرا . بەلام ھەر وەك لەم كورتە - سەسرەتە يە و دىارە،
بەكىك بۇو لە قارە ما نانى شەو خەباتە لە دۈزى سەتم گەھرى
سەرمایەدارى .

ئا ياخىنى كەيىكار لە ئىسپا نيا، كە ئىستابە كومەلى ۸-۷
مېليونى ئىعتساب دەكما و باش ئەو شىكتەش ئاواپەنجا سالىدە،
قارە ما نانە لە دۈزى دىكتاتورى سەرمایە لەو ولاتە خەبات دەكما،
ئا ياخى دا وينى خوبىدا لوركا بەكى تر، كەشم جارە روشتر لە
پېشىو، بەكسەر لە دۈزى شىزا مى سەرچا مەيىھەمەمەنەت و
مەحروومىيەتەكان ھەستى، بەزورىدە دەكما ؟

---

* بۇ نۇوسىنى ئەم بەسەرەتە، لە بىرە وەرىيەكىنى "فونسەكىا" ،
جەللادى لوركا كە لە سەرەتاي كومەلە - شىعىرىكى، تەرجمەمە كرا و بە
فارسى دا ھاتوھ، كەلەك وەرگىرا وە

نامه‌ی دایکیک

گله‌لورز و پیشه‌من

کوربه نه خشیته‌کم ! با له سوزی دلم بوت بدوم، سوزی ئەو
دلەی کە له تاسی دووریتا شپول دەدا، سوزی ئەو دلەی کە
تا مە زروی تریقە بې، گردەکەتە سوزی ئەو دلەی کە له ھەلچوونسا
بە قەد بى لاي خوش و بىستى بىرۇز دەرۋا و بەرۇزترىن لۇوتىكى چىا كان
بو بىنېنى لرفە لرفە، سەر ھەلە بىرۇن، سوزی ئەو دلەی کە بى سو
رۇزگارى لىدەدا . رۇزگارى له دەس ئەم نېزا مە جەپەلەي سەرمابە-
دارى، له دەس كوت و بەندى كۈيلەتى ئىنسان.

ئازىزە دل بىجىكىلەكەم ! راستە له نىوان من و تو دا - دايىك
و كورپەدا - مۇدا يىك خولقا وە كە شەڭدەر روژىكەلە رۇزان لە
ئىزىكەوە با وەشى خوش و بىستىم بىو با لا خنجىلانەكەت ئا وەلا بىكەم،
نا مويىلى بىكەي، له وانەيە هيشتا نىگاى باك و بى گەردت بىدە
نىگاى منى دايىكترا نە هاشى و شەناتەت له ئا و كورى ھا و سالانى
وەك خوت جا و گەش دا نەزانى له دايىه و بابە بىدوسى، راستە، بەلى
راستە، سەرددە مىكى بى، رەزابە، سەرددە مىكى، وايە كە من له دوورە وە
ھەستى تا مەززوپ خوم بىو بىستىنى تریقە شىرىتەكەت له توپى-
ئا مەيدىكى توقلى، دا بى توپى جەڭر كوشەم دەپىچەمە وە . دەس-
ئازىزەكەم، وەرە ساتى، وجانى، گوي بىگە بى سوزى دلم، دايىكت
دا يىك، بىشەمەرگەت !

بەرخولە ئازىزەكەم ! من نازانم ئەو مەنالە دلىپاكاندى كە
ها و شەھەنى تون و ھەمو روژى بەم روزگارە ھا و كاپەتن، كىن
و ناوابان چىه و تو بى چە ئا ويک با ئىكيا ن دەكەي. ئاسو ! ھىوا،
گەزىزە، شلىر، نازانم، نازانم كوفت و گوكانتان تۆران و ئاشت
بۇونەوە كانتان، له سەر چىن. نازانم كامەنتان لەوى تىر كايىھى
منا لاندە زىياتر دەزانى، نازانم ئىچىساى بى غەلل و غەش و هيشتا
ئا ويىنە رق و قىيى ئەبۇوتان له توبى كام و شاندا دەپشكۈن.
كوربه ڇىكەلانەكەم ! جاوم لېتە بە جاوى بىر جاوم لېتە، وەك

گوله باغ، وهک وهندوش، وهکووما مز هه مزو روزی له گدل پولیک
 منالی چا و گدش و رووم سووک کا به دهکهی. گشت رفیقد کانت
 ده نام، ندک وهک تو ناو بشیان بزا نم و وهک تو له ده رگهای
 ماله کانیان چووبمه ژور و هات وجوم کردی، بهلام دهیان
 نام. زوربیدی هدره زوریان له ناو دله بچکوله کانیان دا رقیکی
 پیروز خربکه گدرا ده بست. رقیکی پاک نازان ده رحق به چی
 به کم، نازان بو وايد. بهلام زور خوزیا به بی گهردی داشه
 هه عسوومه کانیان - ده خنکیندری حذیان له سپیران و خوشی به،
 حذیان له پوشکی جوان و گممش وهک کراس و پا نتولی
 منالی حاجی به دهوله منده کهی گهره کم، شو بهره، حذیان له
 سواری شوارانه ما شینه، وهک، ما شینی شو مناله بچکواه کهی هه
 بهیانی و نیوه رو پی، ده چیته وه مهدره سه. من ناوی نازانم ویو
 ده بیان، حذیان له خوارده مهندی خوش و شریین، بدرویترینی،
 قهنتادیه کهی ناو بازاره، حذیان له چوونه پارک و جوانه له
 ناو چیمن و گولزا را تلاوتلیته، حذیان له باوهشی گهرمی دایک
 و محبدتی باوهک، شو باوهکی که هدرگیز به حمساوه بی نهیان
 بینیوه، حذیان له چبروکی شیرین و سیری کارتونی، تلویزیونه،
 بدلیم! حذیان له زور شتی تری لدو چشندیه، شو حذانه که
 وهک ناواتی دوور دهست له ناو دلیانا نوقم دهی و پی ناگن.
 گیانی دایه! ره فیقد کانت ده نام، خوش ده وین. شگذر بلیم
 به قدت تو خوش ده وین لیم زویر نهی، من و باوهک ده مندوی
 خوش ویستی خومان به سرتان دا بده بکسی. شگذر پرسیان له
 کوین دایه و با به، بلی، چوون، چوون به شوین خوش ویستی، دا چوون
 برسیان کهی دینه وه، بلی؛ ها کا بینت به چه پکد گوله، خوش ویستی -
 بده که راهه، خوش ویستی، بک که له گیان، شار ده گردی، هه مزو
 جاوه کان بریسکهی خوش ویستی، ده ده ن . گری خوش ویستی، ده گه رینه
 هه مزو دلیک، هیج منالیک حذه کانی ناخنکین. هیج دا یکنی
 تا مزروی بیننی کوربیده کهی نابی . هه مزو باوهشی شنید سفا و
 میهره با نی، ده پیزینه .

دهی ئازیزه رwoo گدش کم ، چاوه کانت ماج ده کدم ، چاوه کانتان
 ماج ده کدم ، ده بی بکدنه، بی بکدنه . با تریقدی فاقای بی
 گه ردتانا ببیسم . شدی روله خوش ویستی کام ! به مزتنی
 خوش ویستی، دایکیک، تا مزروو له ئامزتنا ده گرم .

بەھار

لە سەر كلاسي دەرسى ئىنىشا ، شىوا ئىنىشا بەھارى يەكىدى خىوى دەخويىندە وە :

- "بە من بەھار چاوه کانى دەسى شىن بى وەکۇو دەربىا ، وەکۇو چاوه کانى شىركۈي بىرا م . بە من بەھار بزەمى لە سەرلىسو ناتەرى ، ھەمېشە بى دەكەنى وەکۇو سەوزى فروشە پېرەك . ھەمەي شەوبىر شەقما . بە من بەھار بىرچەڭ كانى زەرد و درېز لە گىمەل شەنى بەيان دىيئە سەما و رادەزىن وەکۇو بىرچە جوانەكاكانى بۇورە كوبىرا م . ئەمما بەھار وەکۇو شىركۈي بىرا م بە پېرىشكى ، خومبىار وە لاقى فەلەج تەبۇوە . وەکۇو ما مە پېرەي شەوبىر شەقما رەنھى كار و خەمى گرا نى بىشى كۆم تەكىرددە وو ، وەکۇو بۇورە كوبىرا م دەستە سېي و جوانەكاكانى وەبەر چەرخى كارگاى پا رېچە چىنин شەكەوتتۇوە ..."

ما موستاكە دلى پەر بۇو ئىنىشاڭدى پى بىرى ، گۇتى :

- "شىوا بىردا نىشە بەھار بى گومان دەسى وەکۇو دلى تو بىسى ژيا نى خوش و جوان و بى خەمى بىو هەموو كەس بوى ."

زیندان

له قوژینی رهش ترین زیندانی تهد و شی داری چهندین ساله ما
پشت به دیواری رهق و روو له ده رگای پولا هلتروشکا بیووم
به دوو چاوی سووتیه نهاری رهش ترین یاسای دزیوی ری گرانی
زیانم له سختایی سمتی و گرانایی ده رگای زیندانه کهم راما
بیووم.

له نیو چفت و بهستی بهرد و پولای شدم ژووژه هدناسه سوا رو
تنهنگ و تاریکه دا ، چله کیا به کمی کزه بالای لا زهرد و سمه زم
کدیج و خوار سمری ده رهینا وه . پیش کوهی به ناهومیدی
نیگای دهس کورتی چاوه رویوه کام له درزی ده رگا بگیرمه وه ،
به چاوی سوزی هاش ده نگ ، گوتی :
"- من به هارم ! "

به هار ! له دلی خوم دا گوتم سهیره ، باشه به هار جون وا !
شه مما شدو به نیگای سوزی ههرو وا شدوا و بالای کزی بمه ره و
رووننا کایی درزی ده رگا هله ده کیشا

" من به هارم . له رسی ژیانده هاتووم . ریگای زیان ، ریگای
گدشه و هلدان ، به دیواری پولا بهستی هیچ زیندانه ک پیش
ناگیری . ریگای زیان به تنهنگ و تال و تاریک کردنی دنیای به ر
چا و مان ئاسوی روومنی ون ناکری . "

شدو جار به چیه هاته بن گویم :

- " توش دلی پیر به هاری ژیانیست و زیندان به گیانی سوزی تو ش
ناویسی ! "

شدو هر دهی گوتیا نازاتم ههرو من له خوم بیووم به دوو
ده نگیگ له گویم دا ده هات ده جوو !
- " نه مرو با شتره له دویسی ، دویسی له پیری
زیندان به هیوا سوزه کانی شمه ناویسی . "

گولدان

له که لاهه کهی پشم‌لان هبیوا و هیرو پووکهی توپیکم ته قبیل
به نهقه نهق ددهیناوه . پیکدهه شهدوان ، بی دهکه من و جارجار
دهستیان به قمده بالای یدک پتر هله‌لد ههیناوه .
له بیچیکی کولان پوور ئایشی یا ان تووش بوو ، له ترسان همه
دووک ، دهس به جی بزه و مەزهی چا وو قسمی قدیسی یا ان لئه ده
دا قووت داوه .

- باشه غذزه بینه نه بو کوبی دهمن ! ئوش جار ئیبوه مالملان
ویران دهکدن یا ان دیسان شەجهلتان هستاوه !
هیرو له ترسی وەی ندکا پوور ئایشی بیوکه کهی یا ان بی جى
بیلی ، زوو به زوری پی کەنی و وتسی :

- نا بیوول ئایس جیان ، له توب بالاندکهی پا لهکهدا ، هه مسوو
ھه مسوو گولدا ندکا نمان له گەل پەنچە لەکەی ژوولی شکان . جا ، جا
ئەو بیوکه زەل و و جوانه مان بو گولدا نی پلەتقالەکەی بەل
پەنچە لەکەی ههیناوه ، بو ، بو ...

ھبیوا هیزیکی هاتی بە تەتە پىدرى يە ناو قسىکانى هیرو
و وتسی :

- " ج چا و ، چا و بیوور ئایشی ، هەر ، هەر دەلی بى پىرتەقالە
چکولەکەی ئىيمە دروست كراوه . "

چاپی که و تئیکی کورت له گهله مه سئولی کوری نه واری کانون

رهنگه تا ثیستا به شیک یا نه مو به رهه مه کانی کوری نه واری کانونستان به دهست گهیشتی یا نه هر نه تان دیتین و نه تان ببستین. بهلام به هر حال بو ناساندنی ئه م کوره و به رهه مه کانی پیشه نگ به پیویستی زانی وت و ویژیک له گهله هاوری خالد رحیمی شندامی ههیئه تی هرگه زی و مه سئولی ئه م کوره بکا و خوینه رانی خوی هه ر چند به کورتیش لام به شه له هلسورو انسی هونه ری ها وریسانی ئه م کوره ئاگدار بکا و ثیستا لام ژماره یه دا ئه م وت و ویژه ده خویننه وه .

پرسیار : ها وری خالد داوات لی ده کهین بوما ن باس بکه کوری نه واری کانون
کهی و به پسی کام پیویستی پیک هات ؟

وه لام : کانونی هونه ر و شده ببیاتی کریکاری هه ر وه ک له نیوه که شی ده که وی نوینه ری گهرا یشی کریکاری یه له هونه ردا . ئه م گهرا یشی بو ئه وهی هیزیکی به رجا و به رانبه ر به گهرا یشی مه زهه بی ، ناسیونالیست ، سوسیال دیموکراتیک و به گشتی گهرا یشی غهیره کریکاری یه کان بی ، ده بی به رهه مه کانی له راده یه کی به رین دا به ریته نیو ریزی میلیونی جه ماوه ری کریکار . بهم بونه وه هه ر له سه ره تای داممه زرانی کانوونه وه ، به ریوه به رانی کانوون به شوین دوزینه وهی ئه و ریگا یانه وه بون که بهم مه به ستنه مان بگه یه نی و دیاره یه کیک له ریگا با شه کانیش تومار کردنی نه وار و بلاو - کردنی وهی نه وار بیو . بهلام به داخوه له هه وه له وه ئه م ریگایه تا سیه مین کوبونه وهی گشتی ، که مانگی ره شه مهی سالی ۱۳۶۵ به ریوه چوو ، باش به ده ستمه وه گیرا .

پرسیار : له وکاته وه تا ثیستا به رهه مه کانتان گهیشته وه چند نه وار و شه و مه دانا نهی که کاریان تیدا کراوه کاما نه ؟

وه لام : ئه م کوره تا ثیستا ۲۷ نه واری بلاو کردوه ته وه که بریتی بون له شانوگهه ری رادیویی ، شیعر ، سروود و گورانی و کورته چیروک و هه رووه ها سنا ریویه کی فیلیم .

پیشہ نگ

زور بهی شد و بر رهه مانهی تا نیستا بلاو کرانه و به رهه می ها و رسایانی کانوون بسووه
یان هی که سانیکی دیکه بسووه که به رهه مد کانیان به به رهه می کریکاری و شورشگیر
ده زمیردری. به لام چند به رهه می نووسه رانی ناسرا وی دنیا شمان بلاو کردوه ته وه .

پرسیار: ثگهار دهکری به کورتی ناوه روکی شم به رهه مانه شمان یو یاس سکه.

وه لام : راسته که ی شمه بو من کاریکی ناسان نیه . هه ر وه ک باس کرد ثیمه تائیستا
۲۷ نه وارمان بلاو کردوه ته و که ژماره یه کی زور شیعر و شاتونگه رسی کورت و دریز و
گورانی و سروود و شتنی تری تیدا بوبه . هه گهر کلاؤ خوتان بکه نه قازی قسمه کردن له
سر ناوه روکی هه موه ژه مانه کاریکی سه خته . به لام هه گهر سه ختم لی نه گرن هیندیک
شتنی گشتی لمباره و ده لیم و هیوادارم خوینه رانی پیشه نگ نه واره کان وه ده است
خون و گوپیان بدنه نی و خوبیان له ناوه روکه که بیان ئاگا دار بن :

نا وه روکی هه سلی ا شانوگه ری یه کان خه بات و ته نگ و چله مه تاییمه کانی
کریکارانه . هم شانوگه ری یانه به کدلك و رگرن له ته جره به و ده سکه و ته کانی
کریکارانی شیران و کورdestan نووسراون . که م بیونی نان بو جه ماوه ری به رینی خدلک .
نارادی زینداناپی سیاسی ، په یوه ندی خدلک له گل پیشمهرگه کومله ، خه باتی
ژنان ، خولقینه ری و لیها توویسی یه کانی جه ماوه ری خدلک به رانبه ر به و گیبر و گرفتاره
که شیداره کان بیوان ده هینه پیش ، مه سله یه مندان و شتی لهم چه شنه به شیک
له و با به تانه ن که شانوگه ری یه کانی شیمه لیبیان ده دوین . هله بلهت هه قول در او وه شه
مه سله اانه له روانگهی کریکار و به رزه وه ندی چینی کریکاره و چا ویان لی بکری .

شیعره کانیش بهشی هده ره زوریا ن له مسسه له کانی کریکاران ده دوین. شم شیعره انه خوبیان نا وینه یه کن که ده کری بزانی خه بات و زیان و هست و ناوات و نامانجسی کریکاران چه نده ره نگی نیدا داونه وه تا راست و دروی ئیددیعاوی چه ره یانیک که دله لی خه ریکه مسسه له کریکاران له قالبی هونه ردا با س ده کا ده رکه وی. شیعره کان هه ره وه ها له روانگه دی کریکاریکی و شیاره وه که مسسه له توبیزه کانی تری جامیعه شی بو مسسه له یه، له سه ره مسسه له کومه لایه تی یه کان ده دوی. به شیک له شیعره کان وه رگیر - را وی شیعری شا غیرانی یه نا و بانگی جیهانی، شیعری فولکلوریکی کریکاری و شیعری تاعیرانی شیرانی وک "احمد شاملو" یه.

له سرووده کانیش دا بیچگه له بهره مه کانی ها ورسیانی کانوون وه رگی—ردرادوی سرووده کانی کریکارانی جیهان و سروودی ئیعنتیرا زی شورشگیرانه وه به رچا و ده که وی. دوو کورته چیروکی کریکاری و سناریویه کی فیلمیش بنه نیوی "نمک زین" لە واره کاندا ھمیه که له پیشه نگه کاندا باسیان کرا وه.

راسته کی بسیم لهو زیاتر بر ناکا هم میو برد و همه کامن له بسیر نیه . لیکد انسوه و لیکولینه و هونه رسی شم به رهه ما نهش لیره دا ناگونجی و با بمینیت سوه بسو و ختنی تر .

پرسیار : به رنامه‌ی کاری داها تووتان چیه و ده تا نه‌وی له سه‌ر چی کار بکنه؟

وه لام : دیاره شم کوره به میزانیک ده توانی هه لسوورا وسی که به رهه‌سی خولقاو یان وه رگیردرا وی کریکاری و شورشگیری له بردہ ست دا بی . به ته ماین به ده ربریتی نه زه ر و هینانه گوری هیندیک پرسیار ها وریانی نووسه ر وه رگیرمان ، چ به شیوه‌ی هینانه گوری سووژه وچ به شیوه‌ی ناساندنی به رهه‌منی هونه‌ری و شده بی بو وه رگی ران ، یاریده بدهین .

سه باره ت به کارگردانی ، دهور گیران ، تومار کردن و ... به ته ماین بو باشتـر کردنی که یفیه‌تیان هیندیک هنگاو هلگرین . که وا بی تا ئه و جیگایی هـلـنـدـهـرـ گه ریته وه سه‌ر کاری داها توومان من لیره هه ده توانم له هه موو نووسه ران و شاعران و هونه‌رمه‌ندانیک که به رهه‌مه کانیان مهربوونه به ژیان و خهبات و ئیعتیـ رازـیـ کریکاران و خهباتی شورشگیرانه ، داوا بکم که به رهه‌مه کانیانمان بو بنیرن تا ئیمه بو هه لیـزـرـدـنـیـ بـهـرـهـمـیـ شـورـشـگـیرـانـهـ وـ هـیـوـبـخـشـ وـ ئـهـ وـ بـهـرـهـمـانـهـ بـاـسـیـ خـهـبـاتـیـ کـرـیـکـارـانـ لـهـ دـرـیـ نـابـهـرـاـبـرـیـ وـ ...ـ دـهـ گـهـنـ ،ـ دـهـ سـتـیـکـیـ نـاـوـالـهـ تـرـمـانـ هـهـبـیـ وـ بـاشـتـرـیـنـ بـهـرـهـمـهـ کـانـ هـهـلـیـزـیـشـ وـ کـارـیـانـ لـهـ سـرـ بـکـدـیـنـ وـ بـهـ نـهـوارـ بـلـاوـیـانـ کـهـ یـنـهـ وـهـ .

پرسیار : به رهه‌مه کانتان چون بلاو ده کنه وه و چون که لکی لی وه رده گیری؟

وه لام : ئیمه هه ول ده دین به رهه‌مه کانمان به برین ترن شیوه بلاو بیته وه . ده نگی شورشی ثیران و ده نگی حیزبی کومونیستی ثیران ، تا ئیستا به رهه‌مه کانی ئیمه‌یان بلاو کردوه ته وه و شه مه باشترين وه سیله‌ی شیمه بیوه بو گه یاندنی به رهه‌مه کانمان به جه ما وری کریکار و زه حمه تکیش . له ریگای جورا وجوری تریشه وه هـهـلـمـانـ دـاـوـهـ به رهه‌مه کانمان بگانه ده ست شه و که سانه خوازیاره هونه‌ری کارگه‌رین . سی هـرـکـزـیـ دـهـ رـهـ وـهـ وـ لـاـتـیـ کـانـنـوـنـ هـهـیـهـ کـهـ بـهـرـهـمـهـ کـانـیـ ئـیـمـهـ یـانـ بـهـ دـهـ ستـ دـاـ گـاـ وـ بـلـاوـیـانـ دـهـ کـهـ نـهـ وـهـ . بـیـجـگـهـ لـهـ وـهـ هـمـ هـاـ وـرـیـانـیـ پـیـشـمـهـ رـگـهـ کـوـمـهـلـ وـ هـهـ هـونـهـ دـوـسـتـانـیـکـیـ دـیـکـهـ شـ کـهـ دـاـوـتـهـ بـانـهـ یـارـمـهـ تـیـمـانـ دـهـ دـهـنـ ،ـ بـهـرـهـمـهـ کـانـمـانـ دـهـ گـهـ یـهـ نـهـ دـهـ سـتـ کـرـیـکـارـ وـ زـهـ حـمـهـ تـکـیـشـ وـ لـایـهـ نـگـرـاـسـیـ هـونـهـرـیـ کـرـیـکـارـیـ . هـهـرـوـهـ هـاـ کـتـیـبـ خـانـهـ کـانـ وـ شـوـینـهـ فـهـرـهـنـگـیـ کـانـیـ نـیـوـ رـیـزـیـ پـیـشـمـهـ رـگـهـ کـوـمـهـلـهـ شـ شـوـینـیـکـنـ کـهـ بـهـرـهـمـهـ کـانـیـ ئـیـمـهـ دـهـ خـنـهـ دـهـ سـرـهـ سـیـ پـیـشـمـهـ رـگـهـ کـانـ وـ یـارـمـهـ تـیـمـانـ دـهـ دـهـنـ .

با هه لیره‌دا له هه موو کریکاران و هه موو شه و که سانه‌ی که نهواری ئیمه‌یان ده گانه ده ست داوا بکم له روویان - تومار بکهن و بلاویان بکنه وه و بهم جوره له گه شه پیدانی هونه‌ری کریکاری دا ئیمه یاریده بدهن .

ئایا گریکاران ده توانن ؟

○○○

ریپورت

- له وەلامى نا مەيدىكدا

بەكىك لە ھاوري ياسى "پىشەنگ" لە نامەيدىكدا ، سېبارەت بە نۇوسراوى "خۆزگە چىروكت دەنۇوسى" چاپكراو لە پىشەنگى ژمارە ئەدا ، نۇوسىيە :

... ھاوري رىپوار دەلى : "ھەر كەسە روودا وىكى زىانى خوي ھەيدە بىنۇوسىتە وە بىدا بە گۈرى خوبىنەردا ... بەلام ھەر وا ئاسان نىيە كورت ترىيەن چىروكىش بىيۆيىتى بە زور شەھىدە وەك پىشەكى وەفسى كەسەكا نى ... كوتا يى و ... سەرەرای ھەمۇ ئەمانە شەتىكى گۈنگەر ھەيدە كە بىيۆيىتى بە دەربىرىنى جوان ھەيدە ... وەك قىسى ئاسانى نىيە بەلكوو ئەنھىنى بە كە واي لە ھونەر كىردو كە سەرنج - راكىش - و خۇمەتى مەعنە و بىبا تى خەلکى ھەزار بىكا ، ئە دەربىرىنى جوان نانىيە كە ھەمۇ كەس ناتوانى دەرى بېرى ... قەي ناكا وا مان لى بىكە قەناعت بە نۇوسىنە كەت بىكەن و ... خوبىشت چىروك بىنۇوسە خەلکى ترىيش ھا ن بەدە لە كوتا يى دا دەلىم ، چىروك نۇوسىن لە دەستى ھەمەسو كەس نايە ، تەنبا ئەنھىنى دەسەنە نەبى كە زور دەخوبىنە وە ... بەلام كەريكا رى داما و ، لە بەر ھيلاكى و دەرددە سەرى بەش نەكىدىنى كىرىي روزانە ئەگەر بىش نۇوسى ، ناپەر زەيتە سەر زانستى يەكاكى نى چىروك نۇوسىن و دەربىرىنى باش بۇ نايە ..."

ئەم بەشىك لە نامەي ئەنخوبىنەر بە سەرنجەمان بولى كە دەندىك كورت كرا وەتەوە . بە سې سەۋە لە سەرنجە ورددەكائى ،

ده بی دا وای لی بکه م جاریکی تر به سرنجیکی وردتره وه ئے و
نووسرا وه یه بخوینیته وه ، تا جوا بی گلیک لەم پرساران نەی
لەویدا ببینی ، منیش موافقم کە هەر رودا ویکی زیانی ھەرگەسیک
بو چیروک نابی . لە سەرەتاي نووسرا وە گەشەوە چەند کورتە
بە سەرەتىك ھاتووه کە ما یەی چیروکی تیدا دیارە و مەبەست
ئوھە یە کە لە زیانی گەلیک کەس دا - بەتا یەختەلکى كريكارو
ۋەزەمەتكىش - گەلیک روودا و ھەن کە ما یەی چیروکی تیدا يە .
پاشانیش ھەر لەو نووسرا وە یەدا (لابەرە ۱۰ پېشەنگى ۶) ھاتووه
کە : " رەنگە بلىي ، ئاخىر ھونەرمائىدە کە لە ھەموو گەس دانىيە
باشە ، ئەي تو بو خوت شاقى ناكەيتمەوە ، بىزانى ئايانا ما يە ئى
ھونەرىتھە یە يان نا ؟ دىسان لە لابەرە ۱۱۱ دەلى : " بەلام ئايان
چیروک نووسىن ھېنىدەش ئاسان ؟ " ھەر لەوچى جوابىش دەدانەوە :
" ھەلچۇون لەم جىھا نە پىچەواندىدە ... لە ھەر بوارىكە و بوي
بېجي ، کى دەتوانى بلى ئاسان ؟ ...

ئەڭگەر ئەو نووسرا وە یە چیروک نووسىنى وە گوو كاريکى ئاسان
خىنۇتە بەر جاو ، لە ھەمان كاتدا دەلى ئەم كارە ھېنىدەش ئاسان
نېيە ، ئەمە كۆى خرا پە ؟ ! فەرقى قىسەكان لە ھەو دايە کە من بەبارى
نووسىن و دەست بو قەلەم بىردىن ، خۇيندرا نەن دا وە ، نووسىرى
ئامە ، بەو بارەكەدى دا ، كېرۇ گرفتەكانى لە پېش چا و گەورە
بسووهتەوە !

ھەر وا باشتەرە . با ھەركەسیک ، ھەر ڙېنگ ھەر پيا ويک
كريكارو زەممەتكىش ، بە گىشتى ھەر كەسیک دلى بى گورىنى ئەم
وە زۇھە لى دەدا و چا وى ھىۋاى بىريوەت داھاتتۇرى ئازادى و
بەرادرى لە ھەمان كاتدا ما یەي چیروک نووسىن ، يان ھەر چەشنە
بەرەھە مەھىنا نېيکى ھونەرى لە خوى دا شىك دە با ، ھەنگا وى بۇھەلگىرى .
بەلام نووسىرى نامە سەبارەت بە توانى كريكاران بىو چیروک
نووسىن دلخوش نېيە و دەلى كريكاران لە بەر كېرۇ گرفتەكانىان ،
ئەڭگەر بىش نووسن ، باش دەرنا يە ! بەو حىسا بە ئايان ھەرغە يەرە
كاريکار دەتوانىن چیروکى باش بىنوسن ؟
ئايان كريكاران ناتوانى ؟

ئىستا ، شارەكان (نەك شارى وەك لەندەن و پارىسى بەلكىو
ھەر شارەكانى ئەم شىرا نە و ئەم كوردىستانە) پىن لە كريكارى
خۇينىدە وار و بە فەرەھەنگ و تىيەيشتۇو ، كە روز و شو لە
كا رخانەوشۇنى كارىيان ، كارىدەكەن ، ئەنۋا عى ماشىن و كەرەسەي
پىشكەوتۇو دروست دەكەن ، ساختمان و رىيگا و بىردى گەورە بىنە

شیوه‌ی علیمی و فهمنی بدر پا دهکدن، تهناش لاه کسارکاره
بچکوله‌کان، له گدل برق و رادیو تلویزیون و شهنازی کاری
پیشکه و تهوی فهنه سهرو و کاریان ههید، له مانش گرنگتر له
رهوتی خهباتی روزا نهیاندا له دزی دهولدت و سرمایه‌داران،
شهنازی تهجه به و ما جهرا ده بینن، بدر پهچنی فیل و فریبی
بورژوازی خوینده‌وار و ساسه‌تبار و سرکوچگر ددهنهوه و سهرو
کدوتنیش به دهست دینن . شو و روژ له گدل فدقرو و نهاده ری و
بیکاری و شهنازی گیر و گرفتی تر دهست و پنهنه ندرم دهکن،
له زیانی ثاسابی یاندا سهختی و خوشی ، خدم و شادی، عیشی
و مرگ و ... خلاسه دذرباید که کره‌سی زیندووی جبروک راسته و
خو و به چاوی خویان ده بینن، شهنازی ماجهرا و شکست و سهرو
کدوتن ده بینن، له خدم و شادی بدکتر دا شورینکن سهروی بدکتر
دهدهن، قسه و باسی خویان دهکن ، همه‌یشه به تلویزیون و رادیو
و روزنامه‌کان ٹاگا داری ٹال و گوره‌کانی دنیا دهبن، باسی هیوا
و ئاما نجی رزکاری خویان و هممو بـشـرـیـبـیـتـ دـهـکـنـ، جـبـرـوـکـ و
رومـانـ دـهـخـوـینـتهـوـهـ وـ كـتـيـبـ وـ نـهـوارـیـ شـعـرـ لهـ مـالـیـانـداـ هـهـیدـ،
فـيلـمـیـ سـيـنهـ مـاـبـیـ وـ وـيـدـئـوـ تـهـماـشـاـ دـهـکـنـ رـوزـانـیـ تـهـعـتـیـلـ شـاـنـوـ وـ
نمـاـيـشـنـاـمـهـ دـهـ بـيـنـنـ، تـهـنـتـ بـوـ مـهـراـسـمـهـ کـانـیـ خـوـیـانـ نـمـاـيـشـنـاـمـهـ
دهـ نـوـوسـنـ وـ ئـيجـرـاـیـ دـهـکـنـ ... خـلاـسـهـ سـهـ وـ کـارـيـانـ لهـ گـهـلـ
شارـاسـانـیـتـ وـ فـدـرـهـنـگـ وـ هـونـهـارـ کـهـمـ نـهـ .

رهنگ نووسه‌ری نامه هدر بـشـکـلهـ کـرـیـکـارـانـیـ لهـ بـمـهـرـ
چـاوـ بـیـ کـهـ لـهـ بـهـرـیـ رـهـنـجـ وـ بـهـرـوـومـیـتـ وـ شـخـوـینـدـهـ وـارـیـ دـانـ
بدـلامـ ئـایـاـ لـهـ نـیـوـ چـیـنـیـ سـرـمـایـهـ دـارـیـشـداـ کـهـزـورـ بـهـیـانـ بـنـیـ
دهـرـدـنـ ، بـیـ هـسـوـانـ ، بـیـ دـوـ رـوـزـنـ ، لـهـ چـدـمـ وـ خـمـیـ زـیـانـیـ وـ اـقـیـعـیـ
وـ زـینـدوـوـ بـیـ خـدـبـهـرـنـ ، کـهـسـانـیـکـهـ هـوـنـرـیـکـیـ بـایـخـ دـارـ
بخـولـقـیـیـنـ زـورـهـ ؟

قسـکـهـ شـوهـیـهـ کـرـیـکـارـانـیـ شـهـمـ سـرـدـهـهـ ، بـهـ بـونـهـیـ دـهـرـگـرـ
بوـونـ لهـ گـدلـ زـیـانـیـ زـینـدوـوـیـ وـ اـقـیـعـیـ بـدوـهـ ، بـهـ بـونـهـیـ ئـاسـوـ وـ
هـیـوـایـ دـوـ رـوـزـیـانـوـهـ دـهـتـوانـنـ دـهـستـ بـوـ قـلـهـ وـ بـوـ هـونـهـارـ
بـهـرـنـ وـ بـهـرـهـمـیـ گـدـشـ وـ ٹـالـ وـ گـورـ بـهـخـیـشـ بـخـولـقـیـیـنـ . کـرـیـکـارـانـیـ
ئـیرـانـ ، ئـیـسـتاـ ئـایـاـ لـهـ کـرـیـکـارـانـیـ رـوـوـسـیـ سـرـهـنـتـایـ سـهـدـهـ
بـیـسـتـهـمـ کـهـ گـورـکـیـ وـ کـهـسـانـیـ تـرـیـ پـهـرـوـهـ رـانـدـ پـیـشـکـهـ وـتـوـوـرـتـیـنـ
ئـایـاـ لـهـ کـرـیـکـارـانـیـ ئـیـمـرـیـکـاـ بـیـ شـهـ وـ سـرـدـهـهـ کـهـ جـوـهـیـلـ وـ جـمـکـ
لهـنـهـنـ لـهـ دـاـوـیـنـ یـانـداـ پـهـرـوـهـ رـدـهـ بـوـوـ ، پـیـشـکـهـ وـتـوـوـرـتـیـنـ ؟
مـهـگـهـرـ نـوـوسـهـرـیـکـیـ گـهـورـهـیـ وـدـکـوـوـ "ـکـورـکـیـ"ـ هـهـرـ وـدـکـ خـوـیـ لـهـ

کتیبی " داشکده کانی من" دا باسی کردوه، له نبو ره نسچ و
مه حورو و مبیهت و خساتدا بدره رده نهبووه؟ بان " جوههیل "
کریکاریکی خد با تکاری ئیمیریکانی نهبوو؟ ثا یا هونه ره ندیکی
گهورهی وەکوو " چارلى چا پلین " رولدی گەرەکە فەقیر نشینه کانی
له ندنه ن نهبوو؟ مەگەر لە سەر كومونیست بۇون له ئیمیریکا موحىدە
نەکرا؟ ھەندىك لە فيلمە کانی " بەتا وابنی كومونیست بۇون " ھېرشى
نەکرا؟ ھەسەر؟

دە بىيىن تەجەرە بە و نەمۆنە سەركە وتوو لە بدرەھى ھونەرى
كىریکاران (بەتا يېت لە دەورانى گەرم و گور بۇونى خەباتتى
جە ما وەرى كىریکارادا) كم نىن .

روزى ئەمروش كە كىریکارانى كوردىستان دەرگىرى خەباتتى
جەسۋۇرا نەن ، لىرە و لەۋى كىرى و وەزىعى ڇىانا نىان باشتى دەكەن
لەم خەفەقا نەدا جەزەنە کانى روزى كىریكار بەرپا دەكەن، تەنەنت
بە خەباتى چەڭدارا نەش شىرا دەھى خويان بە سەر بىورۇزا زى دا
دەسەپىيىن بوجى ناتوانى لەم بوا رەش دا حەول بەدن؟ جە ما وەرىك
كە بىچەكە لە تەجەرە بە سەد سالى خوى ، تەجەرە بەي ھەزازان سالەي
بەشىرىيەتى چەسۋا وەي لە بوارى ھونەر و فەرەنگ دا لە بەر
دەستە، بوجى ناتوانى كارىك بەكەن كە منىش دەلىم ئاسان نىبەبدام
دەككىرى؟!

ئەو نۇوسرا وەيە، لە لابەرەي ۱۲ ئى دا دەلى " دىيا رە مەسىلە كە
ھەر بە ما يەي ھونەرى و ئىبىدەي روشن نا بىويتەوە . بوجى— روک
نۇوسىنى سەركە وتوو، زانست و تەجەرە بەي تائىپەتى خويشى پىويستە
و... " پاشاتىش دەلى " ھېچ كەن لە وشكانى دا فيرى مەلە نەبوو،
ھەموو مەلدواشىك لە ئاودا فيرى مەلە بۇوه! كى بە فکر كردىنەو
فيرى ھەلبەرگى بۇوه؟ تا ھەل نە بدەرى فېرى نابى؟ ...
كەوا يە لە گەل نۇوسەرى نامە موافقىم كە ئاسان نىبە، مواتقىم
كە ما يەي ھونەرى پىويستە بەلام، فەرقى قىسەكە لە دووشت دا يە:
بەكەم: كىریکاران دەتوا نىن ، دووھەم: بۇ فيرىپۇون، پىويستە
بېكەن!

سەرەتا قەدى ناكا كاڭ و خاۋ دەبى. چۈنكە لە رەوتى بەرەو
پىشى دا پوخت و پارا و يېش دەبى .

ھەر لە لابەرەي ۱۲ ئى شەو نۇوسرا وەيدا ھاتووه: " چى— روک
نۇوسىنىش دەبى بىكەي جابەشىون فيرىپۇونى شەو زانستاندا بىرىكە
پىويستىيەتى بىرى و زانستى وەك زا، نۇون بىسەزمان و فەرەنگ،
دا و بېيجورى رېنۇونى نۇوسەرە سەركە وتوەكان، فيرىپۇونى ھەندىتە،

قا عبده وشتی وا، که او یده دست به نووسین مه جله کسنه وه، بنووسن و بچنه پیش، لدم ره وته دافیری سوؤسینی بوخت و پارا و تریش بین، با شان نووسرا ووه که ده چیته سمر چند نوکته به ک بسو دهست پیکردنی شم فیربیونانه ...

نووسدری نامه نووسیویه : " خوشت چیروک بنووسه ... " زه نگه خوبیندرا ن شا کا دارین که من چیروکیش ده نووسم .. به کنمه میلن چیروکه کا نم، هی ۲۵ سال له مدو پیشه. لهوانه چیروکی " شیعه ری دارینه " ماوه تهوده وه به شهواری کاست له نبو خد لکدا سلاو سووه تهوده . چیروکه کا نی " کاسوی شورش " که حفتانه له رادیودی ده نگی شورشی ئیرا شده سلاو ده بیته وه، له نبو خد لکی کورستاندا ناسرا وه و له ژماره‌ی یه که می، پیشنهادیش دا به کیان چاپکرا وه . به هیوا م له مه دادا ش بدراه به ره چاپ بکرین .

له ئاخدا ، دیسا نیش ژنان و پیاوانی کریکا رو چهوسا وه و لایدنه کرانی شورشگیریان (وه ههروهها نووسدری نامه) با نگهداز ده که م که هه رچی گدرم و گورتر؛ پی بندنه شم مهدا نه دووباره ده که مده وه :

" خوزگه چیروکت ده نووسی!"

به هاری ۶۸ - ۸۹

کانوونی هونه روئده بیبا تی کریکاری کورستان ،
کریکارانی هونه رمه ند ، هونه رمه ندانی شورشگیر ، هونه ر
ناسان و هه موه ئه و هونه رمه ندو هونه رد و سته به شره فانه
که له زه لکا وی هونه ری گەندەلی بورژوا بی بیزارن ،
وەله بازاری رەنگا ورەنگی هونه رفروشی داخونا دۆرىتن
با نگەواز دەکا کەبە ھەلسورا نی خولقىئەرانەی هونه ری
و ئەدەبی بو وەلام دانمەوە بەپیدا و پستىی بە
مەعنەوی بەکانى کریکاران و کۆمەلانى زەممەتکىش و
زۆرلىکرا و ھەرلەنا و جدرگى ئەم کۆمەلگا
بورژوا بی بەدا زنجىرى کۆپلەتى و دىليەتى فەرەنگى
بورژوازى بېسېتن و هونه رەکەيان لەگەل بىزۇوتى وەھى
بەرىنى چىنى کریکار لېك گرى بىدەن .

بەشىك لە بەيا شنا مە ۹۹۹

ھەنگاوه ئەدەبى و فەرەنگى يەكانى

"كانوونى يارمهتى بۆ كوردىستان - كولن"

يەكىك لە كاره بە ترخە كانى "كانوونى يارمهتى بۆ كوردىستان كولن" كە لە سالى ١٩٨٣ زايىنى يەوه لە لايەن ژمازە يەك شورشىگىرە وە بىو يارمهتى كىرىن و ناساندىنى بزووتنە وە شورشىگىرانە كوردىستان لە ئالمانى روزئىنا وا دامەزراوه ناساندىنى هونەر و ئەدەبىياتى كريكارى و شورشىگىرانە لە كوردىستان و لە چاپ دانە وە سەر لە نوى و بلاو كىرىنە وە بەرەمە سياسى ، فەرەنگى ، ئەدەبى و هونەرى ئى ثەم جەره يانە يە .

بەشىك لە وېرەمەمانە ئى "كانوونى يارمهتى بۆ كوردىستان - كولن" چاپى كىردنە تەوه بېرىتىن لە :

- ١- بە يانىمە ئى "كانوونى هونەر و ئەدەبىياتى كريكارى - كوردىستان
- ٢- هەموو ژمارە كانى پىشەنگى كوردى و فارسى گۇشار ، كانوونى هونەر و ئەدەبىياتى كريكارى - كوردىستان
- ٣- تاشكۇفە سوورى كراسىك شىعىر ، احمد شاملو وەرگىردا وي نا صر حسامى
- ٤- ئاڭرە سوورە سرروود ، مصلح شىخ الاسلامى (ريپوار)
- ٥- سروودى سلاوى ئازادى شىعىر و سرروود ، مصلح شىخ الاسلامى (ريپوار)
- ٦- دەنگ ھەلبرە شىعىر ، مصلح شىخ الاسلامى (ريپوار)
- ٧- وەرگىردا وي فارسى و كوردى گۇرانى يە كانى تەرىپىسى چاپمن لە گەل نەوار وەرگىردا وي مصلح شىخ الاسلامى (ريپوار)

- ۸- مام حمه بوهه کمونیست شانو گه ری ، سلیمان قاسمیانی
 ۹- نا . . نهت ناسیوم داگیرکه رشیعر ، سلیمان قاسمیانی
 ۱۰- ته فسانه‌ی شاری که رویشکان چیروک بو منالان ، محمد مصری
 ۱۱- هه موومان یانهیچمان کومه‌له شیعر و وه رگیدرا وی شیعـر
 محمد مصری
- ۱۲- رینوس زبان کردی (فارسی) کمیسیون آموزش و پرورش کومه‌له
 ۱۳- راهنمای خواندن و نوشتن زبان کردی (فارسی) محمد مصری
 ۱۴- با سواد شوبم (۱) (فارسی) کتاب برای بزرگسالان ، کمیسیون آموزش
 و پرورش کومه‌له
- ۱۵- پرمونته در اوین (فارسی) نمایشنامه ، ایرج جنتی عطایی
 ۱۶- با هم بودن (فارسی) نمایشنامه ، فریدون ناظری
 ۱۷- یک دقیقه سکوت (فارسی) شعر ، سلیمان قاسمیانی
 ۱۸- مجموعه داستانها (فارسی) زندگی و مبارزات و مشکلات کارگران
 ایران

جگه له مانه زور بهره‌منی تری سیاسی ، کریکاری له لایه‌ن ئه
 کانونه ووه چاپ کراوهه تووه که له ژماره‌کانی دا هاتوودا هیوا داریـن
 ویرای ناساندنسی زیارتی ئه کانونه و هنگاوه شورشگیرانه کانی، باسیان
 بکین .

شیمه لیرهدا ویرای ئاره زووی سرهکه وتنی ئه کانونه لـه هه ول و
 تیکوشانی شورشگیرانه‌ی دا ، بو ئاگا داری خوینه‌رانی به‌ریز ناو و نیشانی
 "کانونی یارمه‌تی بو کوردستان - کولن" راده گئینین. هلهبت بیچگه
 له هه ش ده‌کری بو په بوهندی گرتن له گل ئه کانونه‌لعننا و نیشانیـی
 پیشه‌نگ که هر له ژماره‌یه دا چاپ کراوه ، که لک وه رگن .

V.H.K
 P.F 42052
 5000 KOLN 41
 W.GERMANY

بهره‌های بلاوکراوی

کوری سروود و موسیقی

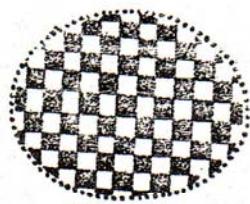
بانگاه‌واز

فرمیسک	غزلی برای تو	●
رضا	غزلی در نتیانستن	●
رضا	سهره آزادی	●
	موزیک آرم گروه	●

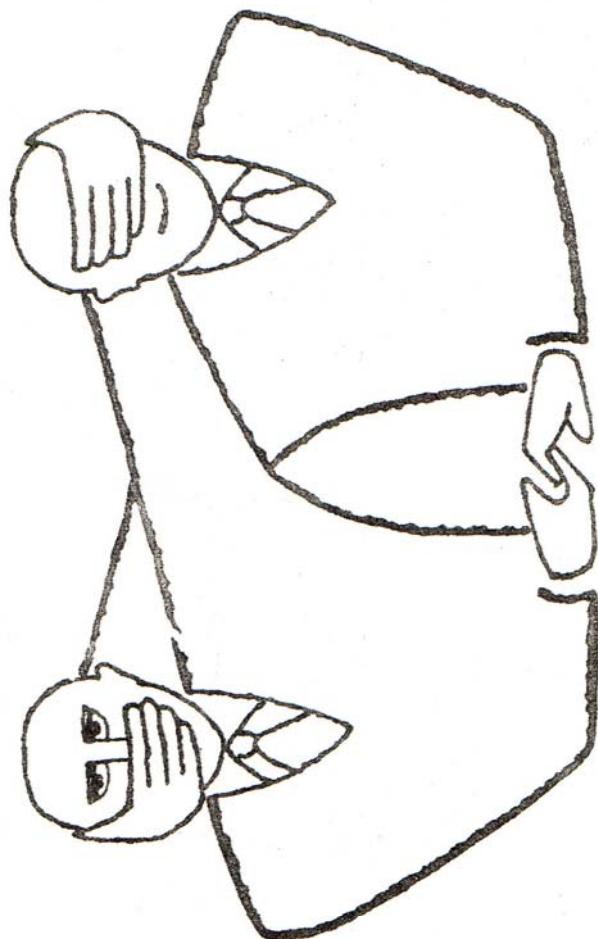

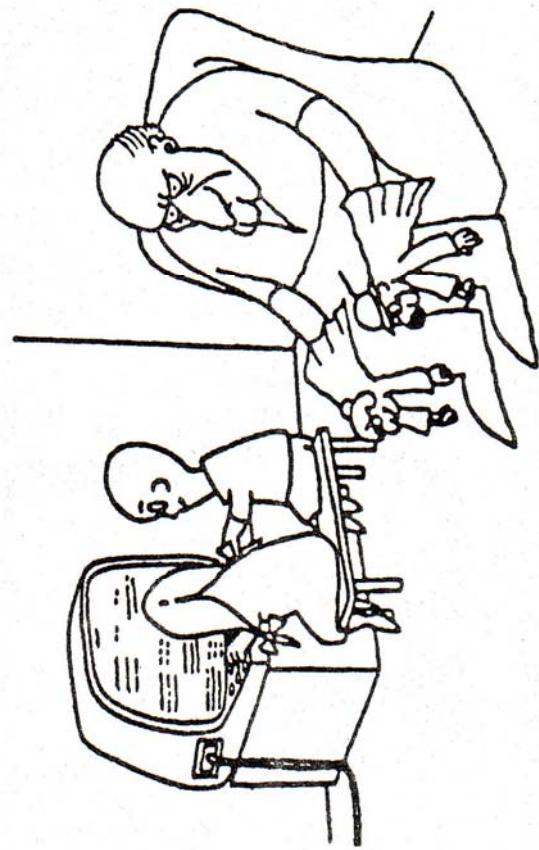
فرمیسک - رضا	شکوفه بارون	●
رضا	مندالانی نیو قولکه کان	●
فرمیسک - رضا	سینی حه وته م	●
رضا	لله ره گه وه	●
کالی	ئالای سوور	●

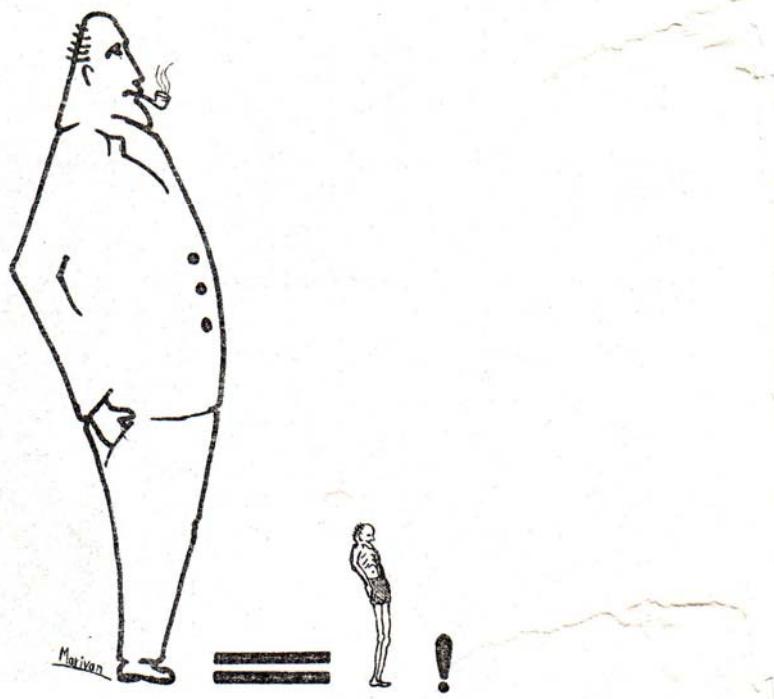

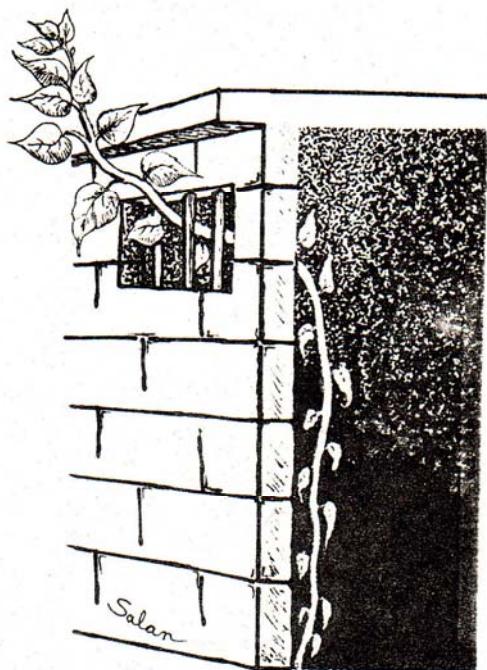

پیشہ نگ ۱۰

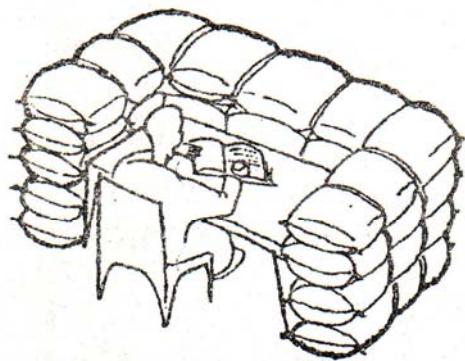
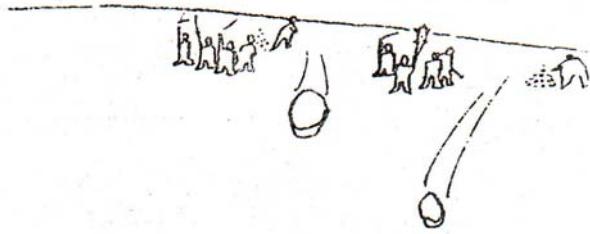

بیشه نگ ۱۰

بەم ئادرييىسە نامە بنووسىن

كەنۇنىش ھونەر وە دەسيياتى كېرىكارى - كوردىستان

Azadi

Postfach 800107

D. 5000 Köln 80

West Germany

